

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
A. Τομέας Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.....	8
A.1. Κλάδος Διαφώτισης και Οριζόντιων Θεμάτων.....	9
A.2. Κλάδος Υπηρεσιών και Χημικής Βιομηχανίας.....	9
A.3. Κλάδος Μεταποίησης και Κατασκευών	9
A.4. Κλάδος Χημικών Ουσιών	10
B. Τομέας Ακτινοπροστασίας, Περιβαλλοντικών Θεμάτων και Εξοπλισμών.....	10
B.1. Κλάδος Μηχανημάτων και Εξοπλισμών.....	10
B.2. Κλάδος Ακτινοπροστασίας	10
B.3. Κλάδος Ελέγχου Αέριας Βιομηχανικής Ρύπανσης	11
B.4. Κλάδος Ποιότητας Αέρα και Στρατηγικού Σχεδιασμού	11
2. ΕΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019	11
1. ΤΟΜΕΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ.....	11
1.1. Επιθεωρήσεις Υποστατικών - Χώρων Εργασίας	11
1.1.1. Έκδοση Πιστοποιητικών Εγγραφής Εργοστασίων	12
1.1.2. Νέα Νομοθεσία για έκδοση Βεβαίωσης Εγγραφής Υποστατικών, Εγκαταστάσεων, Επιχειρήσεων και Χώρων Εργασίας	12
1.1.3. Μετρήσεις Βλαπτικών Παραγόντων.....	12
1.2. Ποινικές Υποθέσεις.....	13
1.3. Ανάλυση Γνωστοποιηθέντων Εργατικών Ατυχημάτων και Επικίνδυνων Συμβάντων.....	13
1.3.1. Ατυχήματα σε Εργοδοτούμενους κατά τη διάρκεια της εργασίας.....	13
1.3.2. Άλλα ατυχήματα που γνωστοποιήθηκαν στο ΤΕΕ	15
1.3.3. Ανάλυση Γνωστοποιηθέντων Επικίνδυνων Συμβάντων.....	15
1.4. Μονάδα Πρόληψης Επαγγελματικών Ασθενειών.....	15
1.5. Παροχές Κατάρτισης στις Πρώτες Βοήθειες στην Εργασία.....	16
1.6. Επιτήρηση της Υγείας των Εργαζομένων.....	16
1.7. Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΕΥΠΠ)	16
1.8. Δραστηριότητες για τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών στον τομέα των Κατασκευών	17

1.8.1.	Σχέδιο Δράσης	17
1.8.2.	Τεχνική Επιτροπή για την εκπαίδευση για τις εργασίες σε ύψος.....	17
1.8.3.	Ομάδα Εργασίας για κατασκευαστικά έργα μεταλλικών κατασκευών	17
1.8.4.	Ειδικό Όροι για Ψηλά Κτήρια	17
1.8.5.	Συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την ενημέρωση των φοιτητών στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία	17
1.9.	Εργασίες με Αμίαντο	18
1.10.	Άδειες Οικοδομής, Πολεοδομικές Άδειες και Πιστοποιητικά Έγκρισης.....	18
1.11.	Λειτουργοί Ασφάλειας.....	18
1.12.	Κέντρο Εκπαίδευσης στην Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία.....	18
1.13.	Διαγωνισμοί	19
1.14.	Εκδόσεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας	19
1.15.	Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία	20
1.16.	Μονάδα Αντιμετώπισης των Κινδύνων Ατυχημάτων Μεγάλης Κλίμακας	20
1.17.	Μονάδα Αντιμετώπισης των Κινδύνων από Υπεράκτιες Εργασίες Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου	21
1.18.	Ασφάλεια Αποθηκεύσεων Πετρελαιοειδών.....	21
1.19.	Μονάδα Ελέγχου του Χρόνου Εργασίας και Ανάπαυσης των Οδηγών Ορισμένων Οχημάτων ...	21
1.20.	Ευρωπαϊκή και Διεθνής Εκπροσώπηση και σχετικές Υποχρεώσεις στα θέματα Ασφάλειας και Υγείας	22
1.21.	Διαβούλευση με Κοινωνικούς Εταίρους Παγκύπρια και σε Επαρχιακό Επίπεδο	23
1.21.1.	Παγκύπριο Συμβούλιο Ασφάλειας και Υγείας	23
1.21.2.	Επαρχιακές Συμβουλευτικές Επιτροπές	23
1.22.	Νέα Νομοθεσία για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία	23
1.23.	Ανακοινώσεις για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία	23
1.24.	Χημικές Ουσίες.....	24
1.24.1.	Λειτουργία Καθοδηγητικών Γραφείων και Ενημερωτικές Δραστηριότητες.....	24
1.24.2.	Επιθεωρήσεις, Δειγματοληψίες, Χημικές Αναλύσεις και Ποινικές Διώξεις	24
1.24.3.	Συνεργασία με το Τμήμα Τελωνείων	25
1.24.4.	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE + (LIFE CHEREE).....	26
1.24.5.	Παγκύπριο Συμβούλιο Χημικών Ουσιών (ΠΣΧΟ)	26

1.24.6.	Συμμετοχή σε Επιτροπές - Ομάδες Εργασίας στην Κύπρο	26
1.24.7.	Ευρωπαϊκή και Διεθνής Εκπροσώπηση.....	26
2.	ΤΟΜΕΑΣ ΑΚΤΙΝΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ..	27
2.1.	Μονάδα Επιθεωρητέων Μηχανημάτων, Δοχείων Πίεσης και Ανελκυστήρων	27
2.2.	Μονάδα Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας Εξοπλισμών με Σήμανση CE	28
2.3.	Μονάδα Εγκαταστάσεων και Αποθηκεύσεων Υγραερίου	29
2.4.	Ακτινοπροστασία και Πυρηνική Ασφάλεια (Α&ΠΑ)	29
2.4.1.	Αναθεώρηση και Βελτίωση Νομοθετικού Πλαισίου Α&ΠΑ	29
2.4.2.	Εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος ρυθμιστικού ελέγχου (Αδειοδότηση, Επιθεώρηση και Έλεγχος συμμόρφωσης) Α&ΠΑ – Τήρηση αρχείων	31
2.4.3.	Βελτίωση Οργάνωσης και Ενίσχυση Συστήματος Α&ΠΑ στην Κύπρο.....	31
2.4.4.	Παρακολούθηση Επιπέδων Περιβαλλοντικής Ραδιενέργειας.....	32
2.4.5.	Ειδικό Εθνικό Σχέδιο ΗΛΕΚΤΡΑ για Ετοιμότητα και Απόκριση σε Πυρηνικά / Ραδιολογικά Περιστατικά	33
2.4.6.	Εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων στην Κύπρο	33
2.4.7.	Συμβούλιο Ακτινοπροστασίας και Πυρηνικής Ασφάλειας.....	33
2.4.8.	Ενίσχυση της Διεθνούς Συνεργασίας σε θέματα Α&ΠΑ (ΕΥΡΑΤΟΜ, ΔΟΑΕ, διεθνείς Οργανισμοί ή άλλες χώρες) – Περιφερειακά προγράμματα ΔΟΑΕ	34
2.5.	Έλεγχος της Αέριας Βιομηχανικής Ρύπανσης	34
2.5.1.	Αδειοδότηση	34
2.5.2.	Επιθεωρήσεις και Μετρήσεις.....	35
2.5.3.	Ευρωπαϊκό Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων (European Pollutant Release and Transfer Register, E-PRTR)	36
2.5.4.	Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο και Νέα Νομοθεσία.....	36
2.6.	Ποιότητα Ατμοσφαιρικού Αέρα	36
2.6.1.	Παρακολούθηση Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα.....	36
2.6.2.	Επεισόδια Σκόνης	37
2.6.3.	Μετρήσεις Αιωρούμενων Σωματιδίων	37
2.6.4.	Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων.....	37
2.6.5.	Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς (ΕΕΑ) για την Ποιότητα του Αέρα	39
2.6.6.	Ετήσιες Εθνικές Εκπομπές Αερίων Ρύπων	39

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ, ΣΧΗΜΑΤΩΝ, ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ, ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακες Κυρίως Κειμένου

Πίνακας 3.1: Μετρήσεις ανά Βλαπτικό Παράγοντα για το 2019	12
Πίνακας 3.2: Μέσος όρος ημερών απουσίας παθόντων εργοδοτούμενων	15
Πίνακας 3.3: Έλεγχοι Εργάσιμων Ημερών Οδηγών κατά το 2019	22

Πίνακες Παραρτήματος

Πίνακας 3.1: Πρόγραμμα Επιθεωρήσεων για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία – Ετήσιες και Μηνιαίες Δραστηριότητες Επιθεωρήσεων – Έτος 2019	43
Πίνακας 3.2: Επιθεωρήσεις Υποστατικών για το Έτος 2019 κατά Δραστηριότητα και κατά Επαρχία για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία	44
Πίνακας 3.3: Αριθμός Παραβάσεων και Ποινές που επιβλήθηκαν στις 12 Εκδικασθείσες Υποθέσεις του 2019 για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία σε σύγκριση με προηγούμενα έτη.....	45
Πίνακας 3.4: Ανάλυση Εργατικών Ατυχημάτων έτους 2019, κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Φύλο, Ηλικία, Βαθμό Τραύματος και Αιτία Ατυχήματος (Στοιχεία για Εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας).....	46
Πίνακας 3.5: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Εργοδοτούμενοι κατά την εργασία.....	50
Πίνακας 3.6: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 – Αυτοεργοδοτούμενα Πρόσωπα κατά την εργασία	50
Πίνακας 3.7: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Πρόσωπα Εκτός Εργασίας.....	51
Πίνακας 3.8: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Πρόσωπα κατά τη διαδρομή.....	51
Πίνακας 3.9: Επιθεωρήσεις για χημικές ουσίες το 2019	56
Πίνακας 3.10: Δείγματα που λήφθηκαν για χημικές αναλύσεις το 2019	56
Πίνακας 3.11: Επιθεωρήσεις Μηχανημάτων κατά Επαρχία για το έτος 2019	57
Πίνακας 3.12: Επιθεωρήσεις Επιθεωρητέων Μηχανημάτων	58
Πίνακας 3.13: Ανάλυση επιθεωρήσεων υγραερίου κατά Επαρχία για το 2019	58
Πίνακας 3.14: Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών	59
Πίνακας 3.15: Εθνικές Ετήσιες Εκπομπές κατά Δραστηριότητα (Έτος 2017)	65

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΣΧΗΜΑΤΩΝ (ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ)

Σχήματα Παραρτήματος

Σχήμα 3-1: Οργανόγραμμα Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.....	42
--	----

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνες Παραρτήματος

Εικόνα 3-1: Παρακολούθηση Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα	60
Εικόνα 3-2: Φωτογραφία σταθμού μέτρησης ποιότητας ατμοσφαιρικού αέρα	60

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γραφήματα Παραρτήματος

Γράφημα 3-1: Ποσοστό Ατυχημάτων κατά Οικονομική Δραστηριότητα – Έτος 2019 - Στοιχεία για Εργοδοτούμενα (Πρόσωπα τραυματισθέντα κατά τη διάρκεια της εργασίας)	48
Γράφημα 3-2: Εργατικά Ατυχήματα που Γνωστοποιήθηκαν κατά τα Έτη 2008 – 2019 (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας).....	49
Γράφημα 3-3: Ανάλυση Εργατικών Ατυχημάτων έτους 2019 κατά αιτία (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας).....	49
Γράφημα 3-4: Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα που γνωστοποιήθηκαν κατά τα έτη 2008 – 2019 (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας).....	52
Γράφημα 3-5: Δείκτης Συχνότητας Εργατικών Ατυχημάτων κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας για το έτος 2019 (Προκαταρκτικά αποτελέσματα)	53
Γράφημα 3-6: Μεταβολή Δείκτη Συχνότητας – Αριθμού Ατυχημάτων – Αριθμού Εργοδοτουμένων για την Περίοδο 2008 – 2019	54
Γράφημα 3-7: Στατιστικά Επιθεωρήσεων για Χημικές Ουσίες 2019	55
Γράφημα 3-8: Μέσες ετήσιες τιμές ρύπων NO ₂ , SO ₂ και ΑΣ ₁₀ (PM ₁₀), O ₃ και CO στον Κυκλοφοριακό Σταθμό Λευκωσίας.....	61
Γράφημα 3-9: Μέσες ετήσιες τιμές Όζοντος στον Σταθμό Υποβάθρου Αγίας Μαρίνας Ξυλιάτου (EMEP), στον Κυκλοφοριακό Σταθμό Λευκωσίας και στον Οικιστικό Σταθμό Λεμεσού	61
Γράφημα 3-10: Μέσες ετήσιες τιμές Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ ₁₀) σε διάφορες περιοχές της Κύπρου	62
Γράφημα 3-11: Αριθμός υπερβάσεων της 24ωρης οριακής τιμής ΑΣ ₁₀ (50 mg/m ³) σε διάφορες περιοχές της Κύπρου	63
Γράφημα 3-12: Μέσες ετήσιες τιμές ΑΣ _{2,5} σε διάφορες περιοχές της Κύπρου	64
Γράφημα 3-13: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Οξειδίων του Αζώτου ανά δραστηριότητα κατά το 2017..	66
Γράφημα 3-14: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Μονοξειδίου του Άνθρακα ανά δραστηριότητα κατά το	

2017	66
Γράφημα 3-15: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Πτητικών Οργανικών Ενώσεων ανά δραστηριότητα κατά το 2017	66
Γράφημα 3-16: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Διοξειδίου του Θείου ανά δραστηριότητα κατά το 2017...	66
Γράφημα 3-17: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Αμμωνίας ανά δραστηριότητα κατά το 2017	67
Γράφημα 3-18: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Σωματιδιακής Σκόνης (TSP) ανά δραστηριότητα κατά το 2017	67
Γράφημα 3-19: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Αιωρούμενων Σωματιδίων ΑΣ2,5 ανά δραστηριότητα κατά το 2017	67

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αποστολή του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΤΕΕ) είναι η διασφάλιση κατάλληλων και επαρκών επιπέδων ασφάλειας και υγείας στην εργασία για όλους τους εργαζομένους, η προστασία του κοινού από δραστηριότητες που σχετίζονται με την εργασία, η διατήρηση και η βελτίωση, όπου απαιτείται, της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα, καθώς και η προστασία του κοινού, των εργαζομένων και του περιβάλλοντος μέσω του αποτελεσματικού ελέγχου της αέριας βιομηχανικής ρύπανσης, της ασφάλειας πετρελαιοειδών, των κινδύνων ατυχημάτων μεγάλης κλίμακας από τη χρήση και αποθήκευση χημικών ουσιών καθώς και των κινδύνων από ιονίζουσες ακτινοβολίες και υπεράκτιες εργασίες πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Για την επίτευξη της πιο πάνω αποστολής του το ΤΕΕ εφαρμόζει συγκεκριμένη Στρατηγική που περιλαμβάνει την ύπαρξη κατάλληλου και επαρκούς νομοθετικού, θεσμικού και οργανωτικού πλαισίου, τη λειτουργία αποτελεσματικού συστήματος αδειοδότησης, όπου εφαρμόζεται, επιθεώρησης και επιβολής της συμμόρφωσης, της προώθησης της πρόληψης μέσω διαφώτισης των εμπλεκόμενων φορέων, εργοδοτών, εργαζομένων και του κοινού, της κατάρτισης και εκπαίδευσης του προσωπικού του ΤΕΕ, της χρήσης οικονομικών και εθελοντικών εργαλείων, της συμμετοχής σε ευρωπαϊκούς ή και διεθνείς οργανισμούς, της ενσωμάτωσης των θεμάτων αρμοδιότητας του σ' άλλους τομείς πολιτικής, όπως είναι η εκπαίδευση, η απασχόληση, η γεωργία, το περιβάλλον κ.ά., της ενθάρρυνσης της προόδου και της έρευνας καθώς και με τη στενή συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Το όραμα του ΤΕΕ είναι να καταστεί ένας άριστος οργανισμός γνωσμένου κύρους που θα παρέχει στον πολίτη και στην πατρίδα ποιοτικές υπηρεσίες με πολύ ψηλό επίπεδο αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας, αξιοποιώντας στο έπακρο τη σύγχρονη τεχνολογική γνώση.

Στα Κεντρικά Γραφεία του ΤΕΕ λειτουργεί ο Τομέας Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία και ο Τομέας Ακτινοπροστασίας, Περιβαλλοντικών Θεμάτων και Εξοπλισμών. Επιπλέον, το Τμήμα διαθέτει Επαρχιακά Γραφεία στη Λευκωσία, στη Λεμεσό, στη Λάρνακα, στην Πάφο και στην Αμμόχωστο. Στο Τμήμα υπήρχαν κατά το 2019 συνολικά 86 οργανικές θέσεις, από τις οποίες οι 23 (25%) ήταν κενές. Στις οργανικές θέσεις δεν περιλαμβάνεται το έκτακτο και αποσπασμένο προσωπικό, ο Ιατρός Εργασίας και το προσωπικό διοικητικής, γραμματειακής, λογιστικής και μηχανογραφικής υποστήριξης. Το Οργανόγραμμα του ΤΕΕ παρουσιάζεται στο **Παράρτημα (Σχήμα 3-1, σελ.42)**.

Το ΤΕΕ ήταν επιφορτισμένο κατά το 2019 με την εφαρμογή των 347 νομοθετημάτων, για τα οποία έχει αρμοδιότητα, έχοντας στη διάθεσή του μειωμένο προσωπικό.

A. Τομέας Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία

Ο Τομέας ασχολείται με όλα τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία που αφορούν στην προστασία της ζωής, της αρτιμέλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία τους, καθώς και την προστασία άλλων προσώπων που μπορεί να επηρεάζονται άμεσα από τις

δραστηριότητες στην εργασία. Οι βασικές αρμοδιότητες των Κλάδων του Τομέα αυτού είναι οι ακόλουθες:

A.1. Κλάδος Διαφώτισης και Οριζόντιων Θεμάτων

Ο Κλάδος Διαφώτισης και Οριζόντιων Θεμάτων δημιουργήθηκε και λειτουργεί με σκοπό να δοθεί μεγαλύτερη ώθηση στα θέματα ενημέρωσης, κατάρτισης και πληροφόρησης. Ο Κλάδος είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία του Κέντρου Εκπαίδευσης, την παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και την τήρηση των υποχρεώσεων του Τμήματος σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, την έγκριση παρακολούθηση της εκπαίδευσης και αξιολόγηση του έργου των Λειτουργών Ασφάλειας, τη λειτουργία του Παγκύπριου Συμβουλίου Ασφάλειας και Υγείας, καθώς και τον χειρισμό των θεμάτων που αφορούν τα Εγκεκριμένα Πρόσωπα που παρέχουν Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ). Ο Κλάδος συντονίζει επίσης τις στατιστικές αναλύσεις και διαχειρίσεις της μηχανογράφησης του Τμήματος.

A.2. Κλάδος Υπηρεσιών και Χημικής Βιομηχανίας

Ο Κλάδος Υπηρεσιών και Χημικής Βιομηχανίας επιτηρεί την εφαρμογή της νομοθεσίας στη χημική και φαρμακευτική βιομηχανία, τις αποθηκεύσεις χημικών ουσιών, τις υπηρεσίες στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, περιλαμβανομένων των εκπαιδευτηρίων και των κρατικών και ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, τις μεταφορές, το εμπόριο καθώς και τους Δήμους και τις Κοινότητες. Επιπρόσθετα, ο Κλάδος ασχολείται με θέματα που σχετίζονται με τους κινδύνους για την υγεία των εργαζομένων από την έκθεσή τους σε χημικούς, βιολογικούς, καρκινογόνους και μεταλλαξιογόνους παράγοντες, σε εκρήξιμες ατμόσφαιρες, καθώς και από την έκθεση σε φυσικούς παράγοντες, όπως είναι ο θόρυβος, η σκόνη και οι κραδασμοί. Ο Κλάδος ασχολείται επίσης με την επιθεώρηση, τον έλεγχο και την αδειοδότηση εγκαταστάσεων αποθήκευσης υγρών πετρελαιοειδών. Στον Κλάδο υπάρχει ειδική Μονάδα που ασχολείται με την πρόληψη των ατυχημάτων μεγάλης κλίμακας, τα οποία δύναται να προκληθούν σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης ή χρήσης επικίνδυνων χημικών ουσιών. Επίσης, στον Κλάδο υπάρχει ειδική Μονάδα που ασχολείται με την ασφάλεια των υπεράκτιων εργασιών πετρελαίου και φυσικού αερίου, με σκοπό την πρόληψη σοβαρών ατυχημάτων και επικίνδυνων συμβάντων κατά τη διάρκεια τέτοιων υπεράκτιων εργασιών και τον περιορισμό των συνεπειών τέτοιων περιστατικών.

A.3. Κλάδος Μεταποίησης και Κατασκευών

Ο Κλάδος Μεταποίησης και Κατασκευών ασχολείται με θέματα που αφορούν την οργάνωση και τη διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία και τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας χώρων εργασίας και εξοπλισμών εργασίας. Επίσης, ασχολείται με την προετοιμασία και την παρακολούθηση του προγράμματος επιθεώρησης, την παρακολούθηση δικαστικών υποθέσεων, τον συντονισμό και τη διεξαγωγή επιθεωρήσεων στον κατασκευαστικό τομέα, στην εξορυκτική βιομηχανία, στη βιομηχανία μεταποίησης, στη δημόσια διοίκηση και στις γεωργοκτηνοτροφικές επιχειρήσεις. Επίσης, ο Κλάδος συντονίζει την προστασία από την έκθεση στον αμίαντο και τον

θερμικό φόρτο, καθώς και τη διαβούλευση με τις αρμόδιες Αρχές με σκοπό την έκδοση πολεοδομικών αδειών, αδειών οικοδομής και πιστοποιητικών έγκρισης. Επιπρόσθετα, ο Κλάδος ασχολείται με τον συντονισμό της Μονάδας για τον έλεγχο του χρόνου εργασίας και ανάπαυσης των οδηγών ορισμένων οχημάτων.

A.4. Κλάδος Χημικών Ουσιών

Ο Κλάδος Χημικών Ουσιών ασχολείται με την εφαρμογή της περί χημικών ουσιών νομοθεσίας που καλύπτει θέματα όπως την παραγωγή χημικών προϊόντων, τις εισαγωγές και εξαγωγές τους και τη χρήση και τη διάθεσή τους στην αγορά της Κύπρου. Παράλληλα, ο Κλάδος συμμετέχει στις δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA) που έχουν ως στόχο την εναρμονισμένη και αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας για τις χημικές ουσίες σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

B. Τομέας Ακτινοπροστασίας, Περιβαλλοντικών Θεμάτων και Εξοπλισμών

Ο Τομέας ασχολείται με την προστασία των εργαζομένων, του κοινού και του περιβάλλοντος από κινδύνους που σχετίζονται με μηχανήματα, εξοπλισμούς, ακτινοβολίες, αέριους βιομηχανικούς ρύπους και την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα. Οι βασικές αρμοδιότητες των Κλάδων του Τομέα αυτού είναι οι ακόλουθες:

B.1. Κλάδος Μηχανημάτων και Εξοπλισμών

Ο Κλάδος Μηχανημάτων και Εξοπλισμών ασχολείται με την επιθεώρηση και πιστοποίηση των επιθεωρητέων μηχανημάτων και δοχείων πίεσης όπως των ατμολεβήτων, των ατμοδεκτών, των γερανών, των βαρούλκων, των γερανογεφυρών και των αεροθαλάμων και την επιτήρηση της εφαρμογής της νομοθεσίας που αφορά τη λειτουργία, τη συντήρηση και τον περιοδικό έλεγχο των ανελκυστήρων. Επίσης, ο Κλάδος ασχολείται με την επιτήρηση της αγοράς ώστε να διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που ικανοποιούν τις πρόνοιες των Ευρωπαϊκών Οδηγιών για τις προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας προϊόντων με σήμανση CE. Τέτοιες κατηγορίες προϊόντων είναι: (i) ο Εξοπλισμός υπό Πίεση, (ii) τα Απλά Δοχεία Πίεσης, (iii) τα Μηχανήματα, (iv) οι Ανελκυστήρες, (v) τα Μέσα Ατομικής Προστασίας, (vi) οι Συσκευές και τα Συστήματα Προστασίας που Προορίζονται για Χρήση σε Εκρήξιμες Ατμόσφαιρες, και (vii) ο Εξοπλισμός προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους που προκαλεί Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον. Επιπρόσθετα, ο Κλάδος ασχολείται με την επιθεώρηση, τον έλεγχο και την αδειοδότηση των αποθηκεύσεων και εγκαταστάσεων υγραερίου, καθώς και των πρατηρίων υγραερίου κίνησης.

B.2. Κλάδος Ακτινοπροστασίας

Βασικός στόχος του Κλάδου Ακτινοπροστασίας, είναι η ραδιολογική ασφάλεια πηγών και εγκαταστάσεων όπου διεξάγονται πρακτικές με ιονίζουσες ακτινοβολίες, η ασφάλεια και η προστασία της υγείας των εργαζομένων και του κοινού από τους κινδύνους λόγω έκθεσης σε ιονίζουσες και μη ιονίζουσες ακτινοβολίες, σε διάφορες οικονομικές δραστηριότητες όπως στην

ιατρική, τη βιομηχανία, τις κατασκευές, τη γεωργία και την έρευνα, καθώς και η προστασία της υγείας του πληθυσμού, της περιουσίας και του περιβάλλοντος γενικά, λόγω απελευθέρωσης ή διασποράς ραδιενεργών ουσιών ή ραδιενεργού μίανσης στο περιβάλλον.

B.3. Κλάδος Ελέγχου Αέριας Βιομηχανικής Ρύπανσης

Ο Κλάδος Ελέγχου Αέριας Βιομηχανικής Ρύπανσης ασχολείται με την αδειοδότηση συγκεκριμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα. Επίσης, ασχολείται με την παρακολούθηση και τον έλεγχο της αέριας ρύπανσης που προκαλείται από ουσίες που εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα κατά τη λειτουργία διάφορων βιομηχανικών εγκαταστάσεων, π.χ. σταθμών καυσίμων και ατμοκαθαριστηρίων, με στόχο να διασφαλίζεται η προστασία του κοινού και του περιβάλλοντος.

B.4. Κλάδος Ποιότητας Αέρα και Στρατηγικού Σχεδιασμού

Ο Κλάδος Ποιότητας Αέρα και Στρατηγικού Σχεδιασμού ασχολείται με τη συνεχή παρακολούθηση και ενημέρωση για τα επίπεδα συγκεκριμένων ρύπων στον ατμοσφαιρικό αέρα καθώς και με την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα, ώστε να διασφαλίζεται, όσο είναι πρακτικά εφικτό, η προστασία της υγείας και ευημερίας των εργαζομένων και των πολιτών, καθώς και η προστασία του περιβάλλοντος. Επιπρόσθετα, ο Κλάδος ασχολείται με τη διαμόρφωση και την παρακολούθηση της υλοποίησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού του Τμήματος.

2. ΕΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 2019

1. ΤΟΜΕΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

1.1. Επιθεωρήσεις Υποστατικών - Χώρων Εργασίας

Μια από τις βασικές δραστηριότητες του Τομέα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία είναι η διεξαγωγή επιθεωρήσεων από τους Επιθεωρητές του ΤΕΕ για τον έλεγχο της τήρησης των προνοιών της εργατικής νομοθεσίας που εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Τμήματος. Μέσω του ετήσιου προγραμματισμού, που φαίνεται στο **Παράρτημα (Πίνακας 3.1, σελ.43)**, πραγματοποιήθηκαν το 2019 επιθεωρήσεις σε διάφορους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και συγκεκριμένες στοχευμένες δραστηριότητες και εκστρατείες επιθεωρήσεων. Για την καλύτερη διεξαγωγή των εκστρατειών αυτών ετοιμάστηκαν ειδικά ερωτηματολόγια, ενημερωτικό υλικό και οδηγίες που διαβιβάστηκαν στους διάφορους εμπλεκόμενους φορείς και στα μέσα μαζικής επικοινωνίας και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Κατά τη διάρκεια του 2019, οι Επιθεωρητές διεξήγαγαν συνολικά 3.696 επιθεωρήσεις σε 2.731 διαφορετικά υποστατικά για θέματα ασφάλειας και υγείας σε χώρους εργασίας ενώ το 2018 είχαν πραγματοποιηθεί συνολικά 3.228 τέτοιες επιθεωρήσεις σε 2.394 διαφορετικά υποστατικά. Στο **Παράρτημα (Πίνακας 3.2, σελ.44)** φαίνονται αναλυτικά κατά οικονομική δραστηριότητα και επαρχία οι επιθεωρήσεις υποστατικών του 2019. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2019 στάλθηκαν

μετά τις επιθεωρήσεις 430 επιστολές σε εργοδότες, αυτοεργοδοτούμενους και σ' άλλα πρόσωπα, στα υποστατικά των οποίων εντοπίστηκαν σοβαρές παραβάσεις της νομοθεσίας για ασφάλεια και υγεία στην εργασία, ενώ το 2018 είχαν σταλεί 392 τέτοιες επιστολές. Επιπρόσθετα το 2019, εκδόθηκαν 106 Ειδοποιήσεις Βελτίωσης και 130 Ειδοποιήσεις Απαγόρευσης ενώ το 2018 εκδόθηκαν 110 Ειδοποιήσεις Βελτίωσης και 116 Ειδοποιήσεις Απαγόρευσης.

1.1.1. Έκδοση Πιστοποιητικών Εγγραφής Εργοστασίων

Το 2019, μετά από εξέταση σχετικών αιτήσεων και επιτόπια επιθεώρηση, εκδόθηκαν από το ΤΕΕ 49 Πιστοποιητικά Εγγραφής Εργοστασίων και 12 σχετικές Βεβαιώσεις Καταλληλότητας. Κατά το έτος 2018 εκδόθηκαν 33 Πιστοποιητικά Εγγραφής και 9 Βεβαιώσεις Καταλληλότητας. Επίσης το 2019, εκδόθηκαν/ανανεώθηκαν μετά από επιθεώρηση 67 Βεβαιώσεις για Ιδιωτικά Νοσηλευτήρια/Κλινικές.

1.1.2. Νέα Νομοθεσία για έκδοση Βεβαίωσης Εγγραφής Υποστατικών, Εγκαταστάσεων, Επιχειρήσεων και Χώρων Εργασίας

Τον Δεκέμβριο του 2019 ψηφίστηκαν από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και τέθηκαν σε εφαρμογή οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Βεβαίωση Εγγραφής Υποστατικών, Εγκαταστάσεων, Επιχειρήσεων και Χώρων Εργασίας) Κανονισμοί του 2019 (Κ.Δ.Π. 418/2019) και ο περί Εργοστασίων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2019 (Ν. 167(Ι)/2019). Σύμφωνα με τις διατάξεις της εν λόγω νομοθεσίας, το “Πιστοποιητικό Εγγραφής Εργοστασίων” αντικαθίσταται από τη “Βεβαίωση Εγγραφής”, η οποία θα εκδίδεται με βάση τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους του 1996 έως (Αρ. 2) του 2015 και τους πιο πάνω Κανονισμούς.

1.1.3. Μετρήσεις Βλαπτικών Παραγόντων

Ο Τομέας διατηρεί εργαστήριο με όργανα άμεσης ή έμμεσης μέτρησης φυσικών και χημικών βλαπτικών παραγόντων. Κατά τη διάρκεια του 2019, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 203 μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων. Στον ακόλουθο Πίνακα φαίνονται αναλυτικά οι μετρήσεις που έγιναν για κάθε βλαπτικό παράγοντα.

Πίνακας 3.1: Μετρήσεις ανά Βλαπτικό Παράγοντα για το 2019

A/A	Θερμοκρασία	Θόρυβος	Φωτισμός	Ρυθμός παροχής συνδυσασμένου αέρα (εναλλαγές αέρα)	Αιωρούμενα σωματίδια (σκόνη)	Διοξείδιο του άνθρακα (CO ₂)	Όζον (O ₃)	Αμμωνία (NH ₃)	Οργανικές πτητικές ενώσεις (VOCs)
Αριθμός Μετρήσεων	2	0	0	20	12	31	2	20	20

Α/Α	Υγρασία	Χλώριο (Cl ₂)	Υδρόθειο (H ₂ S)	Μονοξείδιο του άνθρακα (CO)	Διοξείδιο του αζώτου (NO ₂)	Διοξείδιο του θείου (SO ₂)	Όρια αναφλεξιμότητας (LEL)	Οξυγόνο (O ₂)	Φορμαλδεΰδη (HCHO)
Αριθμός Μετρήσεων	2	20	12	14	12	12	2	2	20

1.2. Ποινικές Υποθέσεις

Εντός του 2019 ολοκληρώθηκε η εκδίκαση 12 υποθέσεων για 41 παραβάσεις Εργατικών Νόμων που αφορούσαν την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων στους χώρους εργασίας και άλλων προσώπων που επηρεάστηκαν από την εκτέλεση εργασιών. Οι χρηματικές ποινές που επιβλήθηκαν στους καταδικασθέντες το 2019 ανήλθαν συνολικά σε €87.050 σε σύγκριση με €88.600 για το 2018 που αφορούσαν την εκδίκαση 15 υποθέσεων. Ο αριθμός των υποθέσεων και οι νομοθεσίες, με βάση τις οποίες προσήχθησαν οι παραβάτες στο Δικαστήριο, καθώς και οι χρηματικές ποινές που τους επιβλήθηκαν κατά το 2019 σε σύγκριση με τα έτη, 2016 - 2018 φαίνονται στο **Παράρτημα (Πίνακας 3.3, σελ.45)**. Εντός του 2019 συντάχθηκαν επίσης, συνολικά 12 νέοι φάκελοι ποινικής δίωξης, οι οποίοι διαβιβάστηκαν στους εκπροσώπους της Νομικής Υπηρεσίας για έγκριση και προώθηση.

1.3. Ανάλυση Γνωστοποιηθέντων Εργατικών Ατυχημάτων και Επικίνδυνων Συμβάντων

1.3.1. Ατυχήματα σε Εργοδοτούμενους κατά τη διάρκεια της εργασίας

Κατά το έτος 2019 γνωστοποιήθηκαν στο ΤΕΕ 2.168 ατυχήματα σε εργοδοτούμενους κατά τη διάρκεια της εργασίας. Στον **Πίνακα 3.4 του Παραρτήματος (σελ. 46)** φαίνεται ανάλυση των ατυχημάτων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας, φύλο, ηλικία, βαθμό τραύματος και αιτία ατυχήματος. Στο **Γράφημα 3-1 του Παραρτήματος (σελ. 48)** τα ατυχήματα ταξινομούνται κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Όπως φαίνεται στο Γράφημα αυτό, ο μεγαλύτερος αριθμός ατυχημάτων για το 2019 παρουσιάζεται στον τομέα των Δραστηριοτήτων Υπηρεσιών Παροχής Καταλυμάτων και Εστίασης με ποσοστό 26,38% και ακολουθούν οι τομείς της Μεταποίησης με ποσοστό 17,44%, των Κατασκευών με ποσοστό 15,36% και του Χονδρικού και Λιανικού Εμπορίου καθώς και Επισκευής Οχημάτων με ποσοστό 14,39%. Στο **Γράφημα 3-2 του Παραρτήματος (σελ. 49)** παρουσιάζεται ο ετήσιος αριθμός εργατικών ατυχημάτων που γνωστοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2008-2019. Στο **Γράφημα 3-3 του Παραρτήματος (σελ. 49)** παρατίθενται τα εργατικά ατυχήματα του 2019, αναλύονται κατά αιτία και ταξινομούνται σε πέντε βασικές κατηγορίες (κτήρια/εγκαταστάσεις, μηχανήματα/εξοπλισμός, υλικά/ουσίες, μέσα μεταφοράς και άλλα αίτια).

Στους **Πίνακες 3.5, 3.6 και 3.7 του Παραρτήματος (σελ. 50)** αναλύονται τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια του έτους 2019, κατά επαρχία, τομέα οικονομικής δραστηριότητας και αιτία. Στους Πίνακες αυτούς παρουσιάζονται τα ατυχήματα που συνέβησαν σε

εργοδοτούμενους και σε αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους και κατά τη διαδρομή από ή προς την εργασία. Επίσης, παρουσιάζονται τα ατυχήματα που συνέβησαν σε τρίτα πρόσωπα εκτός εργασίας, αλλά προέκυψαν από δραστηριότητες σε εργασία. Κατά το έτος 2019, σύμφωνα με τις πληροφορίες που περιήλθαν σε γνώση του ΤΕΕ, συνέβησαν 13 θανατηφόρα ατυχήματα σε εργοδοτούμενους κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, 2 σε αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα και 2 σε πρόσωπα εκτός εργασίας που προέκυψαν από δραστηριότητες σε εργασία καθώς και 1 σε εργοδοτούμενο πρόσωπο κατά τη διαδρομή από ή προς την εργασία του. Στο **Γράφημα 3-4 (σελ. 52) του Παραρτήματος** φαίνεται ο ετήσιος αριθμός των θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων που γνωστοποιήθηκαν κατά την περίοδο 2008-2019.

Στο **Γράφημα 3-5 (σελ. 53) του Παραρτήματος** φαίνεται ο Μέσος Όρος του Δείκτη Συχνότητας Ατυχημάτων $[(\text{αριθμός ατυχημάτων}) / (\text{αριθμός απασχολούμενων}) \times 100.000]$, καθώς και οι επιμέρους Δείκτες Συχνότητας κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας για το 2019. Ο Μέσος Όρος του Δείκτη Συχνότητας Ατυχημάτων που συνέβησαν σε εργοδοτούμενα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους για το έτος 2019 ήταν 605,46. Σημειώνεται ότι πρόκειται για προκαταρκτικό και όχι τελικό αποτέλεσμα γιατί ο «Αριθμός των Εργοδοτουμένων», που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του Δείκτη Συχνότητας, βασίζεται στον μέσο όρο των τριών πρώτων τριμήνων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της Στατιστικής Υπηρεσίας. Διευκρινίζεται επίσης ότι ο τελικός διορθωμένος Μέσος Όρος του Δείκτη Συχνότητας για το έτος 2018 ήταν 620,17.

Στο **Γράφημα 3-6 (σελ. 54) του Παραρτήματος** παρουσιάζεται η Μεταβολή του Δείκτη Συχνότητας (Μέσος Όρος Έτους) κατά την περίοδο 2008-2019, καθώς επίσης και του αριθμού των γνωστοποιηθέντων ατυχημάτων και των εργοδοτουμένων προσώπων κατά την ίδια περίοδο. Από τα στοιχεία του Γραφήματος συμπεραίνεται ότι κατά την περίοδο 2008-2019 σημειώθηκε μείωση του Δείκτη Συχνότητας κατά 21,6% και του αριθμού ατυχημάτων κατά 8,4%, ενώ κατά τη περίοδο 2018 – 2019 σημειώθηκε μείωση του Δείκτη Συχνότητας κατά 2,4% και αύξηση του αριθμού των ατυχημάτων κατά 0,6%.

Σε ότι αφορά τη σοβαρότητα των ατυχημάτων που μπορεί κατά ένα τρόπο να προσδιορισθεί ως οι μέρες απουσίας του θύματος από την εργασία λόγω του ατυχήματος, σημειώνεται ότι ο μέσος όρος των ημερών απουσίας στο σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων κατά το έτος 2018 ήταν 22 σε σύγκριση με 23 κατά το έτος 2017 και 23 κατά το έτος 2016. Τα σχετικά στοιχεία που αφορούν τα ατυχήματα του έτους 2019 δεν ήταν διαθέσιμα μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης της παρούσας Έκθεσης και θα ανακοινωθούν στην Ετήσια Έκθεση του Τμήματος για το έτος 2020. Όπως φαίνεται στον Πίνακα πιο κάτω, σε ότι αφορά τις πιο σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες, τα πιο σοβαρά ατυχήματα συνέβησαν κατά σειρά στους πιο κάτω τομείς:

Πίνακας 3.2: Μέσος όρος ημερών απουσίας παθόντων εργοδοτούμενων

Οικονομική δραστηριότητα	2016	2017	2018
Κατασκευές	26	28	26
Μεταποίηση	24	26	24
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	24	24	22
Μεταφορά - Αποθήκευση	22	21	22
Ξενοδοχεία Εστιατόρια	19	17	18

1.3.2. Άλλα ατυχήματα που γνωστοποιήθηκαν στο ΤΕΕ

Κατά το έτος 2019 γνωστοποιήθηκαν πρόσθετα 135 ατυχήματα (6 σε αυτοεργοδοτούμενα πρόσωπα, 2 σε πρόσωπα εκτός εργασίας και 127 κατά τη διαδρομή από ή προς την εργασία).

1.3.3. Ανάλυση Γνωστοποιηθέντων Επικίνδυνων Συμβάντων

Κατά το έτος 2019 γνωστοποιήθηκαν στο ΤΕΕ συνολικά 11 Επικίνδυνα Συμβάντα σε χώρους εργασίας. Αυτά αφορούσαν 4 περιπτώσεις πυρκαγιάς/έκρηξης, 2 κατάρρευσης κτηρίων/κατασκευών, 2 ηλεκτρικού βραχυκυκλώματος, 2 επαφής με εναέριες ηλεκτρικές γραμμές και 1 κατάρρευσης ή ανατροπής ή αστοχίας μέρους ανυψωτικού εξοπλισμού.

1.4. Μονάδα Πρόληψης Επαγγελματικών Ασθενειών

Κατά τη διάρκεια του 2019 γνωστοποιήθηκαν μέσω εγκεκριμένου εντύπου και διερευνήθηκαν, δύο περιπτώσεις επαγγελματικών ασθενειών που αφορούσαν τενοντίτιδα αριστερού ώμου και σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα άμφω. Επιπρόσθετα, ο Σύμβουλος Ιατρός Εργασίας σε συνεργασία με τους Επιθεωρητές διερεύνησαν άλλες 7 υποθέσεις ασθενειών, οι οποίες πιθανό να σχετίζονται με το είδος και τις συνθήκες εργασίας των επηρεαζόμενων προσώπων. Οι περιπτώσεις αυτές αφορούσαν τέσσερεις περιπτώσεις δυσκοπάθειας, μία περίπτωση αυχενικού συνδρόμου και συνδρόμου πρόσκρουσης δεξιού ώμου, μία περίπτωση κάκωσης μηνίσκου αριστερού γονάτου και μία περίπτωση αγχώδους διαταραχής. Εντός του 2019 δηλώθηκαν επίσης στο ΤΕΕ, 8 νέες περιπτώσεις μεσοθηλιώματος που είχαν καταγραφεί στο Αρχείο Καρκίνου του Υπουργείου Υγείας και 3 νέες περιπτώσεις μεσοθηλιώματος που είχαν καταγραφεί στο Αρχείο του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου.

1.5. Παροχές Κατάρτισης στις Πρώτες Βοήθειες στην Εργασία

Για την παροχή προγραμμάτων κατάρτισης στις πρώτες βοήθειες στην εργασία, ο Διευθυντής του ΤΕΕ ως Αρχιεπιθεωρητής επανέγκρινε μετά από αξιολόγηση 24 υφιστάμενες άδειες Παροχέων προγραμμάτων κατάρτισης στις πρώτες βοήθειες στην εργασία.

1.6. Επιτήρηση της Υγείας των Εργαζομένων

Ξεκίνησε η εφαρμογή των δύο Διαταγμάτων που αφορούν ιατρικές εξετάσεις για εργασίες σχετικές με μόνωση ή επάλειψη αμιάντου και για εργασίες λιμένων (Κ.Δ.Π. 185 και Κ.Δ.Π. 186). Εταιρείες που εκτελούν εργασίες σε λιμάνια και εταιρείες που λαμβάνουν άδεια για εργασίες σχετικές με μόνωση ή επάλειψη με αμιάντο, που εμπίπτουν στο πλαίσιο των εργασιών που καθορίζονται στα Διατάγματα, έχουν συμβληθεί με Ιατρό Εργασίας για την επίβλεψη της υγείας των εργοδοτούμενων τους και τη διενέργεια των ιατρικών εξετάσεων που καθορίζονται σ' αυτά. Κατά τη διάρκεια του 2019 ολοκληρώθηκε ο νομοτεχνικός έλεγχος δύο νέων προσχεδίων Διαταγμάτων για ιατρικές εξετάσεις σε αναρριχητές και εργαζόμενους σε ορυχεία και λατομεία μετά το τέλος της διαβούλευσης με τους κοινωνικούς εταίρους και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Ο θεσμός του Ιατρού Εργασίας εφαρμόζεται και σε άλλες Κυπριακές επιχειρήσεις. Από πληροφορίες και στοιχεία που κατέχει το Τμήμα μέχρι το 2019, περισσότερες από 30 επιχειρήσεις/οργανισμοί έχουν συμβληθεί με Ιατρό Εργασίας για την παροχή υπηρεσιών επιτήρησης της υγείας των εργοδοτούμενων τους. Αυτός ο αριθμός αναμένεται να αυξηθεί με την εφαρμογή των Διαταγμάτων για ιατρικές εξετάσεις και την ευαισθητοποίηση των εργοδοτών για τα οφέλη που έχει η εφαρμογή του θεσμού του Ιατρού Εργασίας στις επιχειρήσεις.

1.7. Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ)

Κατά τη διάρκεια του 2019, με βάση τα καθορισμένα Ελάχιστα Απαιτούμενα Προσόντα, ο Αρχιεπιθεωρητής παραχώρησε 2 αρχικές εγκρίσεις και απόρριψε άλλη μία. Από 3 υποψήφιους, απαιτήθηκε επιπρόσθετη τεκμηρίωση κατοχής του συνόλου των Απαιτούμενων Προσόντων. Επίσης, κατά τη διάρκεια του έτους τερματίστηκε η έγκριση 2 Εγκεκριμένων Προσώπων λόγω παραβάσεων των Όρων Έγκρισής τους ή/και της σχετικής νομοθεσίας που διέπει τον θεσμό των ΕΞΥΠΠ. Στις 31.12.2019, το σχετικό Μητρώο περιείχε 90 Εγκεκριμένα Πρόσωπα. Τέλος, κατά το 2019 συνεχίστηκε η ετήσια εκστρατεία επιθεώρησης Εγκεκριμένων Προσώπων, η οποία επικεντρώθηκε στην ποιότητα των παραδοτέων εργασιών που αναλαμβάνουν τα Πρόσωπα αυτά για λογαριασμό εργοδοτών ή / και αυτοεργοδοτούμενων προσώπων. Με βάση τα ευρήματα της αρμόδιας Επιτροπής των Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (γνωστής ως SLIC), η οποία διεξήγαγε έλεγχο του συστήματος Επιθεώρησης Εργασίας της Κύπρου κατά το 2019, το Τμήμα τροχοδρόμησε αλλαγές στον θεσμό των ΕΞΥΠΠ, για επίτευξη καλύτερης συμμόρφωσης με τη σχετική νομοθεσία.

1.8. Δραστηριότητες για τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών στον τομέα των Κατασκευών

1.8.1. Σχέδιο Δράσης

Στο πλαίσιο της Κοινής Δήλωσης Πολιτικής για τη μείωση των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών στον τομέα των Κατασκευών, το ΤΕΕ υλοποιεί συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης από το 2013. Μέσα στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιήθηκαν ημερίδες και σεμινάρια σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους επαγγελματικούς φορείς εντός του 2019 όπου παρουσιάστηκαν οι πρόνοιες της νομοθεσίας που ρυθμίζουν τα θέματα ασφάλειας και υγείας στα κατασκευαστικά έργα, καθώς και τη διαχείριση και αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης.

Επιπρόσθετα, υλοποιείται Σχέδιο Δράσης για τη μείωση των ατυχημάτων, το οποίο καταρτίστηκε από το Παγκύπριο Συμβούλιο Ασφάλειας και Υγείας (ΠΣΑΥ) και περιλαμβάνει δράσεις με βάση εισηγήσεις των κοινωνικών εταίρων και άλλων μελών του ΠΣΑΥ.

1.8.2. Τεχνική Επιτροπή για την εκπαίδευση για τις εργασίες σε ύψος

Εντός του 2019 συστάθηκε και συγκλήθηκε Επιτροπή για την εκπαίδευση για τις εργασίες σε ύψος στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των μελών του ΠΣΑΥ και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς. Σκοπός της Επιτροπής είναι ο καθορισμός προδιαγραφών για την εκπαίδευση των εργαζομένων σε ύψος.

1.8.3. Ομάδα Εργασίας για κατασκευαστικά έργα μεταλλικών κατασκευών

Εντός του 2019 συστάθηκε και συγκλήθηκε ειδική Ομάδα Εργασίας με συντονιστή το ΤΕΕ με σκοπό την ετοιμασία εγγράφου με Ειδικούς Όρους για την ασφαλή ανέγερση δομικών μεταλλικών κατασκευών, το οποίο θα μπορεί να ενσωματώνεται στα συμβόλαια ανάθεσης εκτέλεσης κατασκευαστικών και τεχνικών έργων.

1.8.4. Ειδικό Όροι για Ψηλά Κτήρια

Εντός του 2019 ετοιμάστηκαν και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ ειδικοί όροι για Ψηλά Κτήρια, για σκοπούς πρόληψης των ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών κατά την εκτέλεση των έργων και κατά τις μελλοντικές εργασίες συντήρησης και προσθηκομετατροπών, καθόλη τη ζωή του έργου.

1.8.5. Συνεργασία με Πανεπιστημιακά Ιδρύματα για την ενημέρωση των φοιτητών στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία

Εντός του 2019 συνεχίστηκε η συνεργασία με το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου για ενημέρωση των φοιτητών στον κλάδο της Πολιτικής Μηχανικής για τα θέματα ασφάλειας και υγείας με διαλέξεις από Λειτουργούς του ΤΕΕ.

1.9. Εργασίες με Αμίαντο

Μετά από την αξιολόγηση αιτήσεων, εντός του 2019, εγκρίθηκαν 3 εταιρείες για εκτέλεση εργασίας σχετικής με αφαίρεση μόνωσης ή επάλειψης αμιαντούχων υλικών. Επίσης, την ίδια περίοδο εγκρίθηκαν, πριν από την έναρξη των εργασιών με αμίαντο, συνολικά 78 ειδικά Σχέδια Εργασίας.

1.10. Άδειες Οικοδομής, Πολεοδομικές Άδειες και Πιστοποιητικά Έγκρισης

Κατά τη διάρκεια του 2019 εξετάστηκαν και τέθηκαν ειδικοί όροι για τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία σε 756 συνολικά αιτήσεις που αφορούσαν Πολεοδομικές Άδειες, Άδειες Οικοδομής και Πιστοποιητικά Έγκρισης υποστατικών, τα οποία προορίζονταν να χρησιμοποιηθούν ή χρησιμοποιούνται ως χώροι εργασίας ή/και ως οικιστικές μονάδες.

1.11. Λειτουργοί Ασφάλειας

Το 2019 εγκρίθηκαν, αφού αξιολογήθηκαν οι σχετικές αιτήσεις που υποβλήθηκαν από εργοδότες, 29 νέοι Λειτουργοί Ασφάλειας, οι οποίοι απασχολούνται επί πλήρους απασχόλησης με τα θέματα ασφάλειας και υγείας. Ο συνολικός αριθμός των Λειτουργών Ασφάλειας, των οποίων έχει εγκριθεί ο διορισμός, ανερχόταν μέχρι το τέλος του 2019 σε 173. Παράλληλα, εντός του έτους συνεχίστηκε ο έλεγχος της εργασίας των Λειτουργών Ασφάλειας μέσω της εξέτασης των ετήσιων εκθέσεων των δραστηριοτήτων τους που υπέβαλαν στο ΤΕΕ και επιτόπου επιθεωρήσεων που πραγματοποιήθηκαν από Επιθεωρητές.

1.12. Κέντρο Εκπαίδευσης στην Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία

Οι δραστηριότητες του Κέντρου Εκπαίδευσης κατά το 2019 περιλάμβαναν τη διοργάνωση ή συνδιοργάνωση με άλλους φορείς προγραμμάτων κατάρτισης / σεμιναρίων / ενημερωτικών συναντήσεων που απευθύνονταν σε μέλη Επιτροπών Ασφάλειας της Δημόσιας Υπηρεσίας και του Ιδιωτικού Τομέα, σε μέλη Επαγγελματικών Συνδέσμων, σε μαθητές σχολείων Δημοτικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, φοιτητές του ΤΕΠΑΚ και του Πανεπιστημίου Κύπρου, σε καθηγητές Χημείας της Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και σε εργαζομένους στη Δημόσια Υπηρεσία, σε Ημικρατικούς Οργανισμούς σε Λειτουργούς Ασφάλειας, σε Εγκεκριμένα Πρόσωπα Παροχής Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης και στο προσωπικό του ΤΕΕ. Συνολικά, κατά το 2019 Επιθεωρητές του Τμήματος έδωσαν διαλέξεις διάρκειας 60 ωρών σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία, σε 30 προγράμματα κατάρτισης / σεμινάρια / ενημερωτικές συναντήσεις, στα οποία συμμετείχαν περίπου 1.960 άτομα.

Επιπρόσθετα, το Κέντρο Εκπαίδευσης διοργάνωσε (α) στις 25.10.2019 την Τελετή Λήξης της Εβδομάδας Ασφάλειας και Υγείας 2019, κατά τη διάρκεια της οποίας έγινε η απονομή βραβείων διαφόρων διαγωνισμών σε θέματα ασφάλειας και υγείας και (β) στις 3.10.2019 τη Διευρυμένη Συνάντηση Εταίρων.

1.13. Διαγωνισμοί

Το ΤΕΕ διοργάνωσε και αθλοθέτησε για δέκατη έβδομη συνεχή χρονιά, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού Πολιτισμού και Νεολαίας, τον Διαγωνισμό Αφίσας 2019 με θέμα «Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία», μεταξύ των μαθητών της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης. Το πρώτο βραβείο του Διαγωνισμού απονεμήθηκε σε μαθήτρια από το Παγκύπριον Γυμνάσιον Λευκωσίας, το δεύτερο βραβείο απονεμήθηκε σε μαθητή της Α΄ Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Λευκωσίας και το τρίτο βραβείο απονεμήθηκε σε μαθήτρια από το Γυμνάσιο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ στο Πλατύ. Επίσης, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού Πολιτισμού και Νεολαίας, το ΤΕΕ διοργάνωσε και αθλοθέτησε για δέκατη χρονιά τον Διαγωνισμό Σχολικών Παραδειγμάτων Καλής Πρακτικής 2018 - 2019. Στον Διαγωνισμό βραβεύτηκαν το Δημοτικό Σχολείο Δερύνειας Γ΄, το Περιφερειακό Γυμνάσιο Ακακίου και το Περιφερειακό Λύκειο Μ. Κουτσόφτα – Α. Παναγίδα Παλιομετόχου.

Επιπρόσθετα, το ΤΕΕ διοργάνωσε τον Διαγωνισμό Παραδειγμάτων Καλής Πρακτικής για επιχειρήσεις στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία. Στο πλαίσιο του Διαγωνισμού υποβλήθηκαν 30 παραδείγματα. Το πρώτο βραβείο απονεμήθηκε στην εταιρεία CSP JV για το παράδειγμά της που αφορούσε τη διαχείριση του χρόνου χρήσης των εργαλείων / μηχανημάτων χειρός που παράγουν κραδασμούς – δονήσεις. Το δεύτερο βραβείο απονεμήθηκε στην εταιρεία Α/φοί Λευκαρίτη Λτδ, ενώ το τρίτο βραβείο απονεμήθηκε στις εταιρείες Hermes Airport Ltd και Ιακωνου Brothers (Constructions) Ltd. Επιπρόσθετα, δόθηκε έπαινος στις εταιρείες Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, VTT Vasiliko Ltd και Παραδεισιώτης Λτδ. Ο Σύνδεσμος Ασφάλειας και Υγείας Κύπρου, σε συνεργασία με το ΤΕΕ και τον Σύνδεσμο Κυπρίων Γελοιογράφων, προκήρυξε Διαγωνισμό Γελοιογραφίας με θέμα «Διαχείριση Επικίνδυνων Ουσιών στους Χώρους Εργασίας». Το θέμα του Διαγωνισμού ήταν εμπνευσμένο από την Εκστρατεία «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας, Διαχείριση Επικίνδυνων Ουσιών», την οποία είχε διεξάγει για τη διετία 2018-2019 ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία. Στο πλαίσιο του Διαγωνισμού υποβλήθηκαν 12 υποψηφιότητες και τα βραβεία απονεμήθηκαν στους Κυριάκο Μωϋσή (1ο Βραβείο), Άριστο Κακούτα (2ο Βραβείο), Λοΐζο Καλλένο (3ο Βραβείο), Γιώργο Χρίστου (4ο Βραβείο) και Σταύρο Παναγιώτου (4ο Βραβείο).

1.14. Εκδόσεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας

Στη διάρκεια του 2019, σε συνεργασία με το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών ολοκληρώθηκε η εκτύπωση / επανεκτύπωση με αλλαγές των εντύπων που αφορούσαν τα θέματα Εγκυμοσύνης και Ιονίζουσων ακτινοβολιών, Δελτίων Δεδομένων Ασφάλειας για χημικά προϊόντα που διατίθενται στην Κυπριακή αγορά, Μέσων Ατομικής Προστασίας, Εξωτερικών Υπηρεσιών Προστασίας και Πρόληψης των Κινδύνων κατά την Εργασία (ΕΞΥΠΠ), Επισήμανσης και Συσκευασίας Επικίνδυνων Χημικών Προϊόντων, Εκτίμησης των Κινδύνων στον Εργασιακό Χώρο σε πέντε βήματα, Σύντομου Οδηγού Κώδικα Πρακτικής για τη Θερμική καταπόνηση των εργαζομένων, Ευρωπαϊκού Κανονισμού REACH - Υποχρεώσεις Καταχώρησης, Ευρωπαϊκού Κανονισμού

REACH - Υποχρεώσεις Παραγωγών και Εισαγωγέων για Καταχώρηση Κάρβουνων, Υγραερίου Κίνησης - Ασφάλεια και Υγεία στα Πρατήρια και συνεργεία Αυτοκινήτων και Περιορισμών σε μεταλλικά αντικείμενα και κοσμήματα.

Επίσης, εκτυπώθηκε η αφίσα της μαθήτριας που βραβεύτηκε με το πρώτο βραβείο στον Διαγωνισμό Αφίσας μεταξύ των μαθητών.

Σημειώνεται ότι όλα τα ενημερωτικά έντυπα, είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, είναι καταχωρημένα στην ιστοσελίδα του ΤΕΕ και διαθέσιμα σε κάθε ενδιαφερόμενο. Στην ιστοσελίδα, υπάρχει επίσης πληθώρα πληροφοριών με αναλύσεις, στατιστικά στοιχεία και όλη η νομοθεσία για την οποία αρμοδιότητα έχει το Τμήμα.

1.15. Ευρωπαϊκή Εκστρατεία για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία 2018 – 2019 οργανώθηκε από 21 έως 25 Οκτωβρίου 2019 η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία 2019 με θέμα «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας - Διαχείριση Επικίνδυνων Ουσιών». Στις 25.10.2019 πραγματοποιήθηκε η τελετή λήξης της Εβδομάδας Ασφάλειας και Υγείας 2019, στη διάρκεια της οποίας έγινε η απονομή των Βραβείων Καλής Πρακτικής για το 2019, των Βραβείων του Διαγωνισμού Αφίσας 2019, των Βραβείων για τον Διαγωνισμό Σχολικών Παραδειγμάτων Καλής Πρακτικής 2019 και των Βραβείων για τον Διαγωνισμό Γελοιογραφίας. Επίσης, κατά τη διάρκεια της τελετής, έγιναν παρουσιάσεις που αφορούσαν την εν λόγω εκστρατεία, ενώ εκπρόσωπος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία, παρουσίασε τα αποτελέσματα έρευνας του Οργανισμού σε σχέση με το κόστος των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της Εβδομάδας Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία 2019, Επιθεωρητές του Τμήματος ετοίμασαν και υλοποίησαν ειδικό πρόγραμμα, με εκδηλώσεις στις οποίες συμμετείχαν 2.265 άτομα, που περιλάμβανε 99 επισκέψεις σε χώρους εργασίας, συμμετοχή σε συνεδρίες Επιτροπών Ασφάλειας, συζήτηση με τους εργαζόμενους και διανομή διαφωτιστικού υλικού. Τέλος, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας, μεταδόθηκε ειδικό τηλεοπτικό μήνυμα και Επιθεωρητές του Τμήματος έδωσαν συνεντεύξεις και συμμετείχαν σε ενημερωτικά προγράμματα των ραδιοτηλεοπτικών μέσων μαζικής ενημέρωσης.

1.16. Μονάδα Αντιμετώπισης των Κινδύνων Ατυχημάτων Μεγάλης Κλίμακας

Η Μονάδα Ελέγχου των Κινδύνων Ατυχημάτων Μεγάλης Κλίμακας πραγματοποίησε 37 επιθεωρήσεις το 2019 στις εγκαταστάσεις που καλύπτονται από τη σχετική νομοθεσία και συνεργάστηκε με τη Δύναμη Πολιτικής Άμυνας στο θέμα των Εξωτερικών Σχεδίων Επείγουσας Ανάγκης, καθώς και με το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως στα θέματα χωροθέτησης νέων εγκαταστάσεων ή αναπτύξεων γύρω από υφιστάμενες εγκαταστάσεις. Επίσης εντός του έτους, η Μονάδα παρέλαβε 3 νέες Γνωστοποιήσεις εγκαταστάσεων, 2 Έγγραφα Πολιτικής Πρόληψης Ατυχημάτων Μεγάλης Κλίμακας και 7 Εκθέσεις Ασφάλειας. Επιπρόσθετα, αξιολογήθηκαν 2

Γνωστοποιήσεις, 2 Έγγραφα Πολιτικής Πρόληψης Ατυχημάτων Μεγάλης Κλίμακας και 9 Εκθέσεις Ασφάλειας.

1.17. Μονάδα Αντιμετώπισης των Κινδύνων από Υπεράκτιες Εργασίες Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου

Το 2019 ολοκληρώθηκαν δύο εργασίες γεώτρησης αναζήτησης υδρογονανθράκων, η μια εκ των οποίων είχε ξεκινήσει το 2018. Τον Δεκέμβριο του 2019 υποβλήθηκαν για αξιολόγηση 3 κοινοποιήσεις γεώτρησης και δύο εκθέσεις περί Μεγάλων Κινδύνων. Σχετικά με τις εργασίες αυτές το 2019, αξιολογήθηκαν από τη Μονάδα Αντιμετώπισης των Κινδύνων από Υπεράκτιες Εργασίες Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου 63 ημερήσιες εκθέσεις γεώτρησης, μία έκθεση περί Μεγάλων Κινδύνων και μια κοινοποίηση γεώτρησης. . Επίσης πραγματοποιήθηκε 1 επιθεώρηση σε πλοίο γεωτρύπανο και ετοιμάστηκαν 2 εκθέσεις επιθεώρησης (η μια αφορούσε επιθεώρηση του 2018).

Το 2019 η Μονάδα είχε διάφορες συναντήσεις με τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε υπεράκτιες δραστηριότητες αναζήτησης υδρογονανθράκων στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ) και συζήτησε τις υποχρεώσεις τους με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία. Επίσης, η Μονάδα ασχολήθηκε με την αξιολόγηση τμημάτων των αιτήσεων για αδειοδότηση εκτέλεσης εργασιών στην Κυπριακή ΑΟΖ, που αφορούσαν ασφάλεια, υγεία, περιβάλλον και ποιότητα. Η Μονάδα ασχολήθηκε επίσης με τον έλεγχο και την υποβολή απόψεων ως μέλος της Επιτροπής Αδειοδότησης Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Επιτροπής Αδειοδότησης σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Offshore Protocol) για μία αδειοδότηση υπεράκτιας εργασίας.

1.18. Ασφάλεια Αποθηκεύσεων Πετρελαιοειδών

Κατά τη διάρκεια του 2019, Επιθεωρητές των Κεντρικών και Επαρχιακών Γραφείων επιθεώρησαν 1.011 μικρές και μεγάλες εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαιοειδών (υγρών πετρελαιοειδών και υγραερίου) για σκοπούς ελέγχου και χορήγησης Άδειας Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών. Οι 94 επιθεωρήσεις αφορούσαν εγκαταστάσεις αποθήκευσης υγρών πετρελαιοειδών, οι 130 αφορούσαν εγκαταστάσεις υγρών πετρελαιοειδών και υγραερίου και οι υπόλοιπες 787 αφορούσαν εγκαταστάσεις υγραερίου.

1.19. Μονάδα Ελέγχου του Χρόνου Εργασίας και Ανάπαυσης των Οδηγών Ορισμένων Οχημάτων

Η Μονάδα Ελέγχου του Χρόνου Εργασίας και Ανάπαυσης των Οδηγών Ορισμένων Οχημάτων διενεργεί ελέγχους σε επιχειρήσεις και ελέγχους στους δρόμους σε συνεργασία με την Αστυνομία Κύπρου και το Τμήμα Οδικών Μεταφορών.

Με βάση τις ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Κύπρου, καθορίζεται ο ελάχιστος αριθμός ελέγχων των εργασιμων ημερών που πρέπει να πραγματοποιούνται ανά έτος, καθώς και το ελάχιστο ποσοστό του συνολικού αριθμού ελέγχων στον δρόμο και στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων. Το ΤΕΕ

ανέλαβε την κάλυψη του 50% του πιο πάνω καθορισμένου αριθμού ελέγχων, ενώ η Αστυνομία Κύπρου το 35% και το Τμήμα Οδικών Μεταφορών το 15%. Κατά τη διάρκεια του 2019, το ΤΕΕ έλεγξε συνολικά 65.043 εργάσιμες ημέρες, από τις οποίες 59.703 ημέρες στις επιχειρήσεις και 5.340 ημέρες στον δρόμο. Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνονται αναλυτικά οι έλεγχοι που έγιναν κατά το 2019 και τα ποσοστά κάλυψης του στόχου, κατά περίπτωση.

Πίνακας 3.3: Έλεγχοι Εργάσιμων Ημερών Οδηγών κατά το 2019

	Ελάχιστη απαίτηση από ΕΕ	Έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2019	Ποσοστό κάλυψης των απαιτήσεων της ΕΕ (σε %)
Συνολικός αριθμός ελέγχων εργάσιμων ημερών	70.497 (3% των εργάσιμων ημερών)	65.043	92,3
Αριθμός ελέγχων εργάσιμων ημερών στο δρόμο	21.149 (30% του 70.497)	5.340	25,2
Αριθμός ελέγχων εργάσιμων ημερών στις επιχειρήσεις	35.249 (50% του 70.497)	59.703	169,4

Στον πιο πάνω αριθμό ελέγχων που έγιναν στον δρόμο περιλαμβάνονται οι έλεγχοι που έγιναν από το ΤΕΕ κατά τις εκστρατείες που διοργανώθηκαν μαζί με την Αστυνομία Κύπρου, ως μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Τροχαίας (TISPOL), καθώς και με το Τμήμα Οδικών Μεταφορών. Οι εκστρατείες αυτές πραγματοποιήθηκαν κατά τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο, Μάρτιο, Ιούνιο, Ιούλιο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2019.

1.20. Ευρωπαϊκή και Διεθνής Εκπροσώπηση και σχετικές Υποχρεώσεις στα θέματα Ασφάλειας και Υγείας

Το Τμήμα συμμετέχει ενεργά στις εργασίες (α) της Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (ACSHW), (β) της Επιτροπής Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC) και (γ) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA), καθώς και σε ειδικές υποεπιτροπές ή Ομάδες Εργασίας που ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα. Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της Κύπρου στα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία, το ΤΕΕ απέστειλε στη Συμβουλευτική Επιτροπή ACSHW, στην Επιτροπή SLIC και στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό EU-OSHA ετήσιες εκθέσεις, απαντήσεις σε ερωτήματα και συνεισφορές με πληροφορίες. Το Τμήμα επίσης ετοιμάζει σχετικές εκθέσεις για την εφαρμογή στην Κύπρο των Συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) που σχετίζονται με τα θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία.

1.21. Διαβούλευση με Κοινωνικούς Εταίρους Παγκύπρια και σε Επαρχιακό Επίπεδο

1.21.1. Παγκύπριο Συμβούλιο Ασφάλειας και Υγείας

Το Συμβούλιο αυτό συστάθηκε το 1965 και από το 1996 αποτελεί θεσμοθετημένο Σώμα με βάση τους περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμους. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν εκπρόσωποι Δημόσιων Υπηρεσιών, Εργοδοτικών και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων και άλλων Φορέων με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στα θέματα ασφάλειας και υγείας. Σκοπός του Συμβουλίου είναι να υποβάλλει στον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εισηγήσεις για τα μέτρα και για τις καλύτερες και αποτελεσματικότερες μεθόδους εργασίας που πρέπει να ακολουθούνται για την εξασφάλιση της επαγγελματικής ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων. Παράλληλα τον συμβουλεύει για ζητήματα πρόληψης ατυχημάτων και σύνταξης ή αναθεώρησης της νομοθεσίας. Κατά το 2019 έγιναν τρεις συνεδριάσεις του Συμβουλίου και σ' αυτές συζητήθηκαν θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του, ενώ ιδιαίτερη σημασία δόθηκε σε δράσεις όλων των Κοινωνικών Εταίρων για μείωση των εργατικών ατυχημάτων.

1.21.2. Επαρχιακές Συμβουλευτικές Επιτροπές

Οι Επιτροπές αυτές συγκλήθηκαν δύο φορές κατά τη διάρκεια του 2019, σε όλες τις επαρχίες. Σε αυτές συμμετείχαν εκπρόσωποι των Κοινωνικών Εταίρων σε τοπικό επίπεδο και κατά τη διάρκεια των συνεδριών τους συζητήθηκαν θέματα διαφώτισης, ενημέρωσης, συνεργασίας και θέματα σχετικά με την εφαρμογή της Στρατηγικής και της νομοθεσίας για ασφάλεια και υγεία στην εργασία.

1.22. Νέα Νομοθεσία για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία

Με τα νέα νομοθετήματα που εισήχθησαν το 2019 το ΤΕΕ στο τέλος του έτους είχε υπό την αρμοδιότητά του την επιτήρηση της εφαρμογής 157 νομοθετημάτων που αφορούσαν τα θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία.

1.23. Ανακοινώσεις για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία

Στη διάρκεια του 2019 εκδόθηκαν 29 Ανακοινώσεις για θέματα ασφάλειας και υγείας, οι οποίες διαβιβάστηκαν στα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Οι Ανακοινώσεις αφορούσαν καταδίκες από Δικαστήρια, την προστασία των εργαζομένων από τον θερμικό φόρτο, τις στοχευμένες εκστρατείες επιθεώρησης, την έκδοση ενημερωτικών εντύπων, την δημοσιοποίηση του Προγράμματος Επιθεωρήσεων καθώς και την προκήρυξη και τα αποτελέσματα των Διαγωνισμών που οργανώνει το Τμήμα.

1.24. Χημικές Ουσίες

1.24.1. Λειτουργία Καθοδηγητικών Γραφείων και Ενημερωτικές Δραστηριότητες

Για την αποτελεσματική εφαρμογή των Ευρωπαϊκών Κανονισμών REACH (Αρ. 1907/2006) και CLP (Αρ. 1272/2008) συνεχίστηκε και το 2019 η λειτουργία των δύο αντίστοιχων Καθοδηγητικών Γραφείων για παροχή πληροφόρησης στις επηρεαζόμενες επιχειρήσεις και σ' άλλους ενδιαφερόμενους. Στη διάρκεια του 2019 η ενημέρωση των επιχειρήσεων εστιάστηκε στις υποχρεώσεις καταχώρισης χημικών ουσιών, στον έλεγχο της ταξινόμησης, επισήμανσης και συσκευασίας των χημικών ουσιών και των μειγμάτων, στη διάθεση, δομή και περιεχόμενο των Δελτίων Δεδομένων Ασφάλειας (ΔΔΑ), στις ουσίες για τη χρήση των οποίων απαιτείται αδειοδότηση από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Χημικών Προϊόντων (ECHA), στις ουσίες για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί ή απαγορεύσεις στη διάθεση στην αγορά και χρήση και στις υποχρεώσεις για υποβολή πληροφοριών στο Εθνικό Μητρώο Επικίνδυνων Χημικών Προϊόντων. Κατά το 2019 απαντήθηκαν, μέσω των Καθοδηγητικών Γραφείων του Τμήματος, 152 ερωτήματα που αφορούσαν τον Κανονισμό REACH και 205 ερωτήματα για τον Κανονισμό CLP.

Στο πλαίσιο της υποχρέωσης για συλλογή δεδομένων για την ακριβή σύσταση μειγμάτων όπως προβλέπεται στο άρθρο 45 του Κανονισμού CLP υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο με τη δημιουργία Κεντρικής Βάσης Δεδομένων. Η Κεντρική Βάση Δεδομένων αναπτύχθηκε και θα τηρείται από τον ECHA. Το TEE, ως αρμόδιος Ορισμένος Φορέας για τη συλλογή αυτών των πληροφοριών, συμμετείχε ενεργά στις Ευρωπαϊκές διαβουλεύσεις, ώστε να μπορέσουν να γίνουν οι κατάλληλες τροποποιήσεις στην εθνική διαδικασία και το Μητρώο Επικίνδυνων Χημικών Προϊόντων.

Για ενημέρωση των επηρεαζόμενων επιχειρήσεων και των εργαζομένων για νέες εξελίξεις σχετικά με τα πιο πάνω θέματα, επικαιροποιήθηκαν 4 εκδόσεις για τον Κανονισμό REACH (Καταχώριση REACH, Περιορισμοί σε ψευδοκοσμήματα, Δελτία Δεδομένων Ασφάλειας και Υποχρεώσεις Καταχώρισης Κάρβουνου) και ετοιμάστηκε νέα έκδοση για τον περιορισμό που αφορά τους Πολυαρωματικούς Υδρογονάνθρακες. Εντός του 2019 έγινε επίσης επικαιροποίηση του Οδηγού Ασφάλειας για τα Εργαστήρια Χημείας.

Επίσης, εκδόθηκαν συνολικά 41 Ανακοινώσεις ενημέρωσης των εργαζομένων και του κοινού για θέματα που αφορούσαν επικίνδυνες χημικές ουσίες ή μη συμμορφούμενα προϊόντα που περιείχαν επικίνδυνες χημικές ουσίες.

1.24.2. Επιθεωρήσεις, Δειγματοληψίες, Χημικές Αναλύσεις και Ποινικές Διώξεις

Κατά το 2019, έγιναν συνολικά 298 επιθεωρήσεις σε υποστατικά όπου παρασκευάζονται, αποθηκεύονται και διατίθενται διάφορα χημικά προϊόντα όπως σε καταστήματα λιανικού και

χονδρικού εμπορίου, υπεραγορές, καταστήματα παιχνιδιών, κοσμημάτων, ρούχων, ειδών βιβλιοπωλείου, βιομηχανίες παραγωγής και αποθήκευσης χημικών προϊόντων και σε άλλα υποστατικά με χημικά προϊόντα που προορίζονται για πώληση στο ευρύ κοινό ή σε επαγγελματίες.

Για έλεγχο των νομοθετικών περιορισμών στη χρήση συγκεκριμένων επικίνδυνων χημικών ουσιών σε καταναλωτικά και επαγγελματικά προϊόντα λήφθηκαν από την Κυπριακή αγορά και ελέγχθηκαν δείγματα μέσω χημικών αναλύσεων σε κόλλες (γόμες) άμεσης δράσης «superglue» και επαγγελματικές κόλλες για την περιεκτικότητά τους σε επικίνδυνους οργανικούς διαλύτες (βενζόλιο, τολουόλιο, χλωροφόρμιο), σε παιχνίδια και αντικείμενα παιδικής φροντίδας για την περιεκτικότητά τους σε φθαλικούς εστέρες (τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες), σε μαρκαδόρους και αρωματικά χώρου για την περιεκτικότητά τους σε επικίνδυνους οργανικούς διαλύτες (βενζόλιο, τολουόλιο, χλωροφόρμιο), σε μεταλλικά αντικείμενα για έλεγχο της περιεκτικότητάς τους σε νικέλιο, κάδμιο και μόλυβδο, σε δερμάτινα προϊόντα για έλεγχο της περιεκτικότητάς τους σε χρώμιο και σε προϊόντα χλωρίνης και άλλα καθαριστικά με ακραίο pH για έλεγχο της ταξινόμησης, επισήμανσης και συσκευασίας τους. Επίσης, συλλέγηκαν διάφορα προϊόντα με πλαστικά μέρη για έλεγχο του περιεχομένου τους σε Πολυαρωματικούς Υδρογονάνθρακες (PAHs). Όλα τα μη συμμορφούμενα προϊόντα που εντοπίστηκαν στην Κυπριακή αγορά αποσύρθηκαν άμεσα. Επιπρόσθετα, τα μη συμμορφούμενα προϊόντα καταχωρήθηκαν στο Σύστημα Ταχείας Ανταλλαγής Πληροφοριών για Ασφάλεια Προϊόντων πλην Τροφίμων (RAPEX) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιοποιήθηκαν μέσω σχετικών Ανακοινώσεων του ΤΕΕ. Στο **Γράφημα 3-7 και τους Πίνακες 3.9 και 3.10 του Παραρτήματος (σελ. 55 και σελ. 56)** φαίνονται αναλυτικά τα στατιστικά στοιχεία για τις επιθεωρήσεις για θέματα χημικών ουσιών και για τα δείγματα που λήφθηκαν.

Στο πλαίσιο συμμετοχής στην 7^η Πανευρωπαϊκή εκστρατεία της Επιτροπής FORUM έγιναν έλεγχοι σε 15 εταιρείες και 31 χημικές ουσίες για παρουσία αριθμών Καταχώρισης REACH. Επίσης, στο πλαίσιο συμμετοχής στο 2^ο Πιλοτικό Πρόγραμμα του FORUM για ελέγχους σε συνεργασία με τις Τελωνειακές αρχές ελέγχθηκαν 36 αντικείμενα για την παρουσία χημικών ουσιών για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί χρήσης και η επισήμανση, οι αριθμοί καταχώρισης και τα Δελτία Δεδομένων Ασφάλειας σε 18 χημικά μείγματα.

Εντός του 2019 ολοκληρώθηκε η εκδίκαση μιας ποινικής υπόθεσης με καταδίκη εταιρείας για παράβαση των διατάξεων της περί Χημικών Ουσιών νομοθεσίας.

1.24.3. Συνεργασία με το Τμήμα Τελωνείων

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του Τμήματος με το Τμήμα Τελωνείων το 2019 έχουν απαντηθεί ή/και διερευνηθεί 35 υποθέσεις που αφορούσαν εισαγωγές χημικών προϊόντων. Η συνεργασία με τις τελωνειακές αρχές στον έλεγχο των εισαγόμενων χημικών προϊόντων έχει ενισχυθεί σημαντικά με τη φυσική παρουσία Επιθεωρητή Εργασίας στο Λιμάνι Λεμεσού, για ορισμένο χρονικό διάστημα κάθε εβδομάδα.

1.24.4. Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE + (LIFE CHEREE)

Το 2019 συνεχίστηκε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα LIFE+ (LIFE CHEREE: Chemicals Regulations Enforcement & Inspections Building Authority Capacity for REACH/CLP and SEVESO III Compliance) που είχε ξεκινήσει το 2016 με συντονιστή το Πολυτεχνείο Κρήτης και συμμετέχοντες φορείς το ΤΕΕ και το Γενικό Χημείο του Κράτους (ΓΧΚ) της Ελλάδας. Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η προώθηση της εφαρμογής της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας στις δύο χώρες, η εκπαίδευση των Επιθεωρητών των συμμετεχόντων φορέων και η τεχνική υποστήριξη τους στην επιτυχή εφαρμογή των Κανονισμών REACH/CLP και της Οδηγίας 2012/18/EU για την πρόληψη ατυχημάτων μεγάλης κλίμακας από επικίνδυνες χημικές ουσίες - SEVESO III. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 3,5 χρόνια. Στο πλαίσιο του προγράμματος υλοποιούνται οι στόχοι όπως έχουν καθοριστεί στις διάφορες φάσεις.

1.24.5. Παγκύπριο Συμβούλιο Χημικών Ουσιών (ΠΣΧΟ)

Το Παγκύπριο Συμβούλιο Χημικών Ουσιών αποτελεί θεσμοθετημένο Σώμα, με βάση τον περί Χημικών Ουσιών Νόμο του 2010 και συμβουλεύει τον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων πάνω σε θέματα καλύτερης εφαρμογής της νομοθεσίας για χημικές ουσίες. Το Συμβούλιο αποτελείται από εκπροσώπους Δημοσίων Υπηρεσιών και εκπροσώπους διαφόρων Φορέων και μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Εργοδοτικών και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, Επαγγελματικών και Περιβαλλοντικών Οργανώσεων και Συνδέσμων Καταναλωτών). Το Συμβούλιο συνεδριάζει μία φορά το χρόνο και στη συνεδρία παρουσιάζονται οι διάφορες εκστρατείες που πραγματοποιούνται για την επίτευξη των στόχων του ΤΕΕ. Γίνεται επίσης ενημέρωση για τις τρέχουσες εξελίξεις σε σχέση με τις χημικές ουσίες και περαιτέρω συζήτηση για τους μελλοντικούς στόχους και προκλήσεις.

1.24.6. Συμμετοχή σε Επιτροπές - Ομάδες Εργασίας στην Κύπρο

Στο πλαίσιο της συνεργασίας με άλλα Υπουργεία / Τμήματα σε θέματα που αφορούν χημικές ουσίες, οι Επιθεωρητές του ΤΕΕ συμμετέχουν ενεργά στις Επιτροπές αξιολόγησης προσφορών του Υπουργείου Οικονομικών και του Υπουργείου Υγείας για αγορά χημικών προϊόντων, στο Συμβούλιο Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων και Βιοκτόνων (Τμήμα Γεωργίας), στη Συμβουλευτική Επιτροπή για την απονομή του Ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος Ecolabel (Τμήμα Περιβάλλοντος) και στην Εθνική Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Υγεία του Παιδιού (Υπουργείο Υγείας). Επίσης, το ΤΕΕ παρέχει στήριξη σε θέματα χημικών ουσιών σε άλλα Υπουργεία (Υπουργείο Άμυνας για θέματα χημικών όπλων, Υπουργείο Εσωτερικών για θέματα δομικών υλικών και Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας για θέματα Προϊόντων Διπλής Χρήσης και Πρόδρομων Ουσιών).

1.24.7. Ευρωπαϊκή και Διεθνής Εκπροσώπηση

Κατά τη διάρκεια του 2019, το ΤΕΕ έλαβε ενεργά μέρος και στο μέτρο των δυνατοτήτων του, στις

συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, των Επιτροπών και Ομάδων Εργασίας ECHA και των αρμόδιων Αρχών των Κρατών Μελών για τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς REACH. Επίσης, κατά την υπό αναφορά περίοδο, το TEE παρακολούθησε τις διεθνείς προσπάθειες που έχουν αναληφθεί από τα Ηνωμένα Έθνη για κατάλληλο έλεγχο των χημικών προϊόντων. Στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών υποχρεώσεων, υποβλήθηκαν επίσης η ετήσια έκθεση των Κυπριακών Καθοδηγητικών Γραφείων (Helpdesks) για την παρακολούθηση της εφαρμογής των Κανονισμών REACH και CLP και η έκθεση για την εφαρμογή των προνοιών του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 649/2012 που αφορά τις εισαγωγές/εξαγωγές ορισμένων πολύ επικίνδυνων χημικών προϊόντων.

2. ΤΟΜΕΑΣ ΑΚΤΙΝΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΩΝ

2.1. Μονάδα Επιθεωρητέων Μηχανημάτων, Δοχείων Πίεσης και Ανελκυστήρων

Η Μονάδα Επιθεωρητέων Μηχανημάτων, Δοχείων Πίεσης και Ανελκυστήρων λειτουργεί με προσωπικό τόσο στα Κεντρικά όσο και στα Επαρχιακά Γραφεία του Τμήματος και προσφέρει στους ιδιοκτήτες των Επιθεωρητέων Μηχανημάτων εξειδικευμένες υπηρεσίες, οι οποίες περιλαμβάνουν την επιθεώρηση, τη δοκιμή και την εξέταση, ανάλογα με τον τύπο του Επιθεωρητέου Μηχανήματος.

Στον Πίνακα 3.11 (σελ. 57) του Παραρτήματος φαίνεται ανάλυση των 1.140 επιθεωρήσεων των μηχανημάτων που διεκπεραιώθηκαν από τους Επιθεωρητές κατά επαρχία και κατηγορία μηχανήματος για το έτος 2019. **Στον Πίνακα 3.12 (σελ. 58) του Παραρτήματος** φαίνονται η μέγιστη προβλεπόμενη περίοδος μεταξύ δύο επιθεωρήσεων και ο αριθμός των επιθεωρήσεων που έγιναν το 2019 κατά κατηγορία μηχανήματος σε σύγκριση με το 2018.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Ανελκυστήρων) Κανονισμών του 2012, το TEE ως αρμόδια Αρχή, διεξήγαγε συνολικά 23 ειδικές επιθεωρήσεις. Συγκεκριμένα, το 2019 έγιναν επιθεωρήσεις στα υποστατικά 7 Συντηρητών Ανελκυστήρων, σε 14 Εξουσιοδοτημένους Ελεγκτές Ανελκυστήρων και σε ανελκυστήρες που αυτοί συντηρούν, μία επιθεώρηση μετά από αίτημα ιδιοκτήτη ανελκυστήρα για παρέκκλιση από την εφαρμογή συγκεκριμένης τεχνικής πρόνοιας των Κανονισμών και 14 επιθεωρήσεις στο πλαίσιο διερεύνησης παραπόνων. Επίσης, εκδόθηκε 1 Ειδοποίηση Απαγόρευσης για επικίνδυνο ανελκυστήρα. Το TEE διατηρεί στην ιστοσελίδα του επικαιροποιημένα το Μητρώο Εξουσιοδοτημένων Ελεγκτών Ανελκυστήρων και το Μητρώο Συντηρητών Ανελκυστήρων. Περαιτέρω, εντός του 2019 το TEE ολοκλήρωσε το προσχέδιο Τροποποιητικών Κανονισμών των πιο πάνω Κανονισμών, το οποίο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση και ακολούθως συζητήθηκε με τα μέλη του Συνδέσμου Εγκαταστατών, Προμηθευτών και Συντηρητών Ανελκυστήρων Κύπρου.

Κατά το 2019 το προσχέδιο των περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Λειτουργία, Συντήρηση και Έλεγχος Ανυψωτικών Μηχανημάτων) Κανονισμών προωθήθηκε στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο. Από τις 29.11.2019 με το περί Εργοστασίων (Καθορισμός Τελών) Διάταγμα

του 2019 (Κ.Δ.Π. 384/2019), τα τέλη για την επιθεώρηση των μηχανημάτων τροποποιήθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν ορθά το κόστος των επιθεωρήσεων. Επίσης, από τις 18.12.2019 με τον περί Εργοστασίων (Τροποποιητικό) Νόμο του 2019 (Ν. 167(Ι)/2019), ο έλεγχος των αλυσίδων, των σχοινιών και των αναρτήρων γίνεται από αρμόδια πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα.

2.2. Μονάδα Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας Εξοπλισμών με Σήμανση CE

Η Μονάδα Ελέγχου Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας Εξοπλισμών με Σήμανση CE εφαρμόζει το μέρος της Κυπριακής νομοθεσίας που εναρμονίζει με τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες Νέας Προσέγγισης για τα Μηχανήματα, τους Ανελκυστήρες, τους Εξοπλισμούς υπό Πίεση, τα Απλά Δοχεία Πίεσης, τα Μέσα Ατομικής Προστασίας, τις Συσκευές και τα Συστήματα Προστασίας που Προορίζονται για Χρήση σε Εκρήξιμες Ατμόσφαιρες και την Εκπομπή Θορύβου στο Περιβάλλον από Εξοπλισμό προς Χρήση σε Εξωτερικούς Χώρους.

Η εποπτεία της αγοράς γίνεται μέσω δειγματοληπτικών ελέγχων, αλλά και μετά από πληροφορίες για μη συμμορφούμενα προϊόντα από Επιθεωρητές του ΤΕΕ. Οι πληροφορίες συνήθως προέρχονται από το Τμήμα Τελωνείων, από καταγγελίες άλλων Αρχών του Δημοσίου ή από παράπονα καταναλωτών, εργοδοτουμένων ή/και άλλων επηρεαζόμενων προσώπων. Περιοδικά διενεργούνται και τυχαίοι δειγματοληπτικοί έλεγχοι σε καταστήματα και άλλα υποστατικά στη βάση ειδικών προγραμμάτων εποπτείας της Κυπριακής αγοράς. Ειδικότερα, κατά το 2019 έχουν πραγματοποιηθεί 89 δραστηριότητες εποπτείας της αγοράς.

Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2008 για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων, η Μονάδα ετοίμασε και εφάρμοσε σχετικό Πρόγραμμα Εποπτείας της Αγοράς για το 2019, το οποίο αποτέλεσε μέρος του Εθνικού Προγράμματος που κοινοποιήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το εν λόγω Πρόγραμμα περιλάμβανε ανελκυστήρες, μηχανήματα, μέσα ατομικής προστασίας, εξοπλισμό υπό πίεση και αεροθάλαμους.

Επίσης, σε συνεργασία με τις τελωνειακές Αρχές κατά το στάδιο της εισαγωγής προϊόντων στη Δημοκρατία, εντοπίστηκε μη συμμορφούμενος εξοπλισμός και λήφθηκαν μέτρα για συμμόρφωση απαγορεύοντας τον εκτελωνισμό και τη διάθεση στην αγορά των προβληματικών προϊόντων. Στο πλαίσιο αυτό απαγορεύτηκε η εισαγωγή γυαλιών ηλίου, ηλεκτρικών πατινιών, μηχανημάτων κ.ά. Επίσης, μετά από πληροφόρηση από την Υπηρεσία Προστασίας του Καταναλωτή για μηχανήματα και εξοπλισμούς υπό πίεση, λήφθηκαν μέτρα για συμμόρφωση ή απαγορεύτηκε η διάθεση τους στην αγορά. Επίσης, επιβλήθηκε διοικητικό πρόστιμο σε εγκαταστάτη ανελκυστήρα που διέθεσε στην αγορά μη συμμορφούμενο ανελκυστήρα και σε άλλη περίπτωση εκδόθηκε Ειδοποίηση Συμμόρφωσης για μη συμμορφούμενο ανυψωτικό μηχάνημα.

Το Τμήμα συμμετείχε σε πρόγραμμα που χρηματοδοτήθηκε εξολοκλήρου από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιλάμβανε δειγματοληψίες και εργαστηριακούς ελέγχους σε διαπιστευμένο εργαστήριο ηλεκτρικών ποδηλάτων και πατινιών καθώς και ανταλλαγή εμπειριών για δράσεις

εποπτείας της αγοράς μεταξύ κρατών μελών.

Επίσης, λειτουργός του Τμήματος, ο οποίος προεδρεύει της Ομάδας Διοικητικής Συνεργασίας (AdCo) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους ανελκυστήρες, διοργάνωσε το 2019 πανευρωπαϊκή εκστρατεία εποπτείας της αγοράς για τους ανελκυστήρες στην οποία συμμετείχαν 9 κράτη μέλη.

Επιπρόσθετα, το καταναλωτικό κοινό ενημερώθηκε με 34 Ανακοινώσεις του Τμήματος για 100 επικίνδυνα προϊόντα ευρείας κατανάλωσης που έχουν κυκλοφορήσει σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τα οποία έγινε σχετική καταχώριση στο Σύστημα Ταχείας Ενημέρωσης (RAPEX) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.3. Μονάδα Εγκαταστάσεων και Αποθηκεύσεων Υγραερίου

Στο πλαίσιο της διαδικασίας χορήγησης Άδειας Αποθήκευσης / Φύλαξης Υγραερίου, οι Επιθεωρητές του ΤΕΕ διεκπεραίωσαν 787 επιθεωρήσεις σε υποστατικά, στα οποία αποθηκεύεται υγραέριο. Οι Επιθεωρητές εξέτασαν, μεταξύ άλλων και παράπονα του κοινού σχετικά με εγκαταστάσεις υγραερίου. Ακόμη, έγινε έλεγχος σε οχήματα τύπου καντίνας, τα οποία χρησιμοποιούν υγραέριο. Στον **Πίνακα 3.13 του Παραρτήματος (σελ. 58)** φαίνεται σχετική ανάλυση των επιθεωρήσεων κατά Επαρχία.

Κατά το 2019 λειτούργησε με δύο Λειτουργούς, οι οποίοι μετακινήθηκαν ή αποσπάστηκαν στο Τμήμα από άλλα Τμήματα / Υπηρεσίες, το Σύστημα Επιθεώρησης και Ελέγχου Συμμόρφωσης των πρατηρίων υγραερίου κίνησης και των χώρων, στους οποίους μετατρέπονται, συντηρούνται, επιδιορθώνονται και ελέγχονται τα οχήματα που κινούνται με υγραέριο κίνησης.

2.4. Ακτινοπροστασία και Πυρηνική Ασφάλεια (Α&ΠΑ)

Η Υπηρεσία Ελέγχου και Επιθεώρησης για Ακτινοβολίες (ΥΠΕΛ) λειτουργεί εντός του ΤΕΕ, με βάση την περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας νομοθεσία.

2.4.1. Αναθεώρηση και Βελτίωση Νομοθετικού Πλαισίου Α&ΠΑ

Σε συνέχεια της έναρξης ισχύος του βασικού Νόμου και των σχετικών Κανονισμών για ακτινοπροστασία και πυρηνική και ραδιολογική ασφάλεια και προστασία τον Δεκέμβριο του 2018, το 2019 συνεχίστηκε η εναρμόνιση με τις πρόνοιες της Οδηγίας 2013/59/Ευρατόμ για τον καθορισμό βασικών προτύπων ασφάλειας για την προστασία από τους κινδύνους που προκύπτουν από ιονίζουσες ακτινοβολίες, σε συμμόρφωση και με τα πρότυπα ασφάλειας του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) GSR Part 1 και GSR Part 3.

Το 2019 εγκρίθηκαν ή/και δημοσιεύθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Προδιαγραφές για πρακτικές, διαδικασίες και απαιτήσεις

ρυθμιστικού ελέγχου που αφορούν στη γνωστοποίηση ή στην παραχώρηση έγκρισης μέσω καταχώρησης ή αδειοδότησης) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 153/2019),

- (β) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Προδιαγραφές Αναγνώρισης Υπηρεσιών και Εμπειρογνωμόνων στον τομέα της Ακτινοπροστασίας και Πυρηνικής Ασφάλειας και Προστασίας) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 154/2019),
- (γ) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Πρότυπα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην Ακτινοπροστασία και την Πυρηνική και Ραδιολογική Ασφάλεια και Προστασία) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 327/2019),
- (δ) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Πρότυπα για τον Έλεγχο και την Ανάκτηση Έκθετων Ραδιενεργών Πηγών και για την Αντιμετώπιση Καταστάσεων Έκτακτης Ανάγκης λόγω Έκθετων Πηγών) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 328/2019),
- (ε) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Προδιαγραφές για τον καθορισμό και την υλοποίηση προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας από ραδιολογικής άποψης του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 365/2019),
- (στ) Η περί Προστασίας από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες και Πυρηνικής και Ραδιολογικής Ασφάλειας και Προστασίας (Προδιαγραφές, απαιτήσεις και υποχρεώσεις για οικοδομικά υλικά και κατηγορίες και είδη πρακτικών με φυσικά ραδιενεργά υλικά που παρουσιάζουν ενδιαφέρον από άποψης ακτινοπροστασίας) Γνωστοποίηση του 2019 (Κ.Δ.Π. 392/2019),
- (ζ) Η Εθνική Πολιτική και Στρατηγική για την Πυρηνική Ασφάλεια και την Ακτινοπροστασία,
- (η) Η Εθνική Στρατηγική για τη Διαχείριση Καταστάσεων Υφιστάμενης Έκθεσης από Ιονίζουσες Ακτινοβολίες,
- (θ) Το Σύστημα Διαχείρισης Εκτάκτων Περιστατικών με Ιονίζουσες Ακτινοβολίες, και
- (ι) Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Διαχείριση των Μακροπρόθεσμων Κινδύνων από την Έκθεση στο Ραδόνιο.

Η ΥΠΕΛ εξέδωσε επίσης:

- (α) Κατάλογο αναγνωρισμένων από την ΥΠΕΛ Υπηρεσιών και Εμπειρογνωμόνων στον τομέα της ακτινοπροστασίας και πυρηνικής και ραδιολογικής ασφάλειας και προστασίας,

- (β) Έντυπο αίτησης για την αναγνώριση των πιο πάνω Υπηρεσιών και Εμπειρογνομόνων,
- (γ) Έντυπο αίτησης για την παραχώρηση από την ΥΠΕΛ έγκρισης (μέσω καταχώρησης ή αδειοδότησης), και
- (δ) Έντυπο γνωστοποίησης πρακτικών στην ΥΠΕΛ, στις περιπτώσεις που καθορίζονται στην Κ.Δ.Π. 153/2019.

Επιπρόσθετα, τον Δεκέμβριο του 2019 τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση προσχέδια Γνωστοποιήσεων του Αρχιεπιθεωρητή υπό τη μορφή Κωδίκων Πρακτικής σχετικά με την ατομική ακτινολογική παρακολούθηση, την ταξινόμηση σε ελεγχόμενες και επιβλεπόμενες περιοχές, τον ρόλο και τις υπευθυνότητες του υπεύθυνου ακτινοπροστασίας, τον καθορισμό διαγνωστικών επιπέδων αναφοράς για ακτινοδιαγνωστικές εξετάσεις και την εκτίμηση των δόσεων που δέχονται τα μέλη του κοινού.

2.4.2. Εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος ρυθμιστικού ελέγχου (Αδειοδότηση, Επιθεώρηση και Έλεγχος συμμόρφωσης) Α&ΠΑ – Τήρηση αρχείων

Το 2019 διεξάχθηκαν από την ΥΠΕΛ 180 επιθεωρήσεις που περιλάμβαναν και μετρήσεις σε χώρους εργασίας, ιατρικά κέντρα και άλλα υποστατικά όπου διεξάγονται πρακτικές με ιονίζουσες ή μη ιονίζουσες ακτινοβολίες. Από τις επιθεωρήσεις διαπιστώνεται ότι οι επιχειρήσεις συμμορφώνονται γενικά με τις πρόνοιες της νομοθεσίας και τους όρους των εγκρίσεων. Η κυριότερη αδυναμία που καταγράφεται από τις επιθεωρήσεις είναι η παράλειψη διενέργειας ποιοτικών ελέγχων στα ακτινολογικά κέντρα τουλάχιστον μία φορά ανά έτος. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν 3 συνεδρίες της Τεχνικής Επιτροπής Αδειοδότησης, χορηγήθηκαν 19 άδειες για διεξαγωγή πρακτικών με ιονίζουσες ακτινοβολίες, καθώς και 48 εγκρίσεις σε επιχειρήσεις για εισαγωγή / εξαγωγή / αποστολή κλειστών ή ανοικτών ραδιενεργών πηγών. Επιπρόσθετα, χορηγήθηκαν 275 πιστοποιητικά σχετικά με τα επίπεδα ραδιενέργειας σε ανακυκλώσιμα μέταλλα, συσσωρευτές, ζωοτροφές, τρόφιμα και ποτά για σκοπούς εξαγωγής σε διάφορες χώρες και 1 έγκριση σε εμπειρογνώμονα για την παροχή υπηρεσιών Α&ΠΑ στις επιχειρήσεις.

Η ΥΠΕΛ συνέχισε το 2019 την επικαιροποίηση του Εθνικού Αρχείου Πηγών και Πρακτικών με Ιονίζουσες Ακτινοβολίες, του Εθνικού Αρχείου Ατομικής Δοσιμετρίας εργαζομένων με ιονίζουσες ακτινοβολίες, καθώς και του Αρχείου Ραδιενεργών Αποβλήτων και Πηγών για τις οποίες δεν προνοείται περαιτέρω χρήση (disused sources).

2.4.3. Βελτίωση Οργάνωσης και Ενίσχυση Συστήματος Α&ΠΑ στην Κύπρο

Το 2019 συνεχίστηκε η υλοποίηση του πλάνου δράσης που ετοίμασε η ΥΠΕΛ για την τετραετία 2017-2020, ως αποτέλεσμα των ευρημάτων, εισηγήσεων και συστάσεων της διεθνούς αξιολόγησης από ομότιμους (peer review) του συστήματος και της αρμόδιας Αρχής Α&ΠΑ της Κύπρου που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2017.

Επίσης, συμπληρώθηκε σε συνεργασία με άλλες εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και υποβλήθηκε στον ΔΟΑΕ ερωτηματολόγιο αυτοαξιολόγησης εθνικών υποδομών και δυνατοτήτων στον τομέα της πυρηνικής / ραδιολογικής προστασίας με τίτλο “Integrated Nuclear Security Support Plan” (INSSP). Στο πλαίσιο της πιο πάνω διαδικασίας, εμπειρογνώμονες του ΔΟΑΕ επισκέφθηκαν την Κύπρο τον Μάιο του 2019 και συζήτησαν το ερωτηματολόγιο με τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες. Στη συνάντηση συμφωνήθηκε επίσης Πλάνο Υλοποίησης Δράσεων 2019-2022 με βάση τις ανάγκες που εντοπίστηκαν κατά την αυτοαξιολόγηση.

Το 2019 επικαιροποιήθηκε το εθνικό προφίλ της Κύπρου στην πλατφόρμα πληροφόρησης “Emergency Preparedness and Response Information Management System” (EPRIMS) του ΔΟΑΕ και άρχισε η επικαιροποίηση των 6 θεματικών ενοτήτων που περιλαμβάνονται στην πλατφόρμα πληροφόρησης του ΔΟΑΕ “Radiation Safety Information Management System” (RASIMS).

Τέλος, τον Νοέμβριο του 2019 εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Διοικητών του ΔΟΑΕ οι προτάσεις της ΥΠΕΛ για την υλοποίηση δύο εθνικών προγραμμάτων για την τετραετία 2020-2023 με σκοπό την αναβάθμιση των δυνατοτήτων εμπλεκόμενων υπηρεσιών και του συστήματος ραδιολογικής ασφάλειας και διαχείρισης των ραδιενεργών αποβλήτων και των εκτός χρήσης πηγών στην Κύπρο.

2.4.4. Παρακολούθηση Επιπέδων Περιβαλλοντικής Ραδιενέργειας

Το 2019 συνεχίστηκε η παρακολούθηση, οι δειγματοληψίες και οι μετρήσεις των επιπέδων ραδιενέργειας στον αέρα, το έδαφος, τα νερά, το θαλάσσιο περιβάλλον, τα τρόφιμα, τις ζωοτροφές, σε δείγματα εδάφους από τις εργασίες ανεύρεσης υδρογονανθράκων, τα οικοδομικά υλικά και σε διάφορα αγαθά, σε συνεργασία με το Γενικό Χημείο του Κράτους.

Το τηλεμετρικό δίκτυο παρακολούθησης της περιβαλλοντικής ραδιενέργειας στην ατμόσφαιρα της Κύπρου, το οποίο λειτουργεί και ως σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης σε περίπτωση ραδιολογικού συμβάντος, διαθέτει επτά σταθερούς τοπικούς σταθμούς μέτρησης του ρυθμού δόσης γ-ακτινοβολίας, ένα φορητό φασματοσκοπικό σταθμό μέτρησης γ-ραδιοϊσοτόπων και ένα σταθερό φασματοσκοπικό σταθμό (aerosol) μέτρησης ολικής α-ακτινοβολίας, ολικής β-ακτινοβολίας και γ-ραδιοϊσοτόπων. Το τηλεμετρικό δίκτυο είναι, επίσης, συνδεδεμένο με το Ευρωπαϊκό δίκτυο EURDEP και αποστέλλει δεδομένα αυτόματα (σε ωριαία βάση) στο Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Το εθνικό δίκτυο παρακολούθησης της ραδιενέργειας στην ατμόσφαιρα, περιλαμβάνει δύο αυτόματες δειγματοληπτικές αντλίες μικρής παροχής, μία στη Λευκωσία και μία στη Λεμεσό, για μετρήσεις της ολικής β-ακτινοβολίας στην ατμόσφαιρα και μία αυτόματη δειγματοληπτική αντλία μεγάλης παροχής στη Λευκωσία για την παρακολούθηση των συγκεντρώσεων γ-ραδιοϊσοτόπων στην ατμόσφαιρα.

Τον Σεπτέμβριο του 2019, η ΥΠΕΛ άρχισε την υλοποίηση τριετούς σύμβασης με Ανάδοχο με σκοπό τη διερεύνηση των συγκεντρώσεων ραδονίου σε κατοικίες, σχολεία, δημόσια κτίρια, άλλους εργασιακούς χώρους και χώρους ειδικού ενδιαφέροντος και την αποτύπωση των μετρήσεων σε ψηφιακό χάρτη της Κύπρου.

Επίσης, τον Ιούνιο του 2019 στάλθηκε στην τράπεζα πληροφοριών REM (Radioactivity Environmental Monitoring) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η έκθεση της Κύπρου με δεδομένα περιβαλλοντικής ραδιενέργειας για το 2018.

2.4.5. Ειδικό Εθνικό Σχέδιο ΗΛΕΚΤΡΑ για Ετοιμότητα και Απόκριση σε Πυρηνικά / Ραδιολογικά Περιστατικά

Το 2019 συνεχίστηκε η υλοποίηση δράσεων για αναβάθμιση του συστήματος ετοιμότητας για αντιμετώπιση ραδιολογικών/πυρηνικών περιστατικών μέσω της εφαρμογής του Ειδικού Εθνικού Σχεδίου ΗΛΕΚΤΡΑ. Η ΥΠΕΛ εξοπλίστηκε το 2019 με 2 πρόσθετα φορητά όργανα ανίχνευσης και ταυτοποίησης ιονίζουσας ακτινοβολίας για τις ανάγκες του Σχεδίου ΗΛΕΚΤΡΑ, ενώ τον Νοέμβριο του 2019 πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του Σχεδίου αυτού, με την συμμετοχή διάφορων εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Τα συμπεράσματα της άσκησης καταγράφηκαν και αποστάλθηκαν στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες για διορθωτικές και βελτιωτικές ενέργειες.

Η ΥΠΕΛ συμμετείχε το 2019 σε ασκήσεις ετοιμότητας και απόκρισης του ΔΟΑΕ (ConVEx) και της ΕΕ (ECUREX) και σε διάφορες σχετικές με το θέμα συναντήσεις. Τον Μάιο του 2019 η ΥΠΕΛ διοργάνωσε στη Λευκωσία, σε συνεργασία με τον ΔΟΑΕ, περιφερειακή συνάντηση εργασίας στον τομέα της ιατρικής απόκρισης σε έκτακτες πυρηνικές ή ραδιολογικές καταστάσεις.

2.4.6. Εφαρμογή ολοκληρωμένου συστήματος Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων στην Κύπρο

Το 2019 συνεχίστηκε η υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Ασφαλούς και Υπεύθυνης Διαχείρισης Ραδιενεργών Αποβλήτων που εγκρίθηκε από την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το 2015. Το εθνικό αρχείο ραδιενεργών αποβλήτων και κλειστών ραδιενεργών πηγών, για τις οποίες δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση, επικαιροποιείται σε συνεχή βάση όποτε υπάρχει μεταβολή. Το 2019 η ΥΠΕΛ συνέχισε τις προσπάθειες για (α) επαναπατρισμό αριθμού ιστορικών κλειστών ραδιενεργών πηγών, για τις οποίες δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση, και (β) εύρεση λύσεων τελικής διάθεσης των κλειστών ραδιενεργών πηγών για τις οποίες δεν προβλέπεται περαιτέρω χρήση και τυχόν νέων τέτοιων πηγών. Παράλληλα, συνεχίστηκαν οι προετοιμασίες για τη διεθνή αξιολόγηση από ομότιμους του εθνικού πλαισίου διαχείρισης ραδιενεργών αποβλήτων ARTEMIS που έχει οριστεί για τον Οκτώβριο του 2020.

2.4.7. Συμβούλιο Ακτινοπροστασίας και Πυρηνικής Ασφάλειας

Κατά το 2019, το Συμβούλιο Ακτινοπροστασίας και Πυρηνικής Ασφάλειας συνήλθε σε δύο συνεδρίες και συζήτησε θέματα που αφορούν τα κριτήρια αναγνώρισης εμπειρογνωμοσύνης και παροχής υπηρεσιών στον τομέα της ακτινοπροστασίας και τις διαδικασίες και πρακτικές που υπόκεινται σε γνωστοποίηση, έγκριση μέσω καταχώρησης και έγκριση μέσω αδειοδότησης. Παράλληλα, έγινε διαβούλευση με το Συμβούλιο για όλα τα προσχέδια νομοθετημάτων και άλλων

εγγράφων που αναφέρονται στο Μέρος 2.4.1.

2.4.8. Ενίσχυση της Διεθνούς Συνεργασίας σε θέματα Α&ΠΑ (EYPATOM, ΔΟΑΕ, διεθνείς Οργανισμοί ή άλλες χώρες) – Περιφερειακά προγράμματα ΔΟΑΕ

Η ΥΠΕΛ συμμετείχε σε διάφορες συναντήσεις της EYPATOM (ENSREG, EURATOM Art. 31 GoE, EURATOM Art. 35/36, ECURIE/EURDEP), άλλων Ευρωπαϊκών οργάνων (HERCA, WENRA) και του ΔΟΑΕ (IEC, ITDB, TC). Συμμετείχε, επίσης, στη Γενική Συνέλευση του ΔΟΑΕ, στην οποία αναγνώστηκε Δήλωση που ετοίμασε η ΥΠΕΛ, καθώς και σε συναντήσεις και δραστηριότητες για την πυρηνική προστασία (security), τους Χημικούς, Βιολογικούς, Ραδιολογικούς και Πυρηνικούς παράγοντες και την καταπολέμηση της πυρηνικής τρομοκρατίας. Επίσης, απέστειλε πληροφορίες και απάντησε σε σειρά ερωτηματολογίων προς την ΕΕ, τον ΔΟΑΕ και τον ΟΗΕ (UNSCEAR) σχετικά με θέματα Α&ΠΑ. Τον Αύγουστο του 2019, η ΥΠΕΛ υπέβαλε στον ΔΟΑΕ εθνική έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της Σύμβασης για την Πυρηνική Ασφάλεια, στο πλαίσιο της 8^{ης} συνάντησης ανασκόπησης της Σύμβασης τον Μάρτιο του 2020. Η ΥΠΕΛ υπέβαλε, επίσης, ερωτήματα σε άλλα συμβαλλόμενα μέρη σε σχέση με το περιεχόμενο των εθνικών τους εκθέσεων και τις απαιτήσεις της Σύμβασης.

Το 2019 η ΥΠΕΛ συμμετείχε σε διάφορα Περιφερειακά Ευρωπαϊκά Προγράμματα του Τμήματος Τεχνικής Συνεργασίας του ΔΟΑΕ που έχουν ως στόχο την ενίσχυση του συστήματος Α&ΠΑ και την αναβάθμιση της σχετικής υποδομής και των δυνατοτήτων της Κύπρου. Στο πλαίσιο των πιο πάνω προγραμμάτων 100 λειτουργοί από την ΥΠΕΛ και από άλλες Υπηρεσίες και φορείς συμμετείχαν σε συναντήσεις του ΔΟΑΕ στην Κύπρο ή το εξωτερικό και εκπαιδεύτηκαν σε σχετικά θέματα. Το οικονομικό όφελος για την Κύπρο από την συμμετοχή Κυπρίων λειτουργών στις πιο πάνω συναντήσεις το 2019 υπολογίζεται στις €165.000 περίπου. Επίσης, σε συνεργασία με τον ΔΟΑΕ, η ΥΠΕΛ προχώρησε εντός του 2019 στη φιλοξενία και διοργάνωση τριών συναντήσεων του ΔΟΑΕ στην Κύπρο, μια από τις οποίες ήταν η ετήσια συνάντηση των National Liaison Officers περιφέρειας Ευρώπης του Τμήματος Τεχνικής Συνεργασίας του ΔΟΑΕ. Τέλος, το 2019 συνεχίστηκε η συνεργασία της ΥΠΕΛ με την Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ), στο πλαίσιο εφαρμογής της διμερούς μεταξύ τους συμφωνίας.

2.5. Έλεγχος της Αέριας Βιομηχανικής Ρύπανσης

2.5.1. Αδειοδότηση

Κατά τη διάρκεια του 2019, στο πλαίσιο της εφαρμογής των προνοιών των περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας και των περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχος της Ρύπανσης) νομοθεσιών, συνέχισαν τη λειτουργία τους οι αρμόδιες Τεχνικές Επιτροπές (για την Προστασία της Ατμόσφαιρας και για την Προστασία του Περιβάλλοντος αντίστοιχα), στις οποίες εκτός από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, συμμετέχουν άλλα πέντε Υπουργεία, το Ε.Τ.Ε.Κ. και η Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου. Οι

Επιτροπές αυτές, οι οποίες προεδρεύονται από τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξέτασαν 7 αιτήσεις για χορήγηση Αδειών Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και 5 αιτήσεις για χορήγηση Αδειών Βιομηχανικών Εκπομπών.

Μετά από εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής για την Προστασία της Ατμόσφαιρας, χορηγήθηκαν 210 Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων από την Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Επίσης, μετά από εισηγήσεις της Τεχνικής Επιτροπής για την Προστασία του Περιβάλλοντος, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, χορήγησε μια Άδεια Βιομηχανικών Εκπομπών σε εγκατάσταση εκτύπωσης σε χαρτί και 3 Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών σε στεγνοκαθαριστήρια. Επιπλέον, η Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος χορήγησαν συναρμόδια 2 Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών σε άλλες εγκαταστάσεις. **Στον Πίνακα 3.14 (σελ. 59) του Παραρτήματος** φαίνονται αναλυτικά οι κατηγορίες και ο αριθμός των εγκαταστάσεων, στις οποίες χορηγήθηκαν Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών εντός του 2019.

2.5.2. Επιθεωρήσεις και Μετρήσεις

Το 2019 συνεχίστηκε το πρόγραμμα επιθεωρήσεων δίδοντας προτεραιότητα στη συστηματική παρακολούθηση σε συνεχή βάση, των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, οι οποίες, λόγω της φύσης των διεργασιών τους και της χωροθέτησής τους, ενδέχεται να δημιουργούν επιπτώσεις στην υγεία των πολιτών και στο περιβάλλον. Κατά τη διάρκεια του 2019, διενεργήθηκαν 29 επιθεωρήσεις σε αδειοδοτούμενες εγκαταστάσεις για τον έλεγχο της εφαρμογής των όρων λειτουργίας που καθορίζονται στις αντίστοιχες Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων, 21 επιθεωρήσεις σε μη αδειοδοτούμενες εγκαταστάσεις (κλιβάνους, σκυροθραυστικά, εγκαταστάσεις παραγωγής σκυροδέματος, ασφαλτικά κ.λπ.) για έλεγχο της εφαρμογής των όρων που καθορίζονται στους σχετικούς Κανονισμούς, 37 επιθεωρήσεις σε εγκαταστάσεις που εμπίπτουν στους περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμους, 8 επιθεωρήσεις για έλεγχο μεσαίου μεγέθους εγκαταστάσεων καύσης και 8 επιθεωρήσεις για διερεύνηση παραπόνων που υποβλήθηκαν από πολίτες σχετικά με τη λειτουργία εργοστασίων.

Απαντήθηκαν, επίσης, 18 ερωτήματα Βουλευτών, του κοινού και της Επιτρόπου Διοίκησης.

Το 2019 έγιναν 17 σειρές μετρήσεων συγκέντρωσης εκπεμπόμενων ρύπων από ιδιωτικό οργανισμό για λογαριασμό του ΤΕΕ μέσω αγοράς υπηρεσιών. Η παρακολούθηση της λειτουργίας των μεγάλων βιομηχανικών εγκαταστάσεων γινόταν, επίσης, από τους Επιθεωρητές μέσω ελέγχου των αποτελεσμάτων των μετρήσεων εκπομπής από τα όργανα συνεχούς μέτρησης που είναι εγκατεστημένα στα φουγάρα των βιομηχανιών και ελέγχου των 388 ετήσιων εκθέσεων που υπέβαλαν οι φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων.

Κατά το 2019 εκδόθηκαν 19 ανακοινώσεις για ενημέρωση του κοινού σχετικά με παραλαβή αιτήσεων για χορήγηση Αδειών Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και Αδειών Βιομηχανικών

Εκπομπών και για δημοσίευση νέων νομοθεσιών.

2.5.3. Ευρωπαϊκό Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων (European Pollutant Release and Transfer Register, E-PRTR)

Με βάση τις Ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Κύπρου για αποστολή περιβαλλοντικών στοιχείων, το ΤΕΕ απέστειλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, το 2019, την έκθεση με τα στοιχεία που αφορούσαν την Κύπρο. Το Μητρώο Έκλυσης και Μεταφοράς Ρύπων της Κύπρου που έχει δημιουργηθεί αποτελείται από ιστοσελίδα (<http://www.prtr.dli.mlsi.gov.cy>) και εξειδικευμένη βάση δεδομένων στην οποία καταχωρούνται με ηλεκτρονικό-διαδικτυακό τρόπο περιβαλλοντικά δεδομένα από τους φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις πρόνοιες του Ευρωπαϊκού Κανονισμού. Με την ολοκλήρωση του έργου παρέχεται η δυνατότητα στο κοινό να έχει πρόσβαση στην περιβαλλοντική πληροφόρηση. Παράλληλα έχει επιτευχθεί και ο στόχος για μείωση της γραφειοκρατίας και του διοικητικού κόστους, αφού οι φορείς εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων έχουν τη δυνατότητα υποβολής με ηλεκτρονικό-διαδικτυακό τρόπο μίας μόνο έκθεσης με περιβαλλοντικά δεδομένα ταυτόχρονα και στα δύο αρμόδια Τμήματα, το ΤΕΕ και το Τμήμα Περιβάλλοντος.

2.5.4. Εναρμόνιση με το Κοινοτικό Κεκτημένο και Νέα Νομοθεσία

Στο πλαίσιο εφαρμογής των περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας Νόμων και των περί Βιομηχανικών Εκπομπών Νόμων εκδόθηκαν τα πιο κάτω Νομοθετήματα:

- (α) Το περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Καθορισμός απαιτήσεων αναφορικά με τις μεθόδους και τις διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη διενέργεια δειγματοληψιών, αναλύσεων και μετρήσεων) Διάταγμα του 2019 (Κ.Δ.Π. 35/2019).
- (β) Το περί Βιομηχανικών Εκπομπών (Έντυπο Αίτησης για Χορήγηση Άδειας Βιομηχανικών Εκπομπών) Διάταγμα του 2019 (Κ.Δ.Π. 314/2019).
- (γ) Το περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας (Μη Αδειοδοτούμενες Εγκαταστάσεις) (Ετήσια Έκθεση) Διάταγμα του 2019 (Κ.Δ.Π. 326/2019).

Έχει επίσης αποσταλεί στη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για νομοτεχνικό έλεγχο το Νομοσχέδιο με τίτλο «ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης της Ατμόσφαιρας (Τροποποιητικός) Νόμος του 201Χ».

2.6. Ποιότητα Ατμοσφαιρικού Αέρα

2.6.1. Παρακολούθηση Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα

Το ΤΕΕ συνέχισε και κατά το 2019 τις μετρήσεις παρακολούθησης της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα σε διάφορα σημεία στην Κύπρο, όπως φαίνεται στον χάρτη στην **Εικόνα 3-1 (σελ. 60)**. Οι εν λόγω μετρήσεις διεξήχθησαν με τη χρήση εννέα Σταθμών, πλήρως εξοπλισμένων

με αυτόματα όργανα συνεχούς μέτρησης των ρύπων: Μονοξειδίου, Διοξειδίου και Οξειδίων του Αζώτου (NO , NO_2 , NO_x), Όζοντος (O_3), Διοξειδίου του Θείου (SO_2), Μονοξειδίου του Άνθρακα (CO), Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ ή PM-Particulate Matter) (σκόνης) και Βενζολίου (C_6H_6). Επιπρόσθετα, στους Σταθμούς παρακολουθούνται οι σημαντικότερες μετεωρολογικές παράμετροι, όπως η κατεύθυνση του ανέμου, η ταχύτητα του ανέμου, η θερμοκρασία περιβάλλοντος, η σχετική υγρασία, η ατμοσφαιρική πίεση και η ηλιακή ακτινοβολία. Φωτογραφία αντιπροσωπευτικού Σταθμού φαίνεται στην **Εικόνα 3-2 (σελ. 60)**. Τα αποτελέσματα των μετρήσεων και άλλη σχετική πληροφόρηση δίνονται επιγραμματικά (on-line), μέσω της εξειδικευμένης ιστοσελίδας www.airquality.gov.cy. Επιπρόσθετα, η πληροφόρηση του κοινού για την ποιότητα του αέρα πραγματοποιείται με οθόνες εσωτερικού χώρου που εγκατέστησαν τρία Δημαρχεία καθώς και μέσω τεσσάρων τηλεοπτικών σταθμών Παγκύπριας εμβέλειας κατά τη διάρκεια του κεντρικού νυκτερινού δελτίου ειδήσεων. Επίσης, το δελτίο ποιότητας αέρα δημοσιεύει στην αγγλική γλώσσα η ημερήσια εφημερίδα Cyprus Mail. Σημειώνεται επίσης ότι το 2016, το TEE προχώρησε στην ετοιμασία “εφαρμογής” για κινητά τηλέφωνα, με λειτουργικό “android” και το 2017 για κινητά με λειτουργικό “iOS”, με σκοπό την άμεση ενημέρωση του κοινού, ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, των εργαζομένων και άλλων ενδιαφερομένων. Μέσω της εφαρμογής αυτής, ο επισκέπτης έχει πρόσβαση στην ενημέρωση για την ποιότητα του αέρα, σε πραγματικό χρόνο, με τα χρώματα του επιπέδου ρύπανσης σε χάρτη της Κύπρου και με συγκεντρώσεις των ρύπων για κάθε σταθμό μέτρησης.

2.6.2. Επεισόδια Σκόνης

Κατά το 2019 παρατηρήθηκαν επεισόδια μεταφοράς σκόνης από την έρημο της Σαχάρας και άλλες περιοχές Βορείου Αφρικής καθώς και από περιοχές της Δυτικής Ασίας. Γι’ αυτό εκδόθηκαν 17 Ανακοινώσεις για προειδοποίηση του κοινού, ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά, οι ηλικιωμένοι και οι ασθενείς και για την προστασία των εργαζομένων που απασχολούνται σε ανοικτούς χώρους.

2.6.3. Μετρήσεις Αιωρούμενων Σωματιδίων

Οι μετρήσεις συγκέντρωσης Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ) συνεχίστηκαν και το 2019 με ειδικά φίλτρα σε δειγματοληπτικές συσκευές σε όλες τις πόλεις της Κύπρου. Από τις δειγματοληψίες, αρχικά, υπολογίζονται οι συγκεντρώσεις AS_{10} και $\text{AS}_{2.5}$ και στη συνέχεια πραγματοποιούνται χημικές αναλύσεις των φίλτρων σε εξειδικευμένα αναλυτικά εργαστήρια για προσδιορισμό της συγκέντρωσης βαρέων μετάλλων (As, Cd, Ni, Hg, Pd), άλλων μετάλλων (Al, Fe, Cu, Zn, Mn, Ti, Cr, V), ιόντων (Cl^- , Br^- , SO_4^{2-} , PO_4^{3-} , NO_3^- , Na^+ , K^+ , NH_4^+ , Mg^{2+} , Ca^{2+}) και πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (PAHs) που περιέχονται στη σκόνη.

2.6.4. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των μετρήσεων

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων των κυριότερων ατμοσφαιρικών ρύπων, στις περιοχές που πραγματοποιούνται μετρήσεις, δείχνουν ότι οι συγκεντρώσεις των περισσότερων ρύπων, όπως του

διοξειδίου του θείου, του μονοξειδίου του άνθρακα, του διοξειδίου και των οξειδίων του αζώτου, του βενζολίου, των βαρέων μετάλλων και του βενζο(α)πυρενίου, ευρίσκονται κάτω από τις αντίστοιχες οριακές τιμές που καθορίζονται στην Κυπριακή και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Εξαιρέση αποτελούν οι μετρήσεις του Όζοντος και των Αιωρούμενων Σωματιδίων όπου παρατηρείται υπέρβαση των οριακών τιμών.

Τα αποτελέσματα των μετρήσεων παρουσιάζονται στα **Γραφήματα 3-8 μέχρι 3-12 (σελ. 61 – 64) του Παραρτήματος**. Συγκεκριμένα, στο **Γράφημα 3-8** παρουσιάζονται οι μέσες ετήσιες τιμές διάφορων ρύπων στον Κυκλοφοριακό Σταθμό Λευκωσίας, από το 2000 μέχρι και το 2018, όπου παρατηρείται μια συνεχής μείωση της συγκέντρωσης των ρύπων NO₂, CO και SO₂. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη βελτίωση της ποιότητας των καυσίμων, την εισαγωγή οχημάτων νέας τεχνολογίας εξοπλισμένων με καταλύτη και του περιοδικού ελέγχου των οχημάτων.

Στο Γράφημα 3-9 (σελ. 61) του Παραρτήματος παρουσιάζονται οι μέσες ετήσιες τιμές Όζοντος σε τρεις αντιπροσωπευτικές περιοχές (υποβάθρου, κατοικημένη περιοχή και περιοχή αυξημένης κυκλοφοριακής κίνησης). Οι σχετικές υπερβάσεις της τιμής στόχου οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην Κύπρο, όπου οι υψηλές θερμοκρασίες και η υψηλή ηλιακή ακτινοβολία συμβάλλουν στη δημιουργία του και στη διασυννοριακή ρύπανση με τη μεταφορά του Όζοντος και των πρόδρομων ουσιών από την Ανατολική Μεσόγειο και τα γειτονικά κράτη.

Στο Γράφημα 3-10 (σελ. 62) παρουσιάζονται οι ετήσιες μέσες τιμές των Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ₁₀) στους Κυκλοφοριακούς Σταθμούς Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου και στον Σταθμό Υποβάθρου Αγίας Μαρίνας-Ξυλιάτου (EMEP) για τα έτη 2005 έως 2018. Οι ετήσιες μέσες τιμές σε ορισμένες πόλεις συνεχίζουν να υπερβαίνουν την ετήσια οριακή τιμή (40μg/m³). Παρά τις υπερβάσεις, τα τρία τελευταία χρόνια παρατηρείται μικρή μείωση στη συγκέντρωση ΑΣ₁₀. Οι υπερβάσεις της οριακής τιμής Αιωρούμενων Σωματιδίων που παρατηρήθηκαν οφείλονται σε ανθρωπογενείς και σε φυσικές πηγές. Οι ανθρωπογενείς πηγές είναι οι εκπομπές από καύσεις (οχήματα, βιομηχανία και θέρμανση) και οι φυσικές πηγές είναι η αερομεταφερόμενη σκόνη από τις ερήμους της Βορείου Αφρικής, της Δυτικής Ασίας και το θαλάσσιο άλας.

Στο Γράφημα 3-11 (σελ. 63) του Παραρτήματος παρουσιάζεται ο αριθμός των υπερβάσεων της 24ωρης οριακής τιμής των ΑΣ₁₀ (50 μg/m³) στους ίδιους σταθμούς. Στους κυκλοφοριακούς σταθμούς Λευκωσίας και Λάρνακας ο αριθμός των υπερβάσεων υπερβαίνει τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό των 35 ανά έτος. Σημειώνεται ότι μετά από την αφαίρεση του αριθμού των υπερβάσεων που εντοπίζεται ότι οφείλονται σε φυσικές πηγές (άλας, σκόνη από Σαχάρα και Ασία) ο αριθμός των υπερβάσεων είναι μικρότερος των 35.

Στο Γράφημα 3-12 (σελ. 64) του Παραρτήματος παρουσιάζονται οι ετήσιες μέσες τιμές των Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ_{2,5}) στους Οικιστικούς Σταθμούς Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου και Παραλιμνίου καθώς και του Σταθμού Υποβάθρου Αγίας Μαρίνας-Ξυλιάτου (EMEP).

Οι μετρήσεις στους πιο πάνω Οικιστικούς Σταθμούς των τεσσάρων πόλεων για τα τρία προηγούμενα χρόνια (2016-2018) χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του Δείκτη Μείωσης της Έκθεσης (ΔΜΕ) όπως καθορίζει η νομοθεσία. Ο ΔΜΕ που προκύπτει είναι 14,9 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Ο Εθνικός στόχος μείωσης της έκθεσης σε σωματίδια $\text{AS}_{2,5}$ για την προστασία της ανθρώπινης υγείας καθορίζεται στη σχετική νομοθεσία στα 18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ το έτος 2020. Οι ετήσιες μέσες συγκεντρώσεις για το 2018 των $\text{AS}_{2,5}$ μειώθηκαν σε ορισμένους σταθμούς σε σχέση με το 2017, ενώ για κάποιους άλλους υπήρχε αύξηση της συγκέντρωσης $\text{AS}_{2,5}$ που μετρήθηκε.

Για αντιμετώπιση του προβλήματος των υπερβάσεων, ειδικά για τα AS_{10} , αλλά και για βελτίωση της ποιότητας του αέρα όσον αφορά και τους άλλους ρύπους, το ΤΕΕ ετοίμασε Σχέδιο Δράσης για τη Βελτίωση της Ποιότητας του Αέρα, το οποίο εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο το 2008 και υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η πρόοδος στην υλοποίηση του εν λόγω Σχεδίου Δράσης παρακολουθείται από το ΤΕΕ ως αρμόδιας Αρχής, μέσω της Τεχνικής Επιτροπής που προβλέπεται στη σχετική νομοθεσία και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι άλλων πέντε συναρμόδιων Υπουργείων, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και άλλοι φορείς. Παράλληλα, εντός του 2018 συνεχίστηκε η έρευνα για τον εντοπισμό των πηγών προέλευσης των AS_{10} με χημικές αναλύσεις, για να καθοριστεί το ποσοστό συνεισφοράς των φυσικών πηγών, ώστε να μπορούν να υλοποιηθούν ρεαλιστικά μέτρα για τη μείωση των ανθρωπογενών πηγών.

2.6.5. Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς (ΕΕΑ) για την Ποιότητα του Αέρα

Το ΕΕΑ διαπιστεύτηκε από τον Κυπριακό Οργανισμό Προώθησης Ποιότητας (ΚΟΠΠ) σύμφωνα με το πρότυπο CYS EN ISO/IEC 17025 από τις 6.6.2013 και για τέσσερα έτη. Η επιτήρηση για τη συμμόρφωση σύμφωνα με το πρότυπο γίνεται ετησίως. Στις 19-20/6/2017 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η επαναξιολόγηση όλου του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας από τον ΚΟΠΠ και η Διαπίστευση του Εργαστηρίου και του Δικτύου Παρακολούθησης Ποιότητας Αέρα ανανεώθηκε για τέσσερα χρόνια με ετήσιες επιτηρήσεις. Το ΕΕΑ λαμβάνει μέρος σε υποχρεωτικούς διεργαστηριακούς ελέγχους στο Κοινό Ερευνητικό Κέντρο (Ισπρα – Ιταλία) της Ευρωπαϊκής Ένωσης κάθε τρία χρόνια, όπως προνοεί η σχετική Οδηγία της ΕΕ για την Ποιότητα του Αέρα. Οι έλεγχοι αυτοί αφορούν σε όλες τις μεθόδους μέτρησης με τα όργανα του Τμήματος των διαφόρων ατμοσφαιρικών ρύπων για τους οποίους πραγματοποιούνται μετρήσεις.

2.6.6. Ετήσιες Εθνικές Εκπομπές Αερίων Ρύπων

Το ΤΕΕ, ως το εθνικό σημείο επαφής για τη Σύμβαση του 1979 για τη Διαμεθοριακή Ρύπανση της Ατμόσφαιρας σε Μεγάλη Απόσταση, συμμετείχε ενεργά κατά το 2019 στις δραστηριότητες της Σύμβασης και των Πρωτόκολλων της. Στο πλαίσιο αυτό, κατά το 2019 υπολογίσθηκαν οι ετήσιες συνολικές εκπομπές αερίων ρύπων της Κύπρου για το έτος 2017 και διαβιβάσθηκαν στο Εκτελεστικό Σώμα της Σύμβασης και στον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται στις σχετικές εκθέσεις που δημοσιεύονται από το Εκτελεστικό Σώμα της Σύμβασης. Στον **Πίνακα 3.15 (σελ. 65)** και στα **Γραφήματα 3-13 (σελ. 66) μέχρι 3-19 του Παραρτήματος** φαίνονται αναλυτικά, κατά δραστηριότητα, οι συνολικές ετήσιες εκπομπές αερίων

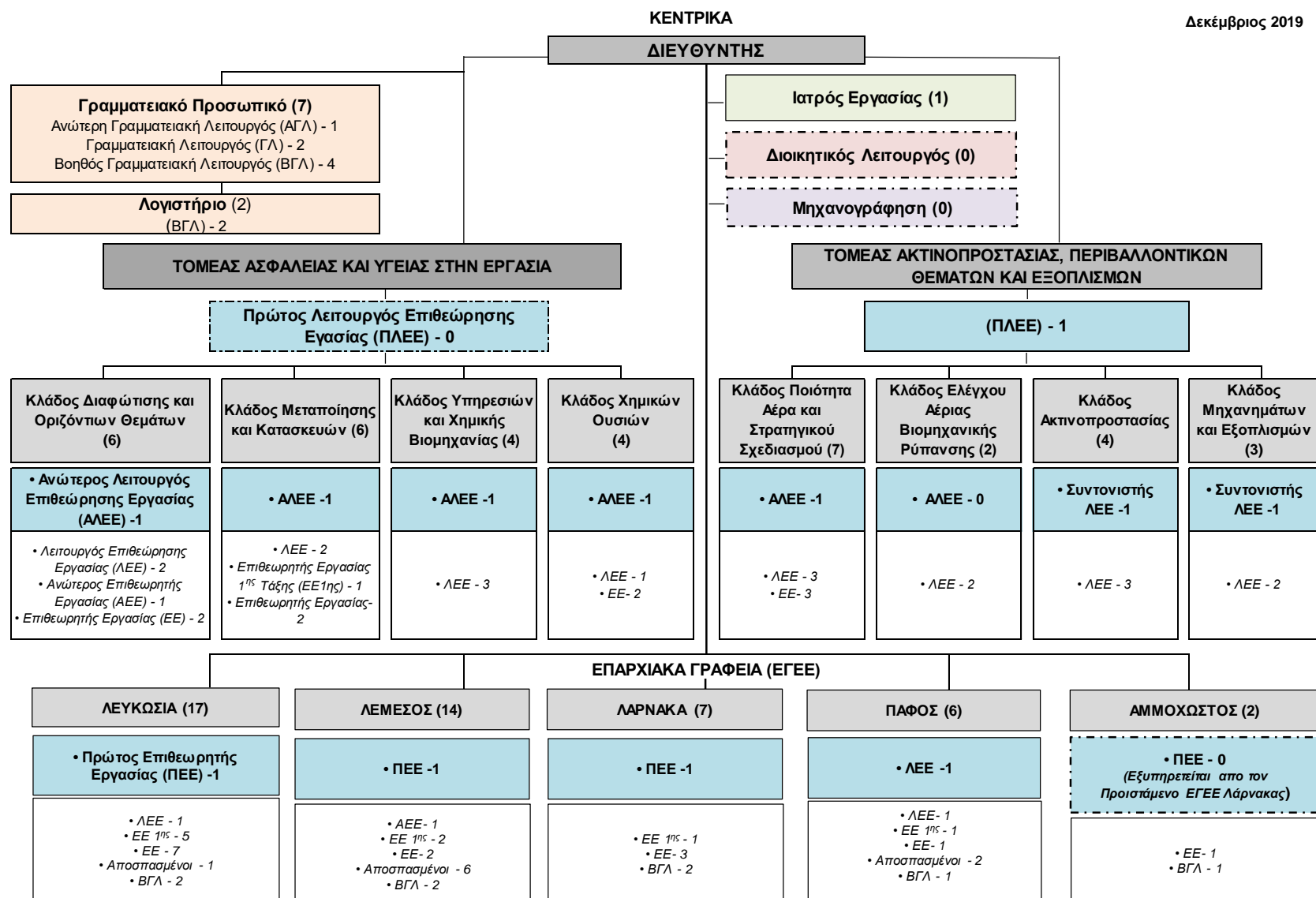
ρύπων για το έτος 2017.

-----

3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ (πίνακες, σχήματα, γραφήματα, εικόνες)

Σχήμα 3-1: Οργανόγραμμα Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας

Θέσεις Μόνιμου προσωπικού βάσει Προϋπολογισμού: 86 (Διορισμένοι 63, κενές θέσεις 23 και 1 με άδεια αφηρημένης), Υποστηρικτικό προσωπικό: Γραμματειακό προσωπικό 17, Ιατρός Εργασίας 1, Μηχανογράφηση 0 (μερική απασχόληση), Καθαρίστριες 5 (ισοδύναμες), Κλητήρες 3 (ισοδύναμοι), Έκτακτο επιπρόσθετο προσωπικό 4, Αποσπασμένοι / Μετακινημένοι από άλλες Υπηρεσίες στο ΤΕΕ 9, Μετακινημένοι από το ΤΕΕ (1 ΛΕΕ, 1 ΕΕ και 1 Κλητήρας) στο ΥΕΠΚΑ 3. Σύνολο υπηρετούντων στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας: 102

Πίνακας 3.1: Πρόγραμμα Επιθεωρήσεων για Ασφάλεια και Υγεία στην Εργασία – Ετήσιες και Μηνιαίες Δραστηριότητες Επιθεωρήσεων – Έτος 2019

Α/Α	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΗ	ΙΟΥΝ	ΙΟΥΛ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
ΜΕΡΟΣ Α - ΚΑΘΟΛΟ ΤΟ ΕΤΟΣ													
1	Επανεπιθεώρηση των χώρων εργασίας στους οποίους στάληκε επιστολή παραβάσεων ή εκδόθηκε Ειδοποίηση Βελτίωσης στο προηγούμενο ή στο τρέχον έτος.												
2	Έλεγχος Διαχείρισης θεμάτων Ασφάλειας (Εξωτερικές και Εσωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης, Λειτουργοί Ασφάλειας)												
3	Εξέταση αιτήσεων για έκδοση Πολεοδομικής Άδειας / Άδειας Οικοδομής / Πιστοποιητικού Έγκρισης												
4	Εξέταση αιτήσεων και επιθεώρηση για έκδοση Πιστοποιητικού Εγγραφής Εργοστασίου												
5	Επιθεωρήσεις στις Νοσηλευτικές Δραστηριότητες (Νοσοκομεία, Ιδιωτικές Κλινικές, Π8610)												
6	Επιθεωρήσεις για την Ασφαλή Αποθήκευση Πετρελαιοειδών												
7	Έλεγχος του Καπνίσματος στους χώρους εργασίας												
8	Έλεγχος σε χώρους εργοδότησης Αλλοδαπών μετά από πληροφόρηση του Τμήματος Εργασίας												
9	Επιθεωρήσεις σε μονάδες αποθήκευσης / χρήσης επικίνδυνων χημικών ουσιών κατηγορίας «Seveso»												
10	Έλεγχος της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων												
11	Έλεγχος Κεντρικών Γραφείων μεγάλων επιχειρήσεων και οργανισμών του Ιδιωτικού και Δημόσιου τομέα, που διεξάγουν δραστηριότητες σε περισσότερα από ένα υποστατικά ή Επαρχίες.												
12	Επιθεωρήσεις στον Κατασκευαστικό Τομέα (ΣΤ41- 43)												
ΜΕΡΟΣ Β - ΣΕ ΜΗΝΙΑΙΑ ΒΑΣΗ													
13	Διαγνωσμός Καλής Πρακτικής												
14	Υπεραγορές (Z47.11.1) και Χονδρικό Εμπόριο (Z46)												
15	Εργοτάξια (ΣΤ41- 43)												
16	Χώροι Παρασκευής, Επεξεργασίας και Αποθήκευσης Χημικών Ουσιών [(φυτοφάρμακα, φαρμακευτικά προϊόντα, πλαστικά, καουτσούκ) (Γ19, Γ20, Γ21, Γ22) - Βαφεία (π.χ. οχημάτων) (Z45.20.3), Χονδρικό (Z46.12, Z46.71, Z46.75) και Λιανικό Εμπόριο (Z47.76) χημικών προϊόντων].												
17	Ξενοδοχεία, Εσπατόρια (Θ55, Θ56) και Υποστατικά Διανομής Έτοιμων Φαγητών (Θ56.10.2)												
18	Προστασία Εργαζομένων από τη Θερμική Καταπόνηση [Εργοτάξια (ΣΤ41- 43), Λιμάνια (H5222)]												
19	Εγκαταστάσεις Βιομηχανίας Τροφίμων και Ποτών (αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία, οινοποιεία, ζυθοποιεία κ.λπ) (Γ10,Γ11)												
20	Βιομηχανία Μετάλλου (Γ24, Γ25, Γ28, Γ29)												

Πίνακας 3.2: Επιθεωρήσεις Υποστατικών για το Έτος 2019 κατά Δραστηριότητα και κατά Επαρχία για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΠΑΡΧΙΑ																
		ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΠΑΦΟΣ			ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	
		Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(3)
1	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	8	0,5%	42,1%	4	0,5%	21,1%	0	0,0%	0,0%	5	1,2%	26,3%	2	0,3%	10,5%	19	0,5%
2	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	4	0,3%	28,6%	1	0,1%	7,1%	0	0,0%	0,0%	1	0,2%	7,1%	8	1,3%	57,1%	14	0,4%
3	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	323	20,5%	53,3%	115	14,2%	19,0%	27	10,4%	4,5%	61	14,1%	10,1%	80	12,9%	13,2%	606	16,4%
4	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	3	0,2%	42,9%	0	0,0%	0,0%	0	0,0%	0,0%	3	0,7%	42,9%	1	0,2%	14,3%	7	0,2%
5	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	7	0,4%	20,6%	6	0,7%	17,6%	1	0,4%	2,9%	14	3,2%	41,2%	6	1,0%	17,6%	34	0,9%
6	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	606	38,5%	40,9%	365	45,0%	24,6%	59	22,8%	4,0%	137	31,7%	9,2%	315	50,6%	21,3%	1482	40,1%
7	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	189	12,0%	39,5%	108	13,3%	22,6%	50	19,3%	10,5%	83	19,2%	17,4%	48	7,7%	10,0%	478	12,9%
8	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	59	3,8%	56,2%	17	2,1%	16,2%	0	0,0%	0,0%	24	5,6%	22,9%	5	0,8%	4,8%	105	2,8%
9	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	119	7,6%	24,0%	109	13,4%	22,0%	86	33,2%	17,4%	44	10,2%	8,9%	137	22,0%	27,7%	495	13,4%
10	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	8	0,5%	66,7%	2	0,2%	16,7%	1	0,4%	8,3%	1	0,2%	8,3%	0	0,0%	0,0%	12	0,3%
11	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	17	1,1%	70,8%	2	0,2%	8,3%	3	1,2%	12,5%	2	0,5%	8,3%	0	0,0%	0,0%	24	0,6%
12	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	2	0,1%	15,4%	7	0,9%	53,8%	0	0,0%	0,0%	4	0,9%	30,8%	0	0,0%	0,0%	13	0,4%
13	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	21	1,3%	51,2%	9	1,1%	22,0%	2	0,8%	4,9%	9	2,1%	22,0%	0	0,0%	0,0%	41	1,1%
14	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	17	1,1%	60,7%	1	0,1%	3,6%	0	0,0%	0,0%	9	2,1%	32,1%	1	0,2%	3,6%	28	0,8%
15	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	43	2,7%	66,2%	7	0,9%	10,8%	4	1,5%	6,2%	10	2,3%	15,4%	1	0,2%	1,5%	65	1,8%
16	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	24	1,5%	47,1%	18	2,2%	35,3%	3	1,2%	5,9%	4	0,9%	7,8%	2	0,3%	3,9%	51	1,4%
17	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	50	3,2%	43,5%	30	3,7%	26,1%	12	4,6%	10,4%	11	2,5%	9,6%	12	1,9%	10,4%	115	3,1%
18	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	24	1,5%	75,0%	1	0,1%	3,1%	4	1,5%	12,5%	0	0,0%	0,0%	3	0,5%	9,4%	32	0,9%
19	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	24	1,5%	57,1%	8	1,0%	19,0%	5	1,9%	11,9%	4	0,9%	9,5%	1	0,2%	2,4%	42	1,1%
20	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ	24	1,5%	72,7%	1	0,1%	3,0%	2	0,8%	6,1%	6	1,4%	18,2%	0	0,0%	0,0%	33	0,9%
21	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	0	0,0%	0%	0	0,0%	0%	0	0,0%	0%	0	0,0%	0%	0	0,0%	0%	0	0,0%
Σύνολο Επιθεωρήσεων:		1572	42,5%		811	21,9%		259	7,0%		432	11,7%		622	16,8%		3696	
			(%4)			(%4)			(%4)			(%4)			(%4)			

%1: Ποσοστά αναλογία Επιθεωρήσεων Επαρχίας για συγκεκριμένη Οικ. Δραστηριότητα, επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων της Επαρχίας

%2: Ποσοστά αναλογία Επιθεωρήσεων Επαρχίας για συγκεκριμένη Οικ. Δραστηριότητα, επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων της ίδιας Οικ. Δραστηριότητας Παγκύπρια

%3: Ποσοστά αναλογία Επιθεωρήσεων Παγκύπρια για συγκεκριμένη Οικ. Δραστηριότητα, επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων Παγκύπρια

%4: Ποσοστά αναλογία Επιθεωρήσεων Επαρχίας επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων Παγκύπρια

Πίνακας 3.3: Αριθμός Παραβάσεων και Ποινές που επιβλήθηκαν στις 12 Εκδικασθείσες Υποθέσεις του 2019 για θέματα Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία σε σύγκριση με προηγούμενα έτη

Α/Α	Νόμος / Κανονισμός	Αριθμός Παραβάσεων ¹				Σύνολο χρηματικών ποινών που έχουν επιβληθεί σε €			
		2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
1	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμοι του 1996 έως 2011	12	9 ²	17 ³	11	21800	12750	36100	32500
2	Ο περί Εργοστασίων Νόμος, Κεφ. 134	0	0	2	0	0	0	300	0
3	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Γνωστοποίηση Ατυχημάτων και Επικίνδυνων Συμβάντων) Κανονισμοί του 2007	0	5	0	3	0	3300	0	1600
4	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας (Ελάχιστες Προδιαγραφές για Προσωρινά ή Κινητά Εργοτάξια) Κανονισμοί του 2002 και 2015	24	13 ⁴	17	6	29750	45200	20250	6250
5	Οι περί Διαχείρισης θεμάτων Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Κανονισμοί του 2002	12	12	20	5	18800	17000	12700	5250
6	Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρησιμοποίηση κατά την Εργασία Εξοπλισμού Εργασίας) Κανονισμοί του 2001 και 2004	3	5	6	13	2600	8750	9000	39500
7	Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας στους Χώρους Εργασίας Κανονισμοί του 2002 και 2004	13	2	4	2	9250	4500	5250	1450
8	Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών για τη Σήμανση Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία Νόμοι του 2000	1	0	0	0	750	0	0	0
9	Οι περί Ελαχίστων Προδιαγραφών Ασφάλειας και Υγείας (Χρήση στην Εργασία Εξοπλισμού Ατομικής Προστασίας) Κανονισμοί του 2001	0	1	2 ⁵	0	0	750	2000	0
10	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Χειρωνακτική Διακίνηση Φορτίων) Κανονισμοί του 2001	0	0	2	0	0	0	3000	0
11	Ο περί Υποχρεωτικής Ασφάλισης της Ευθύνης των Εργοδοτών Νόμος του 1989 έως 2011	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Προστασία από τον Αμιάντο) Κανονισμοί του 2006 και 2015	2	0	0	0	1500	0	0	0
13	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Βιολογικοί Παράγοντες) Κανονισμοί του 2001	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Οι περί Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία (Χημικοί Παράγοντες) Κανονισμοί του 2001 έως 2012	0	0	0	1	0	0	0	500
15	Οι περί Επιτροπών Ασφάλειας στην Εργασία Κανονισμοί του 1997	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Οι περί Βασικών Απαιτήσεων (Μηχανήματα) Κανονισμοί του 2003 (Καταργήθηκαν 29/12/2009)	0	0	0	0	0	0	0	0
17	Οι περί Βασικών Απαιτήσεων (Ανελκυστήρες) Κανονισμοί του 2003	2	0	0	0	1500	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		69	47	70	41	85950	92250	88600	87050

¹ Σημειώνεται ότι μια υπόθεση που εκδικάζεται μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερες από μια παραβάσεις.

² Σε μία από τις καταδίκες επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 1 έτους με τριετή αναστολή.

³ Σε μία από τις καταδίκες επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 2 μηνών με διετή αναστολή.

⁴ Σε δύο από τις καταδίκες επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 1 έτους με τριετή αναστολή.

⁵ Σε μία από τις καταδίκες επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης 3 μηνών με διετή αναστολή.

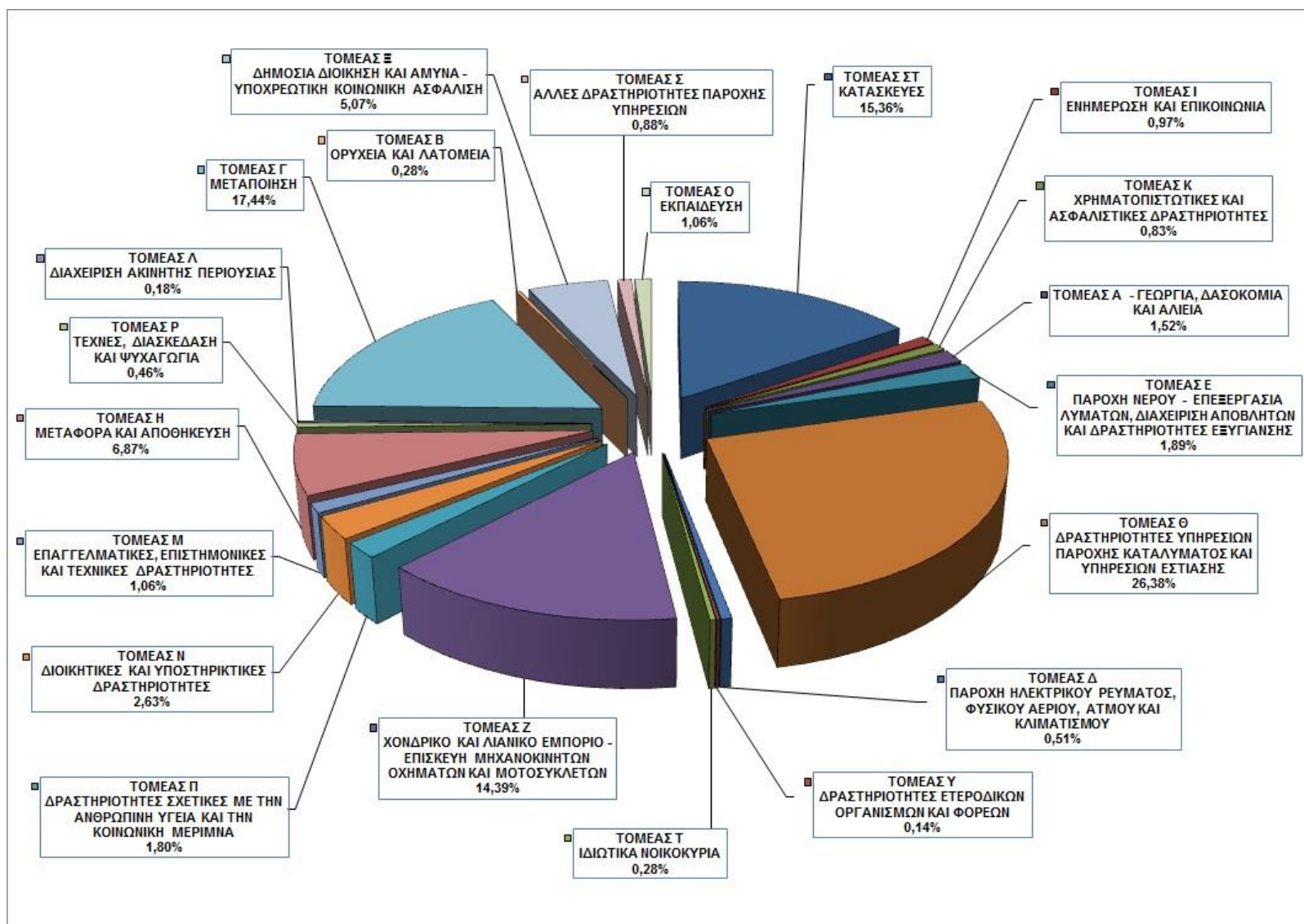
Πίνακας 3.4: Ανάλυση Εργατικών Ατυχημάτων έτους 2019, κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας, Φύλο, Ηλικία, Βαθμό Τραύματος και Αιτία Ατυχήματος (Στοιχεία για Εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας)

Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜ.	%	ΦΥΛΟ		ΗΛΙΚΙΑ		ΒΑΘΜΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ		ΑΙΤΙΑ				
				Άνδρες	Γυναίκες	Κάτω των 18	18 και άνω	Θανατηφ.	ΜΗ Θανατηφ.	Κτίρια / Εγκαταστάσεις	Μηχανήματα/ Εξοπλισμός	Μέσα Μεταφοράς	Υλικά/ Ουσίες	Άλλα Αιτία
1	ΤΟΜΕΑΣ Α (01-03) - ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	33	1,52%											
2	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	21	0,97%	21	0	0	21	0	21	3	10	2	4	2
3	Δασοκομία και υλοτομία	9	0,42%	7	2	0	9	0	9	4	0	3	0	2
4	Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια	3	0,14%	2	1	0	3	0	3	1	1	0	1	0
5	ΤΟΜΕΑΣ Β (05-09) - ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	6	0,28%											
6	Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Αντίληψη αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Εξόρυξη μεταλλευμάτων	2	0,09%	2	0	0	2	0	2	2	0	0	0	0
9	Λοιπά ορυχεία και λατομεία	4	0,18%	4	0	0	4	1	3	0	1	1	1	1
10	Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11	ΤΟΜΕΑΣ Γ (10-33) - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	378	17,44%											
12	Βιομηχανία τροφίμων	154	7,10%	104	50	0	154	0	154	42	54	17	32	9
13	Ποτοποιία	18	0,83%	14	4	0	18	0	18	4	6	1	6	1
14	Παραγωγή προϊόντων καπνού	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16	Κατασκευή ειδών ένδυσης	1	0,05%	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
17	Βιομηχανία δέρματος και δερμάτων ειδών	1	0,05%	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0
18	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από έπιπλα, κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	19	0,88%	19	0	0	19	0	19	2	10	3	4	0
19	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	4	0,18%	3	1	0	4	0	4	0	0	1	0	3
20	Εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων	3	0,14%	3	0	0	3	0	3	0	2	1	0	0
21	Παραγωγή σπιτιών, θέρμανση και προϊόντων διύλισης πετρελαίου	1	0,05%	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
22	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	8	0,37%	6	2	0	8	0	8	4	1	1	2	0
23	Παραγωγή βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακευτικών	18	0,83%	7	11	0	18	0	18	7	4	1	5	1
24	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	16	0,74%	16	0	0	16	0	16	2	10	0	4	0
25	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	38	1,75%	36	2	0	38	1	37	11	8	4	15	0
26	Παραγωγή βασικών μετάλλων	5	0,23%	5	0	0	5	0	5	1	1	1	2	0
27	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	51	2,35%	51	0	1	50	0	51	10	15	5	21	0
28	Κατασκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών, ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	4	0,18%	4	0	0	4	1	3	0	1	0	3	0
30	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού π.δ.κ.α.	2	0,09%	2	0	0	2	0	2	1	0	0	1	0
31	Κατασκευή μηχανοκίνητων οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	3	0,14%	0	3	0	3	0	3	0	2	0	1	0
32	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	Κατασκευή επίπλων	18	0,83%	18	0	0	18	0	18	3	9	1	5	0
34	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	10	0,46%	8	2	1	9	0	10	4	3	0	1	2
35	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	4	0,18%	4	0	0	4	0	4	0	0	1	3	0
36	ΤΟΜΕΑΣ Δ (35) - ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	11	0,51%											
37	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	11	0,51%	11	0	0	11	0	11	5	3	1	2	0
38	ΤΟΜΕΑΣ Ε (36-39) - ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ - ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	41	1,89%											
39	Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού	6	0,28%	6	0	0	6	0	6	2	0	3	0	1
40	Επεξεργασία λυμάτων	13	0,60%	12	1	0	13	0	13	5	2	2	3	1
41	Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση αποβλήτων ανάκτηση υλικών	20	0,92%	17	3	0	20	0	20	6	6	7	1	0
42	Δραστηριότητες εξυγίανσης και άλλες υπηρεσίες για τη διαχείριση αποβλήτων	2	0,09%	2	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1
43	ΤΟΜΕΑΣ ΣΤ (41-43) - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	333	15,36%											
44	Κατασκευές κτιρίων	204	9,41%	203	1	0	204	2	202	104	32	7	47	14
45	Έργα πολιτικού μηχανικού	20	0,92%	19	1	0	20	0	20	7	3	4	5	1
46	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	109	5,03%	106	3	0	109	1	108	54	16	6	27	6
47	ΤΟΜΕΑΣ Ζ (45-47) - ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	312	14,39%											
48	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	32	1,48%	30	2	0	32	1	31	5	10	7	9	1
49	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	69	3,18%	61	8	0	69	0	69	28	16	15	9	1
50	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	211	9,73%	94	117	0	211	0	211	61	99	3	36	12
51	ΤΟΜΕΑΣ Η (49-53) - ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	149	6,87%											
52	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	25	1,15%	24	1	0	25	0	25	5	5	13	2	0
53	Πλωτές μεταφορές	3	0,14%	2	1	0	3	0	3	1	1	1	0	0
54	Αεροπορικές μεταφορές	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
55	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	112	5,17%	93	19	0	112	2	110	41	33	21	14	3
56	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	9	0,42%	8	1	0	9	0	9	4	1	4	0	0
57	ΤΟΜΕΑΣ Θ (55 -56) - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	572	26,38%											
58	Καταλύματα	320	14,76%	138	182	1	319	0	320	141	85	4	71	19
59	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	252	11,62%	179	73	2	250	1	251	100	52	55	33	12

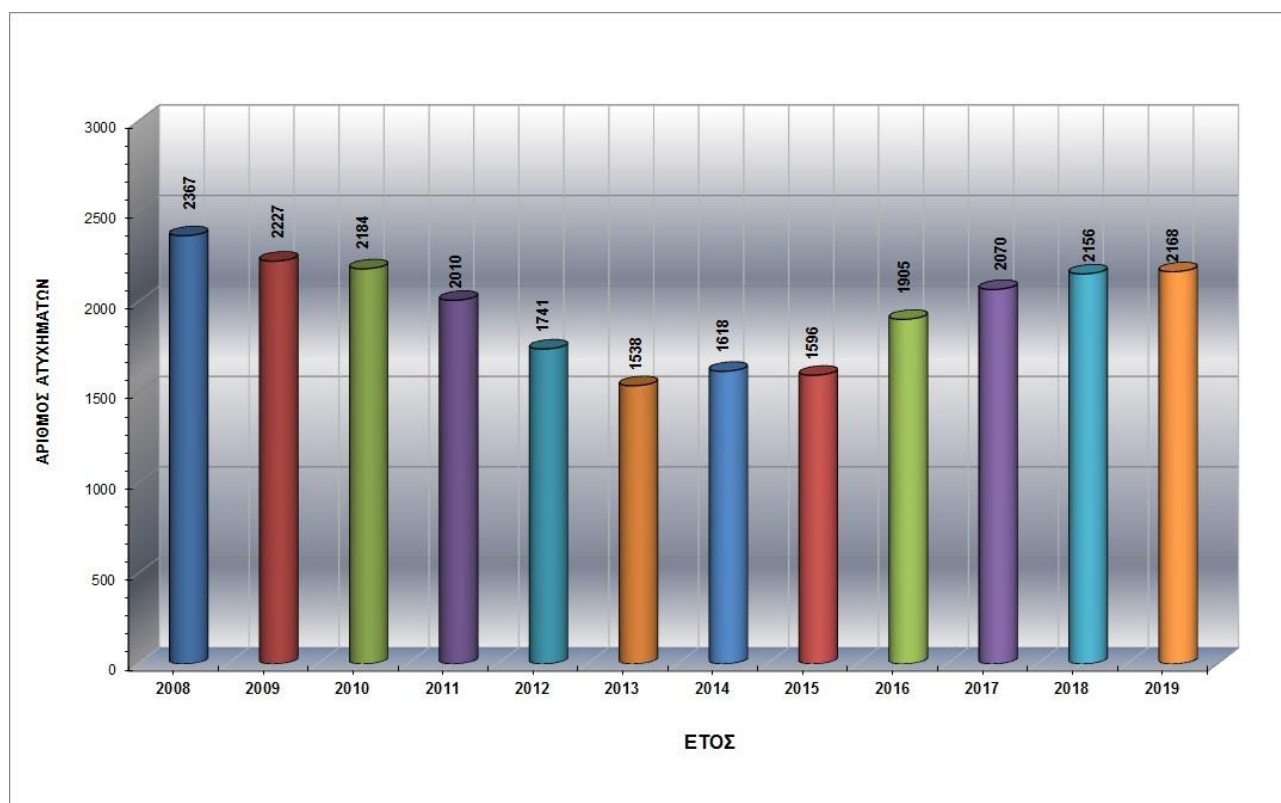
Α/Α	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜ.	%	ΦΥΛΟ		ΗΛΙΚΙΑ		ΒΑΘΜΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ		ΑΙΤΙΑ				
				Άνδρες	Γυναίκες	Κάτω των 18	18 και άνω	Θανατηφ.	ΜΗ Θανατηφ.	Κτίρια / Μηχανήματα/ Εξοπλισμός	Μέσα Μεταφοράς	Υλικά/ Ουσίες	Άλλα Αίτια	
60	ΤΟΜΕΑΣ Ι (58-63) - ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	21	0,97%											
61	Εκδοτικές δραστηριότητες	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
62	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	3	0,14%	2	1	0	3	0	3	1	0	0	2	0
64	Τηλεπικοινωνίες	16	0,74%	14	2	0	16	0	16	7	0	4	2	3
65	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	1	0,05%	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0
66	Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	1	0,05%	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0
67	ΤΟΜΕΑΣ Κ (64-66) - ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	18	0,83%											
68	Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις ασφαλιστικές δραστηριότητες και τα συνταξιοδοτικά ταμεία	14	0,65%	3	11	0	14	0	14	8	0	2	3	1
69	Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	0,14%	1	2	0	3	0	3	1	0	2	0	0
70	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	1	0,05%	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0
71	ΤΟΜΕΑΣ Λ (68) - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4	0,18%											
72	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	4	0,18%	3	1	0	4	0	4	2	1	1	0	0
73	ΤΟΜΕΑΣ Μ (69-75) - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	23	1,06%											
74	Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες	4	0,18%	1	3	0	4	0	4	3	0	1	0	0
75	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων? δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	8	0,37%	8	0	0	8	0	8	2	1	4	1	0
76	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών? τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	4	0,18%	3	1	0	4	0	4	2	1	1	0	0
77	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
78	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	1	0,05%	1	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0
79	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	4	0,18%	3	1	0	4	0	4	0	0	2	2	0
80	Κτηνιατρικές δραστηριότητες	2	0,09%	2	0	0	2	0	2	0	0	0	1	1
81	ΤΟΜΕΑΣ Ν (77-82) - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	57	2,63%											
82	Δραστηριότητες ενοίκιασης και εκμίσθωσης	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
83	Δραστηριότητες απασχόλησης	1	0,05%	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0
84	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
85	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	6	0,28%	4	2	0	6	0	6	1	1	2	2	0
86	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	22	1,01%	13	9	0	22	0	22	12	4	1	3	2
87	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	28	1,29%	21	7	0	28	0	28	12	6	4	4	2
88	ΤΟΜΕΑΣ Ξ (84) - ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	110	5,07%											
89	Δημόσια διοίκηση και άμυνα? υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	110	5,07%	85	25	0	110	0	110	52	21	13	17	7
90	ΤΟΜΕΑΣ Ο (85) - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	23	1,06%											
91	Εκπαίδευση	23	1,06%	4	19	0	23	0	23	13	3	1	1	5
92	ΤΟΜΕΑΣ Π (86-88) - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	39	1,80%											
93	Δραστηριότητες ανθρωπίνης υγείας	25	1,15%	8	17	0	25	0	25	10	4	4	5	2
94	Δραστηριότητες βοήθειας κατ' οίκον	3	0,14%	1	2	0	3	0	3	1	0	0	0	2
95	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	11	0,51%	2	9	0	11	0	11	3	5	2	0	1
96	ΤΟΜΕΑΣ Ρ (90-93) - ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	10	0,46%											
97	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχαιοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	3	0,14%	3	0	0	3	0	3	1	1	0	1	0
99	Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
100	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	7	0,32%	1	6	0	7	0	7	3	1	0	3	0
101	ΤΟΜΕΑΣ Σ (94-96) - ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	19	0,88%											
102	Δραστηριότητες οργανώσεων	1	0,05%	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0
103	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	5	0,23%	5	0	0	5	0	5	2	2	1	0	0
104	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	13	0,60%	13	0	0	13	0	13	6	2	3	1	1
105	ΤΟΜΕΑΣ Τ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ - ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ - ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	6	0,28%											
106	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδωτών οικιακού προσωπικού	6	0,28%	1	5	0	6	0	6	3	1	1	1	0
107	Μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή αγαθών -και υπηρεσιών- για ίδια χρήση	0	0,00%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
108	ΤΟΜΕΑΣ Υ (99) - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	3	0,14%											
109	Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	3	0,14%	1	2	0	3	0	3	1	2	0	0	0
Σύνολο:		2168		1548	620	5	2163	10	2158	819	561	248	420	120

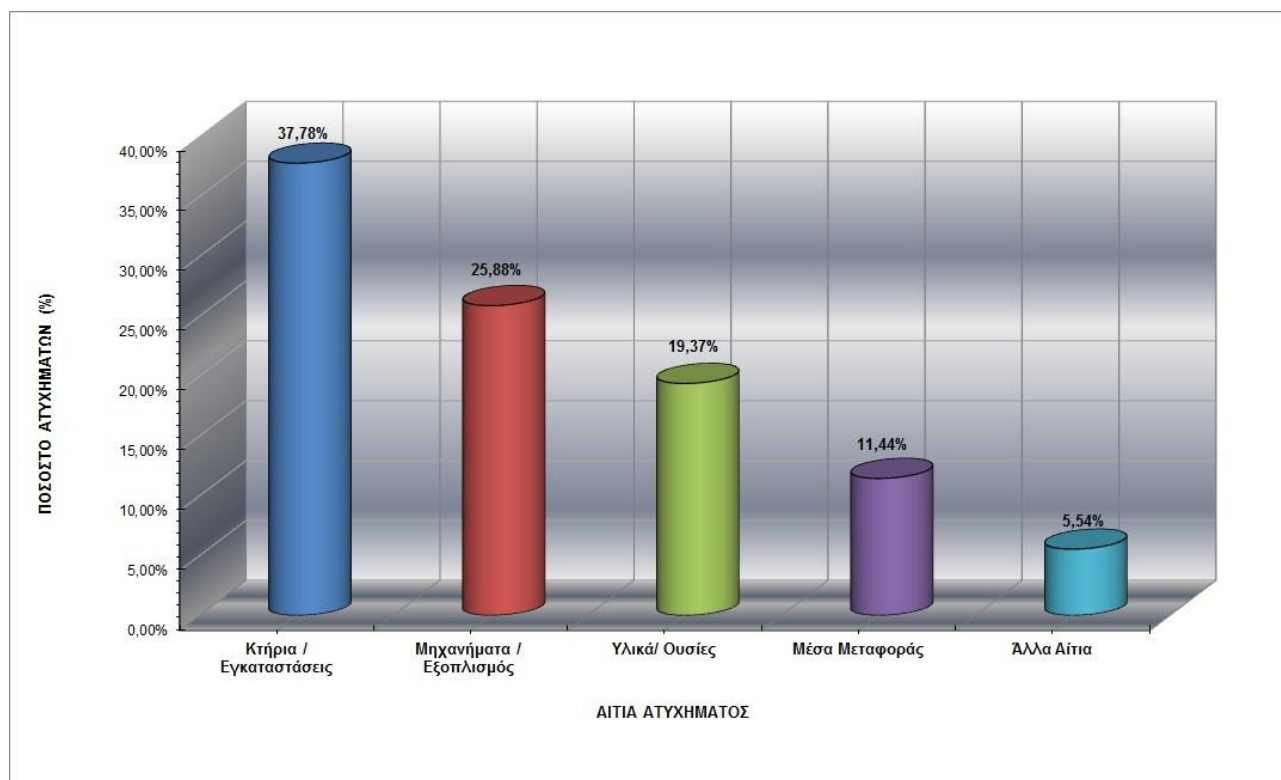
Γράφημα 3-1: Ποσοστό Ατυχημάτων κατά Οικονομική Δραστηριότητα – Έτος 2019 - Στοιχεία για Εργοδοτούμενα (Πρόσωπα τραυματισθέντα κατά τη διάρκεια της εργασίας)

Γράφημα 3-2: Εργατικά Ατυχήματα που Γνωστοποιήθηκαν κατά τα Έτη 2008 – 2019 (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας)

Γράφημα 3-3: Ανάλυση Εργατικών Ατυχημάτων έτους 2019 κατά αιτία (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας)

Πίνακας 3.5: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Εργοδοτούμενοι κατά την εργασία

A. ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ κατά την εργασία (Σύνολο ατυχημάτων: 13)

A/A	Επαρχία	Αριθμός Προσώπων	Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας Εργοδότη	Αιτία Ατυχήματος
1.	Λευκωσία	1	Αποθήκευση ηλεκτρολογικών προϊόντων	Πτώση από ύψος (πατάρι)
2.	Λεμεσός	1	Εστιατόριο / Διανομή έτοιμου φαγητού	Τροχαίο
3.	Πάφος	1	Λατομείο	Καταπλάκωση από βραχώμαξα
4.	Λάρνακα	1	Παραγωγή Έτοιμου Σκυροδέματος	Επαφή με εναέριες ηλεκτρικές γραμμές
5.	Λάρνακα	1	Εργασίες ελαιοχρωματισμού	Πτώση από ύψος (μπαλκόνι – τρίτος όροφος)
6.	Λεμεσός	1	Οικοδομικές εργασίες	Πτώση από ύψος (μεταλλική κατασκευή – 14 μέτρα)
7.	Λεμεσός	1	Συνεργείο επιδιόρθωσης βαρέων οχημάτων	Καταπλάκωση από κρίκο φορτηγού οχήματος
8.	Λευκωσία	1	Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος	Πυρκαγιά – έκρηξη - εγκλωβισμός
9.	Λεμεσός	1	Οικοδομικές εργασίες	Πτώση από ύψος (ικρίωμα)
10.	Πάφος	1	Πρακτορείο διανομής τύπου	Τροχαίο
11.	Λεμεσός	1	Οικοδομικές εργασίες	Πτώση από ύψος (ικρίωμα)
12.	Λεμεσός	1	Οικοδομικές εργασίες	Καταπλάκωση από όγκο χώματος
13.	Λάρνακα	1	Μεταλλικές κατασκευές	Κτύπημα από άγκιστρο γερανού

Πίνακας 3.6: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 – Αυτοεργοδοτούμενα Πρόσωπα κατά την εργασία

B. Αυτοεργοδοτούμενα Πρόσωπα κατά την εργασία (Σύνολο ατυχημάτων: 2)

A/A	Επαρχία	Αριθμός Προσώπων	Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Αιτία Ατυχήματος
1	Λεμεσός	1	Οικοδομικές εργασίες	Πτώση από ύψος (ικρίωμα)
2	Πάφος	1	Οικοδομικές εργασίες	Πτώση από ύψος (κλιμακοστάσιο)

Πίνακας 3.7: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Πρόσωπα Εκτός Εργασίας

Γ. Πρόσωπα εκτός εργασίας (Σύνολο ατυχημάτων: 2)

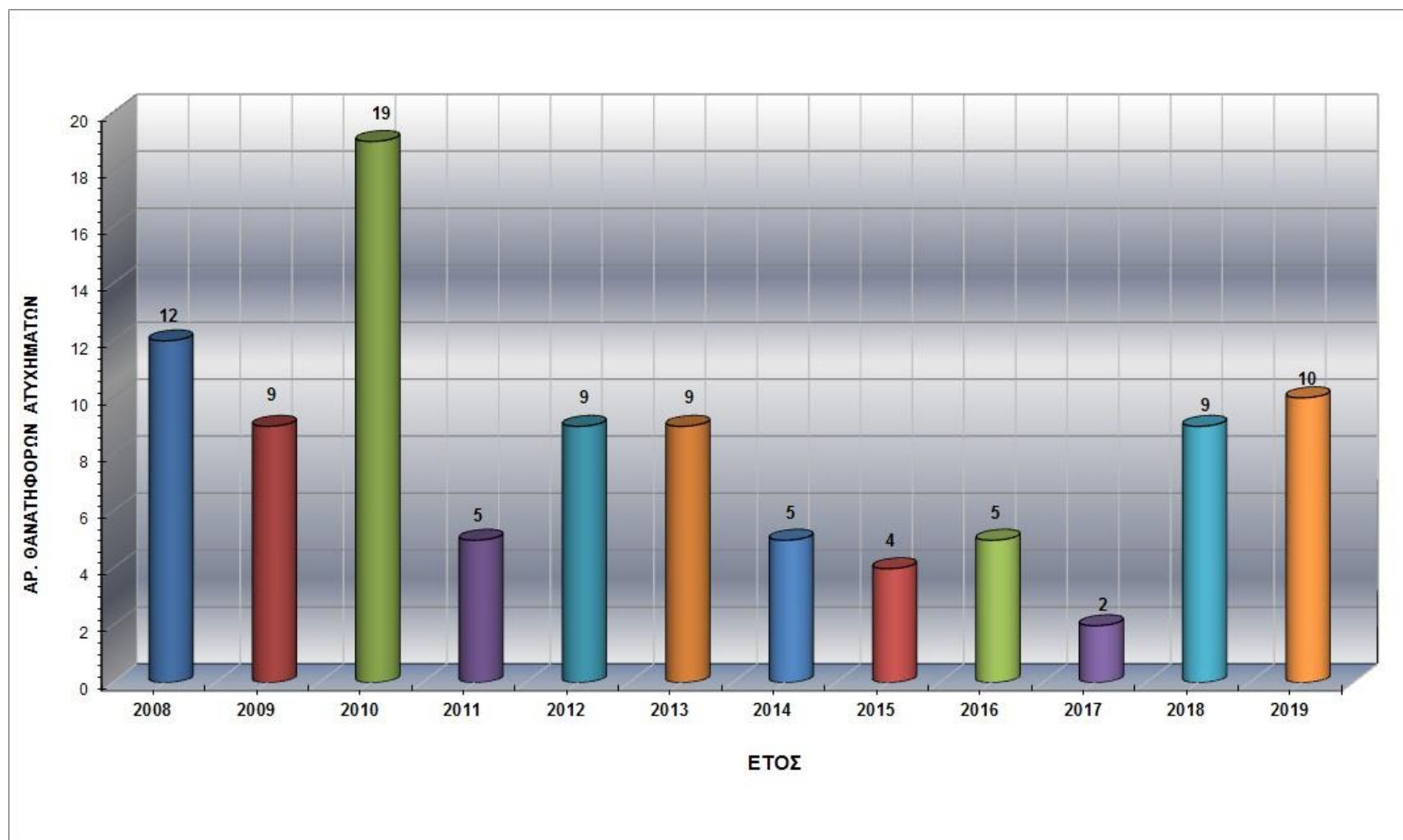
A/A	Επαρχία	Αριθμός Προσώπων	Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Αιτία Ατυχήματος
1	Λάρνακα	1	Παροχή υπηρεσιών διαδικτύου	Πτώση από ύψος (φορητή κλίμακα)
2	Αμμοχώστου	1	Γηροκομείο	Απανθράκωση λόγω πυρκαγιάς

Πίνακας 3.8: Ανάλυση Θανατηφόρων Ατυχημάτων που Συνέβησαν κατά το Έτος 2019 - Πρόσωπα κατά τη διαδρομή

Δ. ΕΡΓΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΑ κατά την διαδρομή (Σύνολο ατυχημάτων: 1)

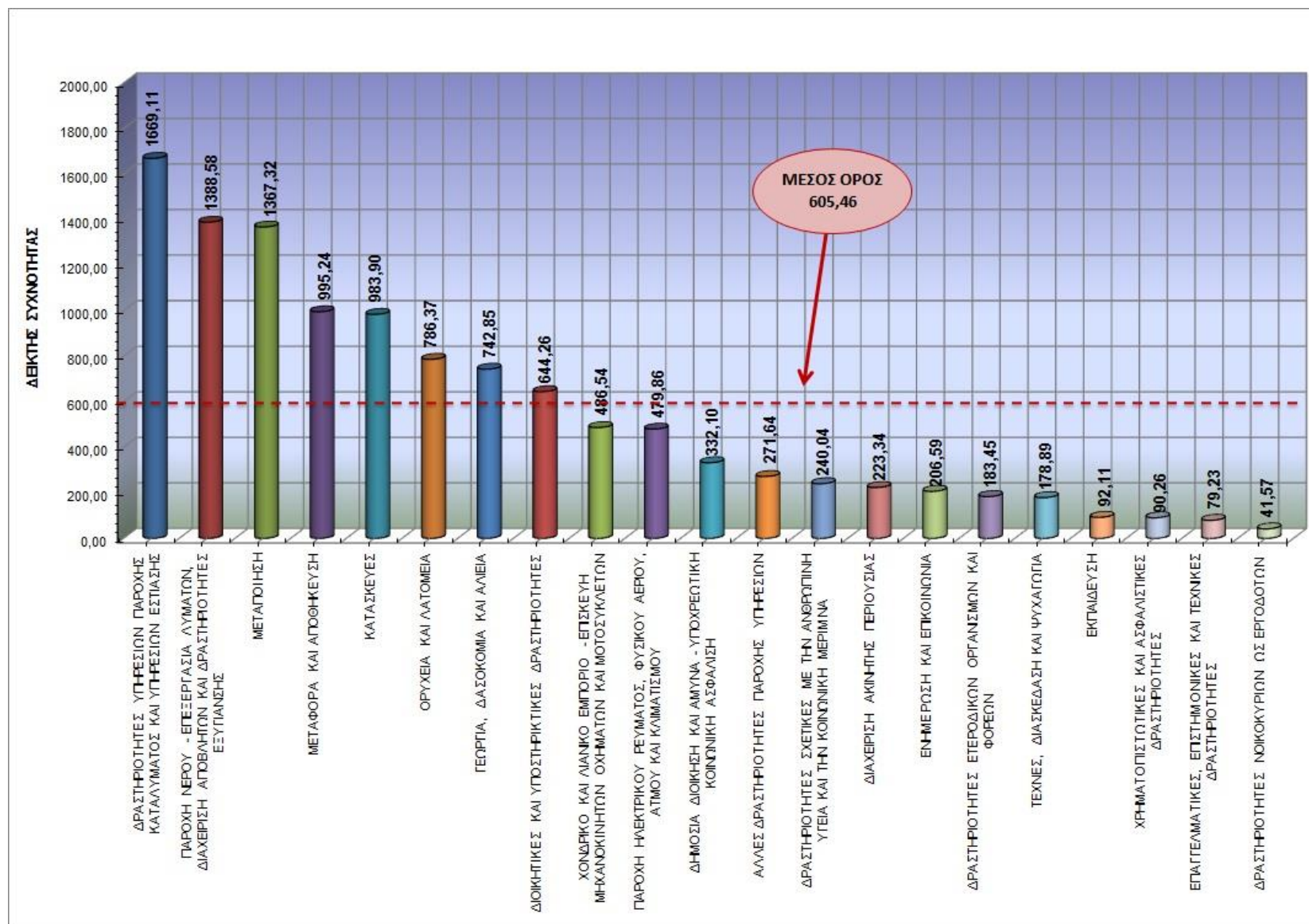
A/A	Επαρχία	Αριθμός Προσώπων	Τομέας Οικονομικής Δραστηριότητας	Αιτία Ατυχήματος
1	Λεμεσός	1	Λιανικό εμπόριο τροφίμων και ποτών	Τροχαίο

Γράφημα 3-4: Θανατηφόρα Εργατικά Ατυχήματα που γνωστοποιήθηκαν κατά τα έτη 2008 – 2019 (Στοιχεία για εργοδοτούμενους τραυματισθέντες κατά τη διάρκεια της εργασίας)

Γράφημα 3-5: Δείκτης Συχνότητας Εργατικών Ατυχημάτων κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας για το έτος 2019 (Προκαταρκτικά αποτελέσματα)

Γράφημα 3-6: Μεταβολή Δείκτη Συχνότητας – Αριθμού Ατυχημάτων – Αριθμού Εργοδοτούμενων για την Περίοδο 2008 – 2019

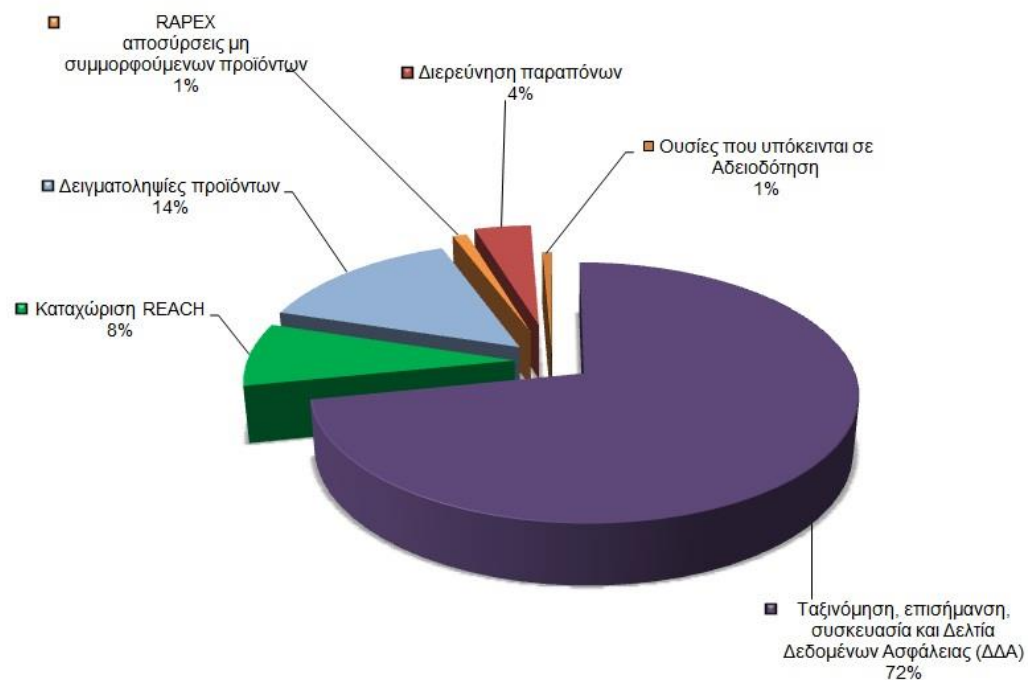

Σημ. 1: Αριθμός ατυχημάτων που συνέβηκαν σε εργοδοτούμενα πρόσωπα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους και γνωστοποιήθηκαν στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Σημ. 2: Τα στοιχεία σε ότι αφορά το Δείκτη Συχνότητας είναι προκαταρκτικά και όχι τελικά, καθώς ο αριθμός των εργοδοτούμενων που αναφέρεται, αφορά τον Μέσο Όρο του Πρώτου, Δεύτερου και Τρίτου Τριμήνου του 2019, σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, και όχι το Μέσο Όρο του Έτους.

Γράφημα 3-7: Στατιστικά Επιθεωρήσεων για Χημικές Ουσίες 2019

Πίνακας 3.9: Επιθεωρήσεις για χημικές ουσίες το 2019

Θέμα	Αριθμός επιθεωρήσεων*
Έλεγχος επισημάνσης, συσκευασίας και Δελτίων Δεδομένων Ασφάλειας (ΔΔΑ)	214
Έλεγχος καταχώρισης σύμφωνα με τον Κανονισμό REACH	24
Δειγματοληψίες σε προϊόντα με χημικές ουσίες που υπόκεινται σε περιορισμούς	43
RAPEX-αποσύρσεις μη συμμορφούμενων προϊόντων	3
Διερεύνηση παραπόνων	12
Έλεγχος για πιθανή χρήση χημικών ουσιών που υπόκεινται σε Αδειοδότηση σύμφωνα με τον Κανονισμό REACH	2

* Κάποιες επιθεωρήσεις κάλυψαν πέραν του ενός θέματος

Πίνακας 3.10: Δείγματα που λήφθηκαν για χημικές αναλύσεις το 2019

Είδος Δειγμάτων που λήφθηκαν για ανάλυση	Αριθμός Συνολικών Δειγμάτων	Αριθμός Μη-Συμμορφούμενων Δειγμάτων
Κόλλες Superglue και επαγγελματικές κόλλες – Προσδιορισμός οργανικών διαλυτών (Βενζόλιο, Χλωροφόρμιο, Τολουόλιο)	20	3
Παιχνίδια και αντικείμενα παιδικής φροντίδας – Προσδιορισμός φθαλικών ενώσεων	51	Δεν ολοκληρώθηκαν όλες ακόμα οι αναλύσεις
Αρωματικά Χώρου για προσδιορισμό οργανικών διαλυτών	12	Δεν ολοκληρώθηκαν ακόμα οι αναλύσεις
Δερμάτινα για προσδιορισμό Χρωμίου	10	Δεν ολοκληρώθηκαν ακόμα οι αναλύσεις
Προϊόντα χλωρίνης και άλλα καθαριστικά για έλεγχο της ταξινόμησης επισημάνσης και συσκευασίας	20	4
Πλαστικά είδη για περιορισμό σε PAHs	18	1

Πίνακας 3.11: Επιθεωρήσεις Μηχανημάτων κατά Επαρχία για το έτος 2019

Α/Α	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΟΣ / ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΕΠΑΡΧΙΑ																
		ΛΕΥΚΩΣΙΑ			ΛΕΜΕΣΟΣ			ΛΑΡΝΑΚΑ			ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ			ΠΑΦΟΣ			ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	
		Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(1)	%(2)	Αριθμ.	%(3)
1	ΑΝΥΨΩΤΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	107	22,25%	41,31%	56	21,37%	21,62%	91	32,85%	35,14%	3	4,35%	1,16%	2	3,92%	0,77%	259	22,72%
2	ΓΕΡΑΝΟΙ	104	21,62%	28,49%	137	52,29%	37,53%	82	29,60%	22,47%	27	39,13%	7,40%	15	29,41%	4,11%	365	32,02%
3	ΔΟΜΙΚΟΙ ΓΕΡΑΝΟΙ	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%
4	ΑΤΜΟΛΕΒΗΤΕΣ	109	22,66%	34,82%	67	25,57%	21,41%	65	23,47%	20,77%	39	56,52%	12,46%	33	64,71%	10,54%	313	27,46%
5	ΑΤΜΟΔΕΚΤΕΣ	18	3,74%	100,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	18	1,58%
6	ΑΕΡΟΘΑΛΑΜΟΙ	143	29,73%	77,30%	2	0,76%	1,08%	39	14,08%	21,08%	0	0,00%	0,00%	1	1,96%	0,54%	185	16,23%
7	ΑΛΥΣΙΔΕΣ	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%
8	ΣΧΟΙΝΙΑ	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%
9	ΠΕΡΙΛΑΒΕΙΑ	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0	0,00%
Σύνολο Επιθεωρήσεων:		481	42,19%		262	22,98%		277	24,30%		69	6,05%		51	4,47%		1140	

%(4)

%(4)

%(4)

%(4)

%(4)

- %1 Ποσοστιαία αναλογία επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων της ίδιας Επαρχίας
- %2 Ποσοστιαία αναλογία επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων της ίδιας Κατηγορίας Παγκύπρια
- %3 Ποσοστιαία αναλογία επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων Παγκύπρια
- %4 Ποσοστιαία αναλογία Επιθεωρήσεων Επαρχίας επί συνόλου όλων των Επιθεωρήσεων Παγκύπρια

Επιθεωρήσεις Επιθεωρητέων Μηχανημάτων και Εγκαταστάσεων Υγραερίου

Πίνακας 3.12: Επιθεωρήσεις Επιθεωρητέων Μηχανημάτων

Είδος Μηχανήματος	Αριθμός Επιθεωρήσεων		Μέγιστη προβλεπόμενη περίοδος μεταξύ επιθεωρήσεων
	2018	2019	
Γερανοί και άλλες Ανυψωτικές Συσκευές	489	624	14 μήνες
Ατμολέβητες	390	313	14 - 18 μήνες
Ατμοδέκτες	5	18	26 μήνες
Αεροθάλαμοι	126	185	26 μήνες
Περιλάβεια	0	0	6 μήνες
ΟΛΙΚΟ	1.010	1.140	

Πίνακας 3.13: Ανάλυση επιθεωρήσεων υγραερίου κατά Επαρχία για το 2019

Λόγος Επιθεώρησης	ΕΠΑΡΧΙΑ					Σύνολο
	Λευκωσία	Λεμεσός	Λάρνακα	Πάφος	Αμμόχωστος	
	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.	Αρ.
Έκθεση εξέτασης εγκατάστασης υγραερίου σε όχημα	11	2	1	2	0	16
Διερεύνηση παραπόνου	13	7	0	2	0	22
Αδειοδότηση αποθήκευσης υγραερίου	190	226	50	234	18	718
Επιθεώρηση αποθήκευσης υγραερίου (χωρίς αδειοδότηση)	6	16	0	2	0	24
Επιθεώρηση Μηχανουργείου ή ΙΚΤΕΟ για Υγραεροκίνηση	0	0	0	1	0	1
Επιθεώρηση Πρατηρίου Πετρελαιοειδών με δεξαμενή Υγραερίου κίνησης	4	1	0	1	0	6
Σύνολο Επιθεωρήσεων	224	252	51	242	18	787

Ανάλυση των εγκαταστάσεων στις οποίες χορηγήθηκαν / ανανεώθηκαν Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών εντός του 2019

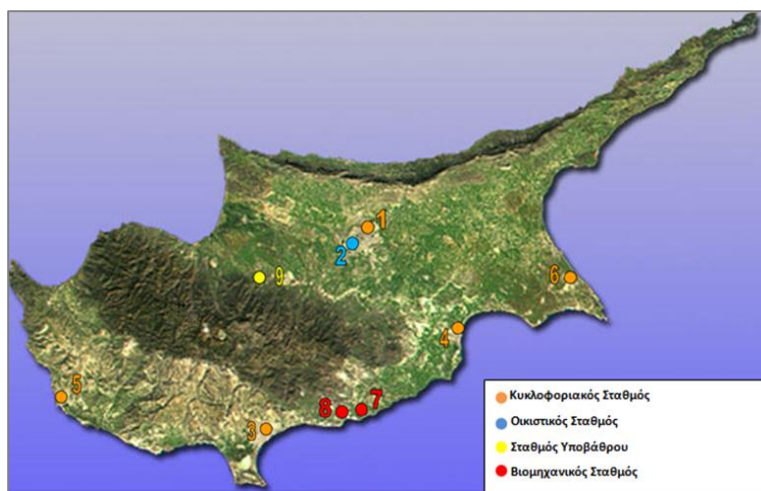
Πίνακας 3.14: Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων και Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών

Κατηγορία Εγκατάστασης	Άδειες Εκπομπής Αερίων Αποβλήτων που χορηγήθηκαν εντός του 2019
Πρατήρια πετρελαιοειδών	200
Εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαιοειδών	4
Εγκατάσταση παραγωγής καπνιστού κρέατος	1
Εγκαταστάσεις επεξεργασίας ξυλείας	3
Εγκατάσταση παραγωγής φαρμάκων	1
Εγκατάσταση εξορυκτικών αποβλήτων	1
Σύνολο	210

Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών που χορηγούνται από Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν οργανικούς διαλύτες	
Κατηγορία Εγκατάστασης	Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών που χορηγήθηκαν εντός του 2019
Στεγνοκαθαριστήρια	3
Χρήση οργανικών διαλυτών	1
Σύνολο	4

Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών που χορηγούνται από Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	
Κατηγορία Εγκατάστασης	Άδειες Βιομηχανικών Εκπομπών που χορηγήθηκαν εντός του 2019
Παραγωγή κεραμικών προϊόντων	1
Μονάδα Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων	1
Σύνολο	2

Εικόνα 3-1: Παρακολούθηση Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα

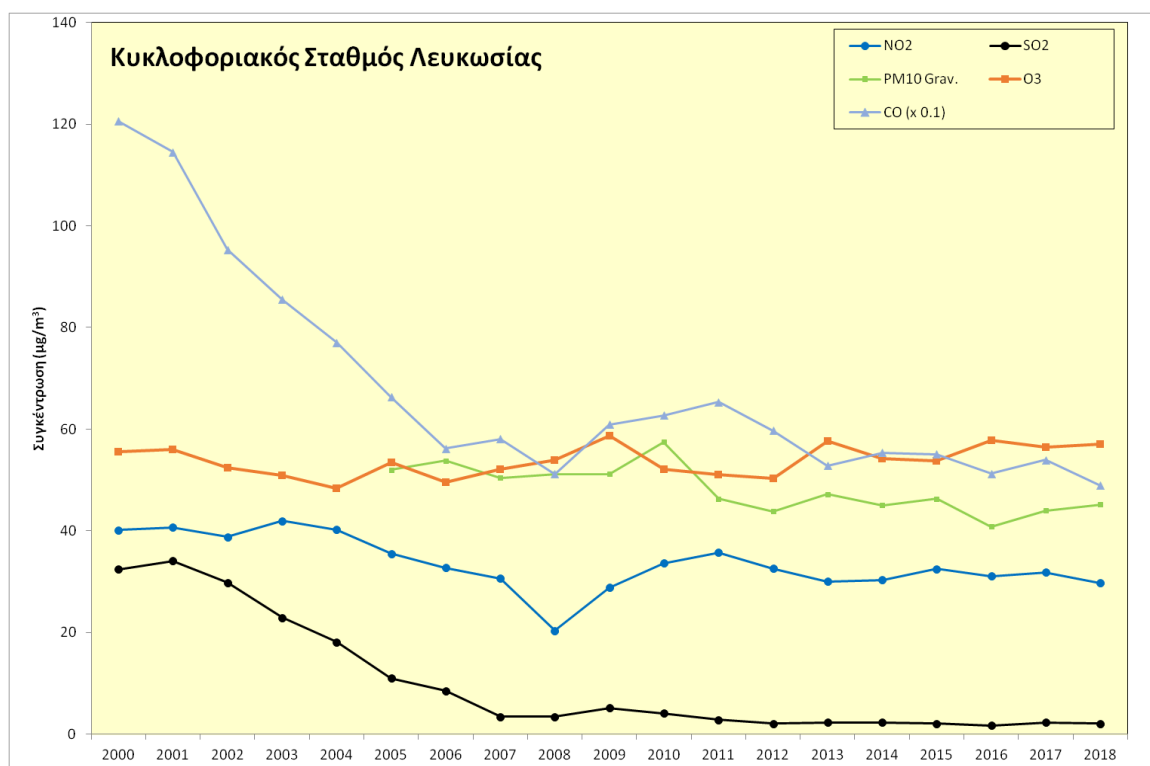

Χωρική Κατανομή Σταθμών Παρακολούθησης Ποιότητας Ατμοσφαιρικού Αέρα στην Κύπρο

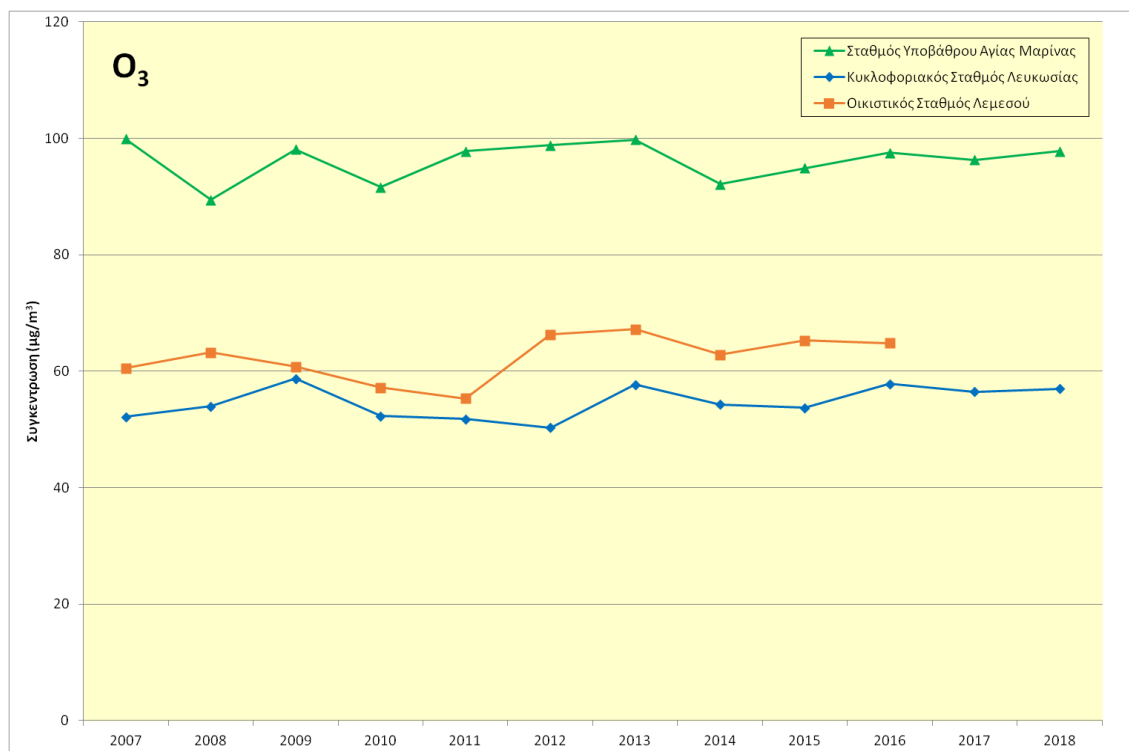
Εικόνα 3-2: Φωτογραφία σταθμού μέτρησης ποιότητας ατμοσφαιρικού αέρα

Γράφημα 3-8: Μέσες ετήσιες τιμές ρύπων NO₂, SO₂ και ΑΣ10 (PM10), O₃ και CO στον Κυκλοφοριακό Σταθμό Λευκωσίας

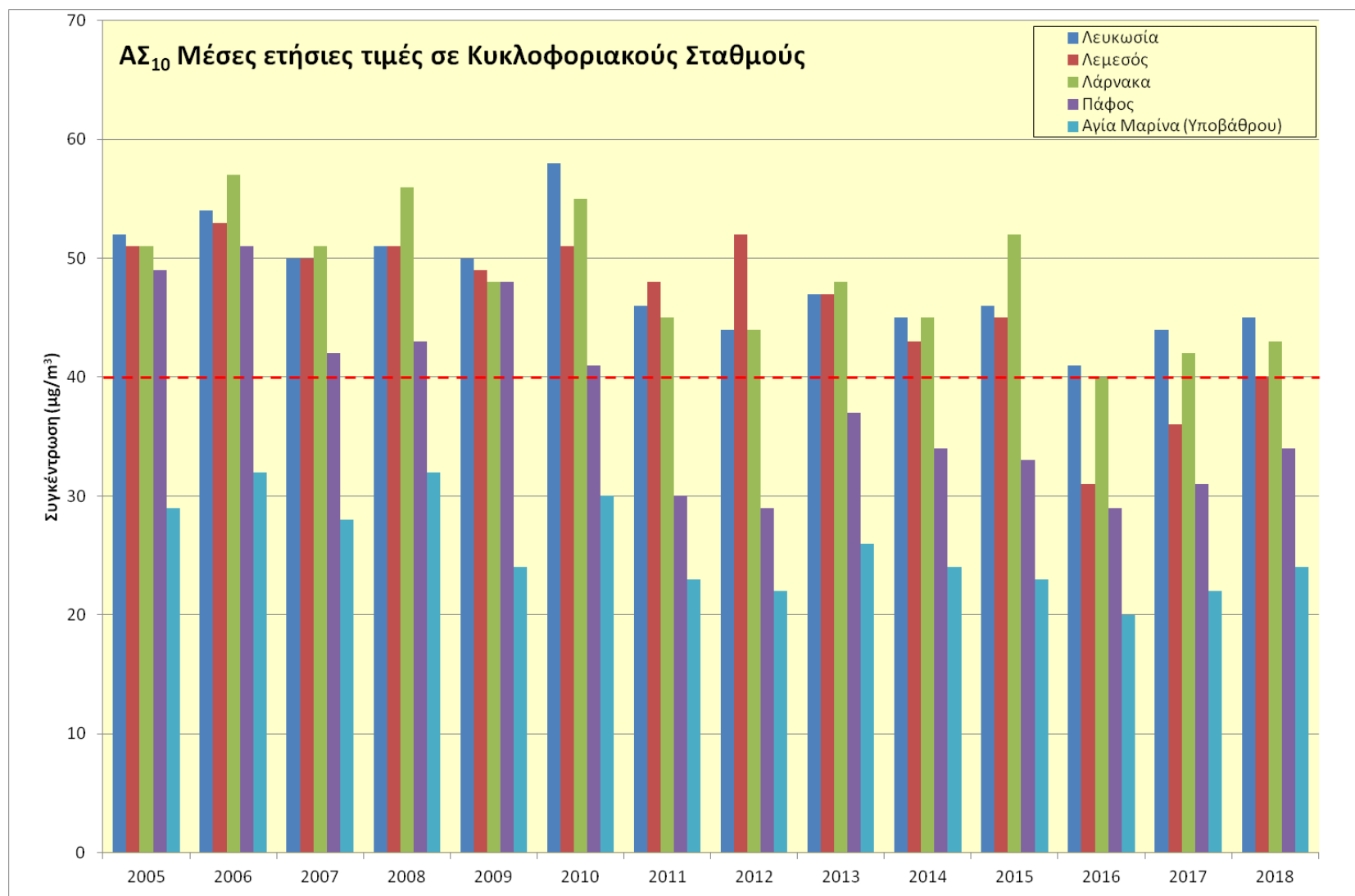

Γράφημα 3-9: Μέσες ετήσιες τιμές Όζοντος στον Σταθμό Υποβάθρου Αγίας Μαρίνας Ξυλιάτου (EMEP), στον Κυκλοφοριακό Σταθμό Λευκωσίας και στον Οικιστικό Σταθμό Λεμεσού

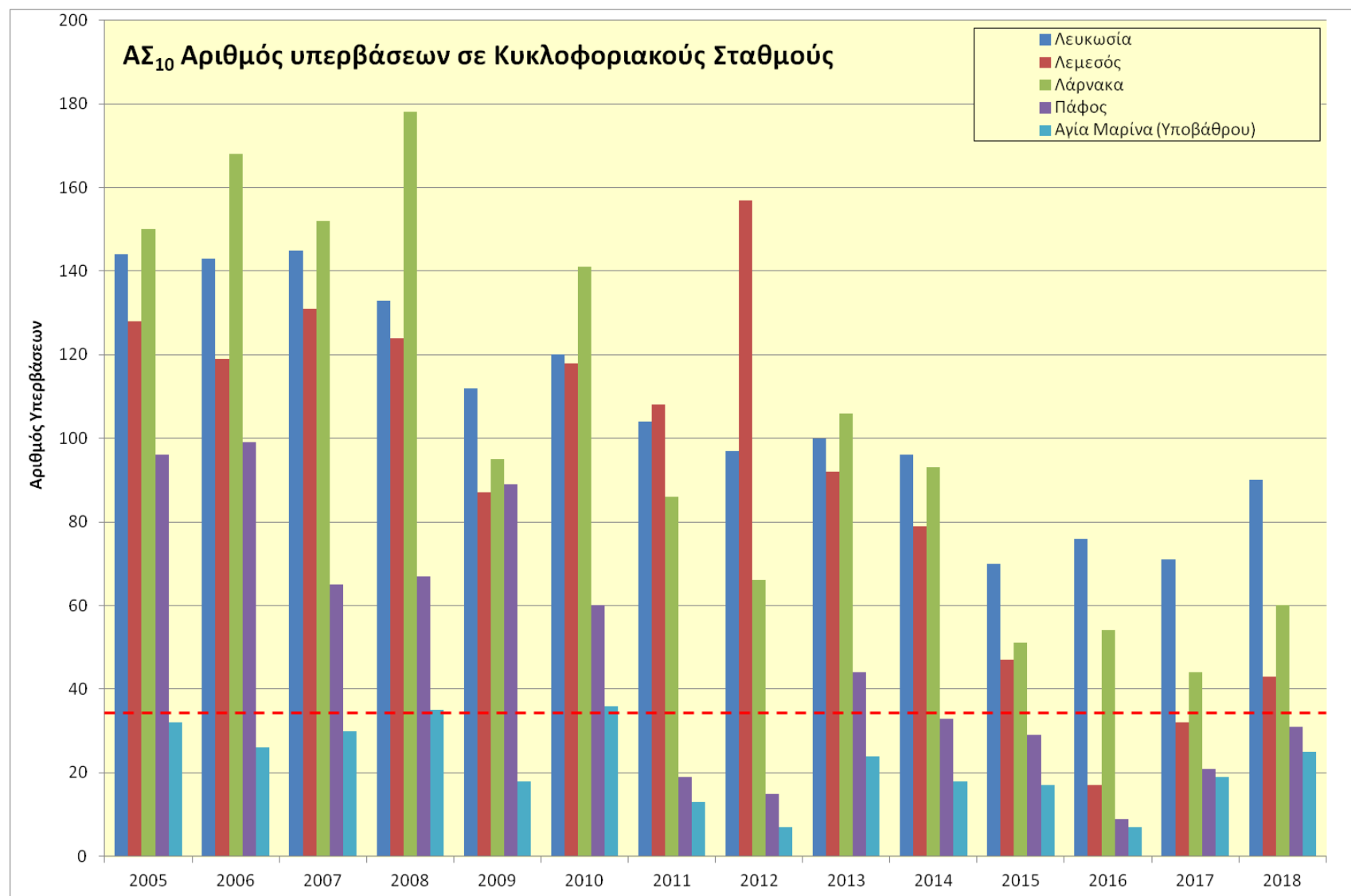

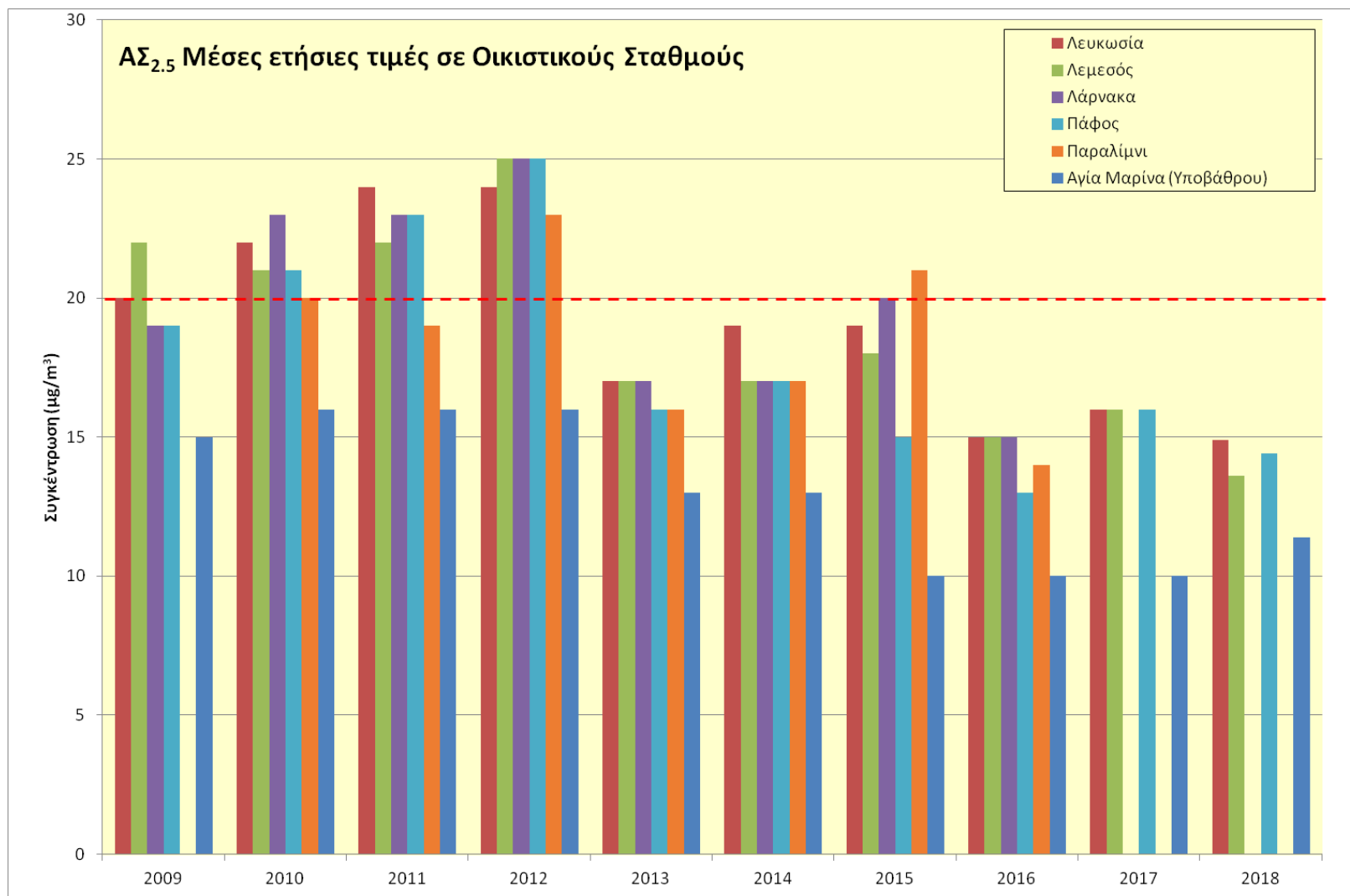
Γράφημα 3-10: Μέσες ετήσιες τιμές Αιωρούμενων Σωματιδίων (ΑΣ10) σε διάφορες περιοχές της Κύπρου

Γράφημα 3-11: Αριθμός υπερβάσεων της 24ωρης οριακής τιμής ΑΣ10 (50 mg/m³) σε διάφορες περιοχές της Κύπρου

Γράφημα 3-12: Μέσες ετήσιες τιμές ΑΣ_{2,5} σε διάφορες περιοχές της Κύπρου

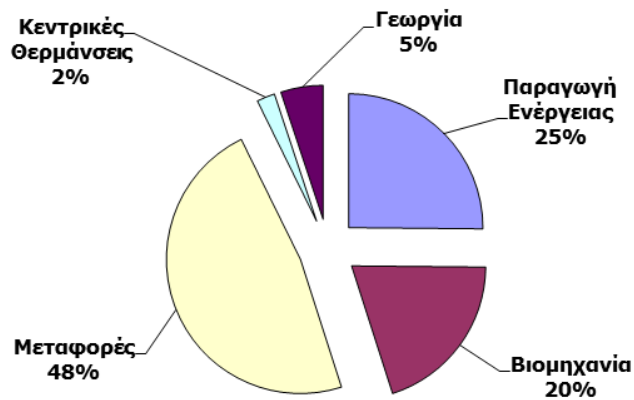
Απογραφές Εκπομπών

Πίνακας 3.15: Εθνικές Ετήσιες Εκπομπές κατά Δραστηριότητα (Έτος 2017)

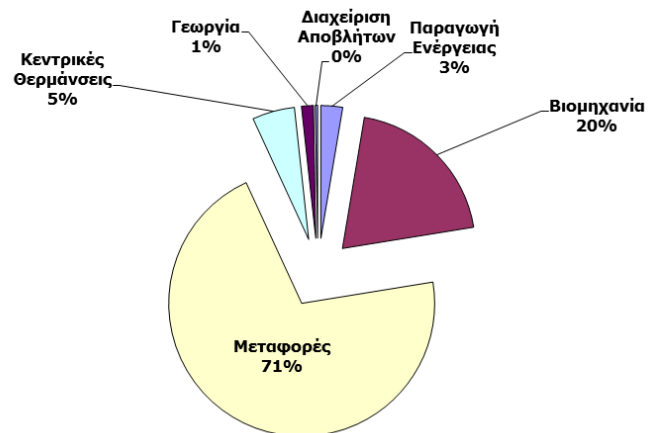
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	NO _x	NM _{VOC}	SO _x	NH ₃	PM _{2.5}	PM ₁₀	TSP	CO	Pb	Cd	Hg	DIOX
	Gg NO ₂	Gg	Gg SO ₂	Gg	Gg	Gg	Gg	Gg	Mg	Mg	Mg	g I-Teq
Παραγωγή Ενέργειας	3,66	0,08	14,72	NE	0,22	0,32	0,41	0,37	0,10	0,03	0,01	0,09
Μεταποιητική Βιομηχανία & Κατασκευές	2,89	0,09	1,25	0,00	0,39	0,53	0,89	2,67	0,04	0,00	0,02	0,01
Αεροπλοΐα	0,47	0,03	0,03		0,00	0,00	0,00	0,27				
Μεταφορές (Οδική Κυκλοφορία)	6,27	2,45	0,01	0,19	0,40	0,52	0,65	9,52	18,18	0,01	0,00	0,22
Ναυσιπλοΐα	0,19	0,01	0,20		0,03	0,03	0,03					
Οικιστικά (Κεντρικές Θερμάνσεις)	0,32	0,07	0,13	0,01	0,09	0,09	0,10	0,71	0,00	0,00	0,00	0,11
Γεωργία (Αντλίες - Αυτοκίνητα)	0,48	0,04	0,05	0,00	0,02	0,02	0,02	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00
Διανομή Πετρελαιοειδών	NO	0,59	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO	NO
Παραγωγή Τσιμέντου	IE	IE	IE	NE	0,00	0,00	0,00	NE	NE	NE	NE	NE
Παραγωγή Ασβέστη	IE	IE	IE	NA	0,00	0,01	0,04	NE	NE	NE	NE	NA
Ασφαλτικά		0,01			0,00	0,02	0,11	0,00	NE	NE	NE	NE
Λατομεία	NA	NA	NA	NA	0,02	0,12	0,23	NA	NA	NA	NA	NA
Παραγωγή Τροφίμων & Ποτών	NA	0,15	NA	NA	NE	NE	NE	NA	NA	NA	NA	NA
Βαφές	NA	2,03	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Ατμοκαθαριστήρια	NA	0,05	NA	NA	NE	NE	NE	NA	NA	NA	NA	NA
Διαλύτες Γενικά (Τυπογραφεία, Συντήρηση ξύλου, Τσιγάρα)	0,00	1,32	0,00	0,01	0,03	0,03	0,03	0,07	0,00	0,00	0,00	0,00
Διαχείριση Ζωικών Αποβλήτων	0,02	0,96	0,00	4,92	0,05	0,29	0,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Χρήση Λιπασμάτων	0,24	NO	NA	0,19	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Καύση Ποκαλάμης	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,08	0,00	0,00	0,00	0,00
Διαχείριση Αποβλήτων	0,00	0,65	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02	0,04	0,00	0,00	0,00	0,22
Συνολικές Εκπομπές	14,54	8,55	16,39	5,33	1,29	2,02	3,02	13,85	18,32	0,04	0,03	0,66

Σημείωση: Gg=kt (χιλιοτόνοι) και Mg=t (τόνοι)
NA: Not Applicable, NE: Not Estimated, NO: Not Occurring, IE: Indicated Elsewhere

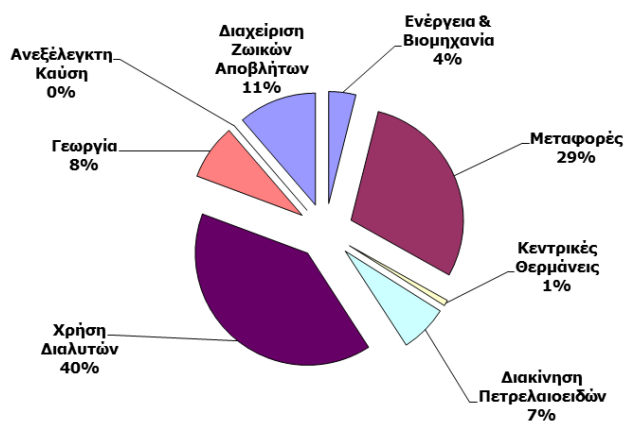
**Γράφημα 3-13: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών
Οξειδίων του Αζώτου ανά δραστηριότητα κατά το
2017**

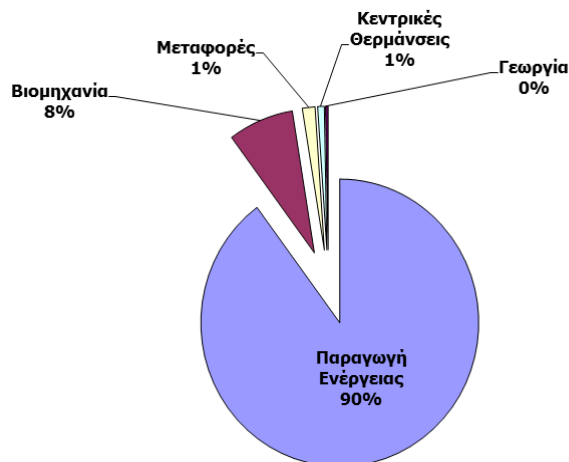
**Γράφημα 3-14: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών
Μονοξειδίου του Άνθρακα ανά δραστηριότητα κατά το
2017**

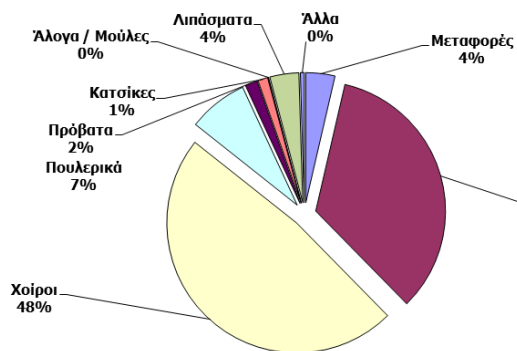
**Γράφημα 3-15: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών
Πτητικών Οργανικών Ενώσεων ανά δραστηριότητα
κατά το 2017**

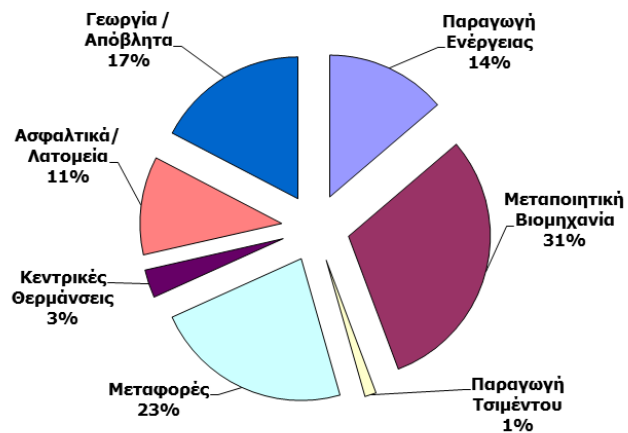
**Γράφημα 3-16: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών
Διοξειδίου του Θείου ανά δραστηριότητα κατά το 2017**

Γράφημα 3-17: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Αμμονίας ανά δραστηριότητα κατά το 2017

Γράφημα 3-18: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Σωματιδιακής Σκόνης (TSP) ανά δραστηριότητα κατά το 2017

Γράφημα 3-19: Ποσοστό Συνολικών Εκπομπών Αιωρούμενων Σωματιδίων ΑΣ2,5 ανά δραστηριότητα κατά το 2017

